

NOVOOTKRIVENI PAŠMANSKI FRAGMENTI BREVIJARA

Milan MIHALJEVIĆ, Zagreb

СЛОВО ИЛИ ПАШМАНСКИ ФРАГМЕНТИ БРЕВИЈАРА
 М. М. МИХАЛЈЕВИЋ

1. UVOD

Na otvorenju izložbe "Glagoljski spomenici na području zadarske nadbiskupije", koja se održavala u Muzejskom prostoru u Zagrebu don Zdenko Milić, kancelar Zadarske nadbiskupije, upozorio me da se u koricama Karamanova tiskanoga glagoljskoga misala iz 1741. koji je vlasništvo Župnoga ureda u Pašmanu nalazi jedan neevidentirani list pergamene pisan glagoljicom. Kada je u laboratoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu voditeljica tehničkoga odjela Vera Dadić otvorila korice, izvadila je dva lista pergamene. Listovi su dio hrvatskoglagoljskoga rukopisnoga brevijara i pripadali su istomu sveščiću jer su pri dnu još uvijek spojeni. Gospođa Dadić je listove i restaurirala. Prema njezinu mišljenju korice misala u kojima je dvolist pronađen nisu izvorne, već potječu s početka 19. ili kraja 18. stoljeća. Organizator spomenute izložbe Nedo Grbin skinuo je s listova istoga misala još 26 pergamentnih ostrižaka koji su služili kao oznake stranica. Četrnaest je ostrižaka ispisano glagoljicom, od čega devet pripada istomu brevijaru kojemu i navedeni dvolist. Devet ostrižaka pisano je latinicom, latinskim jezikom, a tri su prazna. Ja ću opisati samo glagoljske ostriške. Latinske ostavljam stručnjacima za latinski jezik i paleografiju¹, a o praznima se nema što posebno reći. Fragmenti će se čuvati u arhivu Zadarske nadbiskupije.

¹ Zamolio sam Tomislava Mrkonjića da latinske ostriške pokaže stručnjacima za latinsku paleografiju i evo što sam saznao: radi se o nesustavnom pismu koje ima gotičkih elemenata.

2. DVOLIST

2.1 OPIS

Dva lista pergamene bez sumnje su pripadala jednomu svešćiću jer su se prije restauracije pri dnu držali zajedno u duljini od 6,5 cm. Nakon restauracije listovi su spojeni cijelom duljinom, ali se prvotno stanje još može vidjeti na unutarnjoj strani. Na vanjskim rubovima listovi su duljine 26,8 cm, a u sredini (gdje su spojeni) 27cm. Širina im je 20cm. To nisu izvorne veličine, jer su pri uvezivanju misala u čijim su koricama nađeni obrezivani i prošiveni špagom. Oštećenja od špage vidljiva su na unutarnjem rubu listova (tamo gdje su spojeni) između petoga i sedmoga centimetra od gornjega kraja i između šestoga i devetoga centimetra od donjega kraja. Sva su oštećenja na dijelu pergamene gdje nema teksta. Listovi su bili pokriveni debelim slojem knjigoveškoga ljepila čiji su tragovi vidljivi i nakon restauracije u obliku izbljedjelih mrlja. Boja je potpuno isprana jedino u malom dijelu teksta na verso strani prvoga lista između 27. i 33. retka na samom početku, ali sam i tu po otiscima slova i uz pomoć paralelnoga teksta u drugim brevijarima mogao pročitati cijeli tekst. Usprkos rečenim mrljama, može se reći da je tekst relativno čitak i mogao sam ga, uz manje poteškoće, u cjelini pročitati. Oba su lista ispisana s obje strane. Tekst je pisan u dva stupca sa po 38 redaka čija je visina 19,5 cm, a prosječna širina 6,5 cm (do 6,8 cm). Na listovima nema zapisa.

Tekst je pisan crnom, a rubrike crvenom bojom. Početna slova *rēšpona* i *beraša* pisana su također crvenom bojom, a početna slova u čitanjima pisana su crno i ispunjena crvenilom. Pismo je lijepa ustavna glagoljica 15. stoljeća.² Visina slova je 3 mm (početnih slova 5 mm). Dvocrtni karakter pisma narušavaju slova *rh*, *ra*, *ri*, *ru*, *rl*, *ru*, *ra* i *ru*. Najdiskretnije to čini slovo *ru* koje jedva primjetno probija i gornju i donju crtu. Oštrije donju liniju prelaze slova *ra*, *rl*, *ra* i *ru*, a gornju *rh*, *ri*, *rl* i *ra*. Prečkica slova *ra* kratka je i katkad pomaknuta bliže donjoj crti. Donji završetak slova *ru* nije šiljast niti je gornji ravan. Desna crta zatvara blagi luk. Poprečna crta nije jako kosa i malo je pomaknuta prema gornjoj crti. Desna crta slova *ra* povučena je ravno, a lijeva je u krivulji križa. Slovo *ra* je pojednostavljeno, ima samo jedno koljeno i ne podsjeća više na

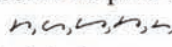
---

ta, ali su vidljivi i tragovi srednjovjekovlja pa ga vjerojatno treba datirati u 14. stoljeće. To je osoban rukopis čija su značajka "teški potezi". Teško je bilo što reći o sadržaju ostrizaka.

² Uzorci slova prikazani su na slici 1.

latinično h. Tankom vodoravnom početnom crticom istaknut mu je gornji kraj. Kut između lijevoga i desnoga kraka slova $\mathfrak{h}_a$ i $\mathfrak{h}_b$ izrazito je šiljast, a desna očica kod oba slova u obliku je trokuta. Gornji završetak uspravne crte slova $\mathfrak{h}_a$ katkad je istaknut tankom kratkom vodoravnom crticom. Tako se katkad razlikuju i dva $\mathfrak{h}$ koja su u istoj riječi, kao npr. u stupcu C drugoga lista u riječi $\mathfrak{h}\tilde{\mathfrak{v}}\mathfrak{i}\mathfrak{h}$ gdje je završetak prvoga $\mathfrak{h}$ označen, a završetak drugoga nije. Donji dio slova $\mathfrak{h}$ zatvoren je kosom crtom koja se na kraju stanjuje i prelazi u prostor susjednoga lijevoga slova, a ponekad ide sve do donjega retka. Donja, završna vodoravna crta slova $\mathfrak{h}$ također se prema kraju stanjuje i ide do susjednoga desnoga slova. Isto vrijedi i za gornji vodoravni završetak slova $\mathfrak{h}$. Klobuk slova $\mathfrak{h}$ spljošten je i relativno tanak, a stablo je relativno dugo. Tankom vodoravnom crticom koja prelazi širinu gornje četvorine omeđen je gornji dio slova $\mathfrak{h}$. Slovo "jat" ima pravilno lomljen desni krak. Pisar prvo povlači dvije paralelne vertikalne crte, a zatim horizontalne poteze. Verzalno slovo "jat" u stupcu A prvoga lista ima stariji oblik. "Štapić" se obično spušta do donje crte i zauzima cijelu duljinu slova.

Riječi se kratae suspenzijom, kontrakcijom, nadrednim pisanjem slova, vezivanjem slova (ligature ili spojenice) ili kombinacijom dvaju ili više navedenih načina. Pri kraćenju suspenzijom piše se samo početak riječi i riječ se ne dovrši. Taj se način kraćenja pojavljuje gotovo isključivo u naslovima: $\mathfrak{o}\tilde{\mathfrak{m}}$ = omiliê, $\mathfrak{c}\tilde{\mathfrak{t}}$ = čtenie, $\mathfrak{p}\tilde{\mathfrak{r}}\tilde{\mathfrak{z}}\tilde{\mathfrak{v}}$ = prozvitiera, $\mathfrak{m}\tilde{\mathfrak{a}}$ = matêju itd. Jedina riječ koja je tako kraćena u tekstu jest $\mathfrak{e}$ = estъ. Rijetkost takva kraćenja u tekstu važan je podatak za datiranje fragmenata jer je suspenzija najstariji način kraćenja koji se kasnije nalazi rijetko. Činjenica da se takvo kraćenje pojavljuje u naslovima nije pritom mjerodavna, jer je poznato da se u naslovima često čuvaju stariji oblici. Kontrakcija je kraćenje riječi gdje se ispuštaju slova u sredini riječi. Taj se način kraćenja primjenjuje u poznatim riječima koje se često pojavljuju ili u riječima čiji se smisao može lako odrediti iz okoline. Takav je način kraćenja u fragmentima relativno čest: $\mathfrak{b}\tilde{\mathfrak{z}}\mathfrak{n}\mathfrak{i}\mathfrak{e}$ = blaženie, $\mathfrak{g}\tilde{\mathfrak{l}}\tilde{\mathfrak{s}}\mathfrak{b}$ = glasъ, $\mathfrak{s}\tilde{\mathfrak{n}}\mathfrak{v}\mathfrak{e}$ = sinove, $\mathfrak{g}\tilde{\mathfrak{r}}\tilde{\mathfrak{s}}\mathfrak{n}\mathfrak{i}\mathfrak{k}\mathfrak{a}$ = grêšnika, $\mathfrak{g}\tilde{\mathfrak{o}}\mathfrak{s}\mathfrak{p}\mathfrak{o}\mathfrak{d}\mathfrak{s}$ itd. Nadredno pisanje pojedinih slova češće je u naslovima: $\mathfrak{b}^{\mathfrak{s}}\mathfrak{r}$ = berašъ, $\mathfrak{r}^{\mathfrak{s}}\mathfrak{c}$, $\mathfrak{r}^{\mathfrak{s}}$, $\mathfrak{r}^{\mathfrak{s}}\mathfrak{b}$ = rêšponъ, $\mathfrak{s}^{\mathfrak{l}}\mathfrak{i}\mathfrak{h}\mathfrak{b}$ = svetihъ, $\mathfrak{m}^{\mathfrak{c}}\mathfrak{k}\mathfrak{b}$ = mučenikъ itd. U tekstu sam ga zabilježio u riječima $\mathfrak{b}^{\mathfrak{s}}\mathfrak{i}$ = bisi, $\mathfrak{e}^{\mathfrak{k}}\mathfrak{o}$, $\mathfrak{e}^{\mathfrak{e}}\mathfrak{z}\mathfrak{e}$, $\mathfrak{s}^{\mathfrak{p}}\mathfrak{s}\mathfrak{u}$, $\mathfrak{o}\mathfrak{b}\mathfrak{r}^{\mathfrak{e}}\mathfrak{l}\mathfrak{e}$ bo, $\mathfrak{r}\mathfrak{o}\mathfrak{d}\mathfrak{i}\mathfrak{l}\mathfrak{e}\mathfrak{n}\mathfrak{i}\mathfrak{c}\mathfrak{e}$, $\mathfrak{l}^{\mathfrak{e}}\mathfrak{l}\mathfrak{o}$ i u prijedlogu (prefiksu) $\mathfrak{o}^{\mathfrak{l}}$ koji se u svim glagoljskim tekstovima tako krati. Iznad riječi kraćenih na prva dva načina uvijek se stavlja titla, kraća linija okrenuta desno: . Iznad riječi koje su kraćene nadrednim pisanjem slova titla dolazi samo onda ako je

taj način kombiniran s nekim od prethodnih, tj. ako riječ nije potpuna, ali u fragmentu se i tada katkad izostavlja jer za nju nema mjesta u prostoru između redaka. Često je kraćenje pomoću spojenica (ligatura) i to kako adekvatnih (onih kojima su zajednički dijelovi slova) tako i neadekvatnih, horizontalnih i vertikalnih. Zabilježio sam 36 različitih dvočlanih spojenica: *av, dv, zv, lv, pv, tv, hv, ad, vd, ed, žd, zd, id, nd, vž, mž, už, juž, vl, zl, jl, ml, pl, go, no, br, vr, gr, zr, pr, tr, hr, vt, lt, jut, lju*; trinaest tročlanih: *zdv, gov, god, pod, užb, eže, iže, ože, eže, uži, eln, dvr, tvr*; tri četveročlane: *dvdv, gože* i jednu čak peteročlanu: *tvržd*.³ Tomu valja dodati i tzv. dodirne spojenice kod kojih slova nemaju zajednički dio već samo jednu crtu. Zabilježio sam jedino dodirne spojenice kojima je u drugom dijelu slovo *h*: *va, ga, da, za* i tročlane skupine *gra, hra* i *žda* gdje se radi zapravo o dodirnim spojenicama *ga, ha* i *da*, jer slovo *h* ima zajedničku crtu sa slovima *g, k* i *h*, ali su ta slova kombinirana u adekvatne spojenice sa slovom *h* (vertikalne), odnosno *h* (horizontalna).

Sitni i skromni inicijali izrađeni su crvenom bojom. Imaju strukturu starijih glagoljskih slova s novijim, uglavnom biljnim, dekoracijskim motivima: palmete, polupalmete, lozica, pleter, preplet, prsten i biseri. Inicijali su najprije nacrtani crnilom, a naknadno perom obojeni crveno. Slova *P* i *J* na recto strani prvoga lista i slovo *M* na verso strani istoga lista više su uncijalna slova nego inicijali. *J* i *M* zauzimaju visinu dvaju redaka, a *P* triju. *M* je velikim dijelom izbrisano. *J* nema nikakvih dodatnih ukrasa. Pisar je kao ukrase kod slova *P* predvidio jednu palmeticu i pleter u okomitom dijelu slova, ali su ti ukrasi izvedeni samo crnilom. Inicijal *Q* na recto strani prvoga lista koji zauzima visinu četiriju redaka ukrašen je trima palmeticama, dvjema s lijeve strane klobuka i jednom s desne, a klobuk mu na dva simetrična dijela dijeli uski okomiti pojas ispunjen sitnim biserima. Najveći je inicijal *L* na verso strani prvoga lista koji zauzima visinu šest redaka, a ukrašen je dvjema palmetama, pleterom i lozicama. Inicijal *III* u stupcu A drugoga lista zauzima visinu pet redaka, ima asimetričan preplet koji završava polupalmetom okrenutom nalijevo. Uz to kao ukrase ima još dvije palmete. Inicijal *X* u stupcu B drugoga lista zauzima visinu triju redaka i kao jedini ukras ima jednu palmetu između gornje i donje petlje slova. Inicijal *III* odmah ispod prethodnoga u istom stupcu zauzima visinu pet redaka i izveden je tako da su preko osnovnih crta povučени crnilom povučene crvene crte. Površine nisu ispunjavane crvenom bojom. Ukrašen je simetričnim prepletom s prstenom i palmeticama. Na lijevoj strani

³ Nisam brojio koliko je puta koja spojenica potvrđena.

slova iz gornje palmetice prema dolje ide tanka crvena linija koja je vjerojatno ukras u obliku linearnoga izdanka. Na zadnjoj strani drugoga lista nema inicijala.

Kao interpunkcijski znak pisar upotrebljava samo jednu točku koju stavlja na kraj prozodijskih skupina.⁴ Točka, drugim riječima, označava stanku u recitiranju i stavlja se ne samo tamo gdje bi u suvremenom jeziku bila točka, već i tamo gdje je u suvremenom jeziku zarez, točka zarez ili dvotočka. U stupcu B drugoga lista na početku čitanja o svetom Mauriciju i družini pojavljuje se uobičajeni znak za početak nove službe, stilizirano latinično C ( ). Uz to, tri se puta pojavljuje u tekstu crvena krivulja, jedanput u obliku otvorenoga latiničnoga S ( ), a dva puta u obliku obrnutoga otvorenoga latiničnoga S ( ). Dva puta se pojavljuje na recto strani prvoga lista u *rěšponima* i označava dio teksta koji se u recitiranju ponavlja, a jedanput se pojavljuje u čitanju na verso strani drugoga lista.

2.2 JEZIK

Jezik je pravilan hrvatski crkvenoslavenski. Na kraju riječi obično je "štapić", a mnogo rjeđe apostrof. Prema 245 "štapića" zabilježio sam samo devetnaest apostrofa od čega šest na kraju retka gdje nije bilo više mjesta za "štapić", dvanaest ispred enklitike, a devetnaesti je primjer u prezentskom obliku *se nasičacet'*. Unutar riječi "štapić" se pojavljuje trideset tri puta: osamnaest puta u korijenu *čbst*-⁵, četiri puta pri rastavljanju riječi na kraju retka kad je do ruba stupca ostalo malo prostora, ali premalo za iduće slovo i pet puta između suglasnika i samoglasnika kao oznaka jotacije.⁶ Osim toga, zabilježio sam ga u riječima: *kedarьski, dьnšь, szьda, oьrgani* i *trudьmi*. Apostrof se u sredini riječi pojavljuje petnaest puta: *mnogocьn'na, pr'voju*⁷, *v počet'i, pros'pě, mladьn'ca, tum'pani, klet'vu, parad'skihь, r'ptahu, z'mi*⁸, *ub'eni, bran'nihь, d'ni,*

⁴ Prozodijskom skupinom zovem niz glasova omeđen pauzama, tj. namjernim (intencionalnim), a ne slučajnim, prekidom. Za prozodijsku je skupinu karakteristično da ima jedan logički naglasak i jednu intonacijsku melodiju.

⁵ Samo je jedanput poluglas u tom korijenu vokaliziran i to u komparativu *častnêiši* koji se pojavljuje u stupcu C drugoga lista.

⁶ U primjerima kao što su *obьetljuč'i, ubьepь, hьčьnь* i sl.

⁷ Riječ je rastavljena tako da je apostrof na kraju retka.

⁸ Ali samo jedan redak ranije *zmiinь*.

*raz'ličnih*⁹ i *v'oruži se*. Jaki su poluglasi redovito vokalizirani: *izmačtani*, *krasanь*, *izašalbь*, *clēnacь* (gen. mn.), *mazdь* (gen. mn.), *trudanь*, *družabь* (gen. mn.). Vokalizaciju slaboga i sekundarnoga poluglasa zabilježio sam u oblicima: *naravь*, *parad'skihь*, *naravi*, *tažde*, *množastva*, *šastičь*, *lahčêe*, *lastiju* i *kadê* (2x). Pronašao sam i jedan primjer vokalizacije poluglasa kao e: *dalečestvo*. Zanimljivo je stanje na kraju riječi koje završavaju suglasnikom, a iza njih slijedi enklitika. Ispred enklitike *že* koja se pojavljuje osam puta nikad se ne piše "štapić" ili apostrof. Enklitika se deset se puta pojavljuje s apostrofom ispred sebe, jedanput sa "štapićem" (*nositь se*) i jedanput pod titlom (*gltšê*). Aoristni oblik *bi* jednom je bez ičega, a jednom se ispred njega pojavljuje apostrof. Jednom se pojavljuje akuzativni oblik osobne zamjenice drugoga lica jednine *te* bez znaka za poluglas i jednom akuzativni oblik osobne zamjenice prvoga lica množine *ni* s apostrofom ispred sebe. Slogotvorni *r* i *l* redovito su bez poluglasa.¹⁰ Samo se jedanput iza slogotvornoga *r* pojavljuje apostrof u riječi *pr'voju* koja je rastavljena tako da je apostrof na kraju retka. Posebno ću opisati (ne)bilježenje i vokalizaciju poluglasa u prijedlozima i prefiksima. Najčešće su prijedlozi i prefiksi bez znaka za poluglas.¹¹ Kada je poluglas u jakom položaju, tj. kada je u prvom slogu korijena koji dolazi iza prijedloga/prefiksa slabi "jer", onda se ostvaruje kao a: *vačnu*, *vačneši*, *va нь*, *vazvanь* i *sabrani*. Jedini je izuzetak oblik *sъzda* gdje je jaki poluglas zabilježen "štapićem". Kada se *vъ* pojavljuje ispred korijena koji počinje sa *v-*, poluglas se također vokalizira: *va vinogradê*, *va veseli*. Zabilježio sam dvije pojave prijedloga *kъ* ispred riječi *g(ospod)u*, dakle ispred istovrsnoga suglasnika koji je i u prijedlogu kao i u prethodnom slučaju, ali tu poluglas nije vokaliziran, već se jednom piše "štapić", a drugi put ništa. Zanimljiva je i situacija kada se prijedlog ili prefiks s poluglasom nađe ispred korijena koji počinje samoglasnikom. Tu prema *va onomь*, bilježim i *sъ orьgani*, *v' utrobê*, *v'oruži se*, *k' euzê*, ali i *v isaii* i *s ekšuporomь*. Zanimljiva je i vokalizacija poluglasa u prefiksu *vъz-* kada iza njega slijedi korijen koji počinje sa *v-*. Zabilježio sam primjere: *vazvêčajuču*, *vazvêčati*, *vazvêsti*, ali i *vzveseli se*. Upozoravam na razliku između prijedloga *prêdъ* i *podъ*. Oba su potvrđena po dva puta; *prêdъ* oba puta sa "štapićem": *predь oltareть* i *predь b(ogo)ть*, a *podъ* oba puta bez

⁹ I tu je riječ rastavljena tako da je apostrof na kraju retka.

¹⁰ Slogotvorno se *l* pojavljuje devet puta, a *r* trideset puta.

¹¹ Zabilježio sam 115 primjera s prijedlozima/prefiksima *vъ*, *vъz*, *iz*, *kъ*, *ob*, *otъ*, *podъ*, *razъ* i *sъ* bez znaka za poluglas.

ičega u istom obliku: *pod maksimičnomъ*. Već je naveden i jedini primjer pojave prefiksa *raz-* s apostrofom gdje je apostrof vjerojatno dodan da redak ne bi završavao suglasnikom.¹²

Praslavenska suglasnička skupina *dj bilježi se u fragmentima dvojako: 1) navođenjem samo susjednih vokala i 2) pomoću *žd*. Nema primjera bilježenja te skupine znakom *ИѢ*. Prvi se način bilježenja pojavljuje na prvom listu sedamnaest puta: jedanaest puta u riječi *roistvo*, dva puta u participu *roena*, tri puta u prijedlogu *meju* i jedanput u participu *nevrčena*. Pisanje pomoću *žd* pojavljuje se na tom listu samo jednom u participu *naslaždajuče se*. Na drugom se listu prvi način pisanja pojavljuje samo tri puta: dvaput u oblicima riječi *roistvo* i jedanput u prijedlogu *meju*, a *žd* se pojavljuje osam puta: *prêžde*, *tužda*, *naslaždenni*, *tažde*, *togožde*, *raždajučago*, *utvrždajučim' se* i *vzbuždenie*.

Bilježenje "jata" također je dosljedno. Pravilno je znak za "jat" upotrijebljen 164 puta. Zabilježio sam šest ekavskih refleksa: *nine*, *prečьstni*, *premêni*, *predati*¹³ i dva puta prijedlog *predь* i samo jedan ikavski: *obitilčhъ*. Treba zabilježiti i više primjera zamjene iskonskoga *i* jatom: *tolê* (conj.)¹⁴, *na kolesnicahъ paraonovêhъ*, *s velikêtmъ veseliemъ*, *materê* (dat. jed. imenice *mati*), *têlesnêmi stupami*, *monêsta* (nom. mn. imenice *monisto*, lat. *monile*). Iskonsko *e* zamijenjeno je jatom u primjeru *v sêi stêi*.¹⁵ i vjerojatno u posudnici *spêkulatura*.

Tipično su hrvatski (čakavski) oblici *spêkulatura* i *senaduromъ* u kojima je latinsko *o* zamijenjeno sa *u*, a u drugom primjeru i intervokalno *t* prema mletačkom govoru sa *d*. *O* je vjerojatno zamijenjeno sa *u* (možda samo grafijski zbog sličnosti slova) i u primjeru *izrečenu bi emu biti* (za lat. *ei repetendus fuerat*) u zadnjem retku D stupca prvoga lista. Ta se zamjena međutim pojavljuje i u nekim drugim brevijarima, a ne samo u našem fragmentu što pokazuje da se ona mogla dogoditi već pisaru predložka s kojega je tekst prepisivan.

Valja upozoriti i na oblik *čediê* na samom početku teksta u kojemu je otpalo početno *i*, na *clênacъ* kod kojega se umjesto očekivanoga *č* na početku pojavljuje *c*, na *vzrêтъ* (umjesto *vzvrêтъ*) u kojemu je pojednostavljena suglasnička skupina *vzvr-* i na *obênčati* gdje je ispalo *v* (od *obvênčati*) što je uobičajeno već u kanonskim rukopisima.

¹² Vidi bilješku 7.

¹³ Samo se jedanput prefiks *prê-* pojavljuje u izvornom liku, u primjeru *prêmênens*.

¹⁴ Ali i *tolî* u stupcu C drugoga lista.

¹⁵ Tu je uzrok pojavi jata vjerojatno oblik *stêi*. Na drugom mjestu u fragmentu zabilježio sam primjer *v sei stôi*.

Osobito je zanimljiv genitiv množine *mêsaci* u kojemu se nazalno ϵ reflektira kao *a*, što je u istoj riječi zabilježeno još samo u BrVat, (*ni mêsaca* 135b) i u *Pariškom zborniku Cod. Slav. 73 (mêsaca sektebra 287r)*.

I za morfologiju se može reći da je općenito pravilna i konzervativna. Rijetki su primjeri koji odstupaju od crkvenoslavenske norme. Kod imenica muškoga roda zastupljeni su gotovo svi oblici glavne (-o/-jo) promjene (osim vokativa množine). Nastavak za genitiv jednine je -a, a za dativ -u. Akuzativni su oblici ovisno o živosti/neživosti identični genitivu ili nominativu: *životъ, rodъ, posluhъ, otvêтъ - otročiča, druga, sp(a)sit(e)la, b(og)a* itd. Pojavljuje se samo vokativ imenice *b(ož)e*. U lokativu je nastavak uvijek -ê: *va vinogradê, po č(lovê)cê, po c(êsa)rê*, a u instrumentalu -om ili -em ovisno o palatalnosti osnove: *pokrovomъ, gnêvomъ, s dêokliciênomъ - mečemъ, mavriciemъ, oltaremъ*. Za nominativ množine nastavak je -i koje uzrokuje sibilizaciju kako potvrđuje primjer: *mučnici*. Genitiv je obično bez nastavka: *voinъ, prêdêlъ, m(u)č(en)kъ* itd. Uz brojeve se međutim pojavljuju oblici s nastavkom -i: -ž (=9) *mêsaci, osam d'ni*. Nastavak za dativ je -omъ/-emъ: *mužemъ - tebêomъ*, a za akuzativ -i. Lokativ se tvori nastavkom -êhъ¹⁶, a instrumental nastavkom -i ispred kojega se ne pojavljuje sibilizacija: *meju uberi, s mitari, s grêšniki* itd. Od dvojniskih oblika potvrđen je samo genitiv: *prvoju roditelju*. Zabilježio sam dva primjera i-promjene: *puti* (gen. jed.), *raskoši ... velikomu* (dat. jed.). Imenica *sinъ* sačuvala je u nominativu množine stari oblik u-promjene: *sinove*, ali se u akuzativu jednine umjesto staroga *sinъ* pojavljuje genitivni oblik prema glavnoj promjeni: *sina*. U genitivu množine dolaze oblici prema staroj u-promjeni: *domovъ* i *stanovъ*.¹⁷ Prema istoj promjeni postao je i oblik instrumentala množine: *trudъmi*.¹⁸ Kod imenica muškoga roda koje se mijenjaju prema a-promjeni pojavljuje se u instrumentalu jedan kontrahirani oblik *starêišinu*, ali u istoj rečenici i nekontrahirani oblik *voevodoju*.

Kod imenica ženskoga roda koje se sklanjaju po -a/-ja promjeni potvrđeni su također oblici svih padeža osim vokativa množine. U genitivu jednine kod nepalatalnih osnova nastavak je redovito -i: *m(u)ki, utêhi, vêri, službi*, a kod palatalnih -e: *m(a)rie, roditelnice, piêe*. Zabilježio sam samo jedan primjer s

¹⁶ Zabilježio sam samo primjer *vinogradêhъ*.

¹⁷ Oblik *domovъ* može se tumačiti kao čuvanje starijega stanja, ali je drugi primjer *stanovъ* sigurno novija čakavska pojava.

¹⁸ Usporedi P. Diels: *Altkirchenslavische Grammatik*. Heidelberg 1963; Carl Winter Universitätsverlag: 157, bilješka 13. i A. Vaillant: *Manuel du vieux slave*. Paris 1964; Institut d'études slaves: 93.

nastavkom *-e* za nepalatalne osnove: *mirre*. Dativni je nastavak *-ê*: *k' cuzê, državê, službê*, a akuzativni *-u*: *vonju, kletvu, ženu, gramotu*. U vokativu je kod nepalatalnih osnova nastavak *-o*, a kod palatalnih *-e*: *d(ê)vo, priêtelnice, m(a)rie*. Lokativni je nastavak kod nepalatalnih osnova *-ê*, a kod palatalnih *-i*: *v' utrobê, v persidê, na mitnici*. Instrumentalni su nastavci pak *-oju* za nepalatalne i *-eju* za palatalne osnove: *s krasotoju, mukoju, vêroju, siloju, voleju, d(u)šejju*. U nominativu množine nastavak je *-i*, genitiv je bez nastavka, a u dativu nastavak je *-amь*. U akuzativu se, uz očekivani crkvenoslavenski oblik *knigi*, pojavljuje i južnočakavizam *slze* (umjesto očekivanoga *slzi*). Lokativni je nastavak redovito *-ahь*, a instrumentalni *-ami*. Zabilježio sam dva primjera dvojskih oblika: nominativ *êgodê* i instrumental *vzdviženima rukama*. Dosta je i primjera i-promjene: *mastь, čestь, stvarь, milostь* itd. Kod njih je kako se i očekuje u genitivu i dativu nastavak uvijek *-i*, a akuzativ je jednak nominativu. Vokativ nije potvrđen, lokativni je nastavak također uvijek *-i*, a instrumentalni *-iju*. Samo su tri primjera za množinu: genitiv *zap(ovê)di*, lokativ *v stvarьhь* i instrumental *pomočmi*. Ističem da fragment čuva stari oblik lokativa *stvarьhь*, dok je većina uspoređenih brevijara zamijenila *e* sa *ê*. Spomenuti valja i tri oblika imenice r-promjene: nominativ *mati*, genitiv *matere* i dativ *materê*. Pitanje je da li je dativni oblik rezultat izravnavanja s a-promjenom ili se pak radi o zamjeni iskonskoga *i* jatom, pri čemu se također ne može isključiti utjecaj glavne promjene. Ja sam se, povežavši taj primjer s primjerima *tolê, monêsta* i sličnim već navedenim primjerima, odlučio za drugo rješenje.

U jednini glavne promjene imenica srednjega roda sa dosta je primjera potvrđena većina padeža. Jedino nema potvrda za vokativ, a u dativu sam zabilježio samo tri primjera. Genitivni je nastavak *-a*, dativni *-u*, a akuzativ je jednak nominativu. U lokativu kod nepalatalnih osnova nastavak je *-ê*, a kod palatalnih *-i*: *v črêvê, v roistvê, v srcê, na mêtê - na loži, va veseli, v počet'i*. Instrumentalni su nastavci *-omь* i *-emь*: *roistvomь, sl(o)vomь*¹⁹, *veseliem, srcemь*. Za sve množinske padeže zabilježio sam samo jedanaest primjera: dva u nominativu, jedan u genitivu, jedan u dativu, tri u akuzativu, jedan u lokativu i tri u instrumentalu. U nominativu je nastavak *-a*, a genitiv je bez nastavka. Neobičan je akuzativni oblik *dêêni*. Lokativ *v stanêhь* umjesto nastavka za

¹⁹ Riječ *slovo* nema dakle oblik prema staroj s-promjeni, već prema glavnoj promjeni. Uz instrumental, dolazi samo još nominativni oblik *sl(o)vo*. Vidljivo je isto tako da se riječ *srce* u lokativu ponaša kao nepalatalna osnova, a u instrumentalu kao palatalna.

palatalne (-ihъ < -ihъ) ima nastavak za nepalatalne osnove (-êhъ). Sva tri primjera instrumentala imaju očekivani pravilan nastavak -i. Od dvojinjskih oblika potvrđen je samo nominativ *oči tvoi*. Imenica *kolêno* ima genitiv po n-promjeni: *ot kolêne*. Od n-promjene zabilježio sam još instrumental jednine: *imnemtъ* i genitiv množine: *imnъ*. Drugih potvrda n-, t- ili s-promjene nema.

Osobna zamjenica za prvo lice jednine potvrđena je u dativnom obliku: *mnê*, akuzativnom: *me* i lokativnom: *po mnê*. Nema dakle čakavskih oblika *mane*, *mani* i sl. Zamjenica za drugo lice potvrđena je u nominativu: *tî*, genitivu: *t(e)be*, dativu: *t(e)bê*, akuzativu: *t(e)be* i *te* i u instrumentalu u nekontra-hiranom obliku: *s toboju*. Za prvo lice množine zabilježio sam dativni oblik: *n(a)tmъ* i akuzativni: *ni*. Uz to potvrđeni su još genitiv prvoga lica dvojine: *naju* i dativ drugoga lica dvojine: *vama*. Povratna je zamjenica potvrđena u dativnom obliku: *sebê* i akuzativnom: *se*. Kod pokaznih zamjenica *tъ*, *ta*, *to*, *тъžde* zabilježeni su oblici: 1. muški rod: *tažde* (nom.), *toga* i *togožde* (gen.) i *tomu* (dat.), 2. ženski rod: *ta* (nom.), 3. srednji rod: *togo* (gen.), *tomu* (dat.) i *to* (akuz.). Nisam našao nijedan množinski oblik. Od zamjenica koje se mijenjaju po istom obrascu kao upravo navedene zabilježio sam oblike: *onъ* (nom. jed. m.), *oni* (nom. mn. m.), *ona* (nom. jed. ž.), *ono* (nom. jed. s.), *ono* i *v no* (akuz. jed. s.), *onomъ* (lok. jed. s.), *onêmi* (instr. mn. s.), *kto* (nom. jed.), *kogo* (gen. i akuz. jed.), *čto* (akuz. jed.), *eliko* (nom. jed.), *sami* (nom. mn. m.), *vsaki* (nom. jed.), *vsakogo* (gen. jed. m. i akuz. jed. m. i s.) i *kogoždo* (akuz. jed. m.). Akuzativni oblik *v no* već je od kanonskih spomenika uobičajena formula na početku evanđeoskih čitanja i nije mu potreban poseban komentar. Iz primjera se vidi da hrvatski genitivni oblik *toga* nije pravilo, već izuzetak jer su mnogo češće potvrđeni oblici s pravilnim crkvenoslavenskim završetkom -*ogo*. Od zamjenice *i(že)* zabilježeni su nominativ: *iže*, genitiv: *ego*, *nego* i *negože*, dativ: *emu* i *emuže*, akuzativ: *i* i *va nъ* i lokativ jednine: *po nemtъ*, te nominativ: *iže*, genitiv: *ihъ*, *ihže* i *(ot) nihъ*, dativ: *imže* i akuzativ množine: *eže*. Kako se vidi, svi su oblici pravilni i očekivani. Zamjenica ženskoga roda *êže* potvrđena je u genitivu: *ee* i *eeže*, dativu: *k noi*, akuzativu: *juže* i *pro njuže* i lokativu jednine: *v noi*. Od crkvenoslavenske norme odstupa jedino dativni i lokativni oblik *noi* (umjesto očekivanoga *nei*) koji je rezultat kontaminacije sa zamjenicom *ona*. I kod zamjenice srednjega roda *eže* potvrđeni su samo jedninski oblici: *eže* (nom.), *negože* (gen.), *na ne* (akuz.) i *imže* (instr.). Posvojna zamjenica za prvo lice jednine potvrđena je u muškom rodu u nominativu: *moi* i genitivu jednine: *moego* i u instrumentalu množine: *moi*. Pravilan crkvenoslavenski oblik instrumentala trebao bi glasiti *moimi* (kako imaju ostali bre-

vijari). Oblik *moi* (u primjeru *meju uberi moi*) nastao je analogijom prema pridjevskoj (imenskoj) deklinaciji. Za ženski rod potvrđeni su oblici: *moê* (nom. jed.), *moee* (gen. jed.) i *moê* (vok. jed.), a za srednji rod samo oblik dativa jednine: *moemu*. Za muški rod drugoga lica jednine potvrđeni su samo množinski oblici: *tvoihъ* (gen.) i *tvoe* (akuz.). Za ženski rod zabilježio sam oblike: *tvoê* (nom. jed.), *tvoihъ* (gen. mn.) i *tvoi* (nom. dvoj.), a za srednji: *tvoe* (nom. jed.), *tvoego* (gen. jed.), *tvoe* (akuz. jed.) i *tvoi* (nom. dvoj.). Za muški rod prvoga lica množine potvrđeni su oblici: *n(a)š(c)go* (gen. jed.), *n(a)š(c)mu* (dat. jed.), *n(a)šimъ* (instr. jed.) i *našihъ* (gen. mn.); za ženski rod samo nominativ jednine: *n(a)ša* i za srednji rod samo nominativ množine: *n(a)ša*. Kod drugoga lica potvrđen je samo nominativ jednine muškoga roda: *vašъ*. Povratnospojna zamjenica potvrđena je u oblicima: *svoego* (gen. jed. m. r.), *svoemъ* (lok. jed. s. r.) i *svoê* (akuz. mn. s. r.). Pokazna zamjenica *si* potvrđena je u nominativu: *si* i akuzativu jednine: *si*, te u nominativu: *si* i genitivu množine: *sihъ*. Dakle, svi su oblici kontrahirani. Zamjenica ženskoga roda potvrđena je u nominativu jednine: *siê* i *siêže* i u genitivu množine: *sihъ*. Pojavljuju se dva kratka oblika u dativu: *sei* i *sêi*.²⁰ Kratki oblik zamjenice srednjega roda potvrđen je u nominativu jednine: *se*. Od zamjenice *vъssъ* u muškom je rodu potvrđen dativ jednine: *vsemu*, a u ženskom instrumental jednine: *vseju* i akuzativ množine: *vse*.

U deklinaciji kratkih oblika pridjeva nema odstupanja od crkvenoslavenske norme. Dosta je potvrda za nominativ i genitiv jednine. Bez potvrda je dativ, a po jednu potvrdu zabilježio sam za akuzativ (*protivna* m. r. živo), vokativ (*zdrava* ž. r.), lokativ (*gavaonscê* s. r.) i instrumental (*postnoju* ž. r.). U množini potvrđeni su nominativni oblici muškoga i ženskoga roda i akuzativni oblici sva tri roda. Za muški i ženski rod nastavak je i u nominativu i u akuzativu *-i*, a za akuzativ srednjega roda *-a*. Dakle nema nepravilnosti. Od dvojinskih oblika zabilježio sam nominativ ženskoga roda *krasnê*. Kod dugih oblika treba napomenuti da su svi oblici muškoga roda kontrahirani²¹, a u ženskom i srednjem rodu kontrahirani su oni oblici koji su identični s oblicima muškoga roda.²² Uz češći nastavak *-ago*, u genitivu dolazi i jedan primjer s

²⁰ O obliku *sêi* vidi gore.

²¹ Tako u nominativu jednine imamo oblike muškoga roda *polski, sl(a)vni* i sl. prema obliku srednjega roda *hudoe* ili u genitivu oblike *rêsnago, poklanatelnago* itd. prema oblicima ženskoga roda *čъstnie, visokie* itd.

²² To znači da genitiv srednjega roda ima kao i muški rod nastavak *-ago* umjesto staroslavenskoga *-ajego*, i da genitiv, dativ, lokativ i instrumental množine sva tri roda imaju u na-

mladim, hrvatskim nastavkom *-oga*: *s(vê)tloga*. Hrvatski dativni oblici *velikomu* i *s(ve)toi*²³ kao i lokativni oblik *franačkomъ* rezultat su izjednačavanja pridjevske sa zamjeničkom deklinacijom. Instrumentalni oblik *s velikêtmъ* već sam objasnio zamjenom iskonskoga *i* jatom. Isto vrijedi i za lokativ množine *paraonovêhъ* i instrumental množine *têlesnêmi*. Od dvojinjskih oblika potvrđen je samo instrumental ženskoga roda *vzdviženima*. Od komparativnih oblika zabilježio sam nominativ: *krvavêi* i *ljutêi*; genitiv: *b(la)ž(c)nêišee*, *slavnêišee* i *s(ve)têišee*; dativ: *pres(vê)tlêtmъ* i nominativ množine: *častnêiši*. Valja upozoriti na to da fragment čuva starije genitivne oblike s dočetakom *-êišee*, dok većina brevijara ima na tom mjestu mlađe *-êišie* (nastalo vjerojatno analogijom prema pozitivu). Mlađi je i dativni oblik *pres(vê)tlêtmъ* kojemu nedostaje *u*, a oblik *častnêiši* ima kontrahirani nastavak *-êiši* umjesto staroslavenskoga *-êišii*.

Prezentski su oblici glagola također pravilni. Zabilježio sam samo dva primjera prvoga lica jednine: *vačnu* i *esmъ*. U drugom je licu redovito nastavak *-ši*. U trećem licu jednine i množine nema primjera otpadanja završnoga *-tъ*. Upozoravam na oblik *slêditsъ* u B stupcu drugoga lista koji stoji uz zamjenicu trećega lica množine umjesto očekivanoga *slêdetsъ* kako na tom mjestu imaju svi drugi brevijari. Vjerojatno je pisac greškom²⁴ umjesto trećega lica množine upotrijebio oblik trećega lica jednine. U prvom licu množine nastavak je redovito *-mъ*. Zabilježio sam samo jedan primjer s mladim hrvatskim nastavkom *-mo*: *načnemo*. Nema potvrda za drugo lice množine. Od dvojinjskih oblika pojavljuje se treće lice glagola *biti*: *esta*. U aoristu je puno primjera trećega lica jednine i nešto manje trećega lica množine. Osim njih zabilježio sam samo dva primjera prvoga lica jednine: *pripodobih* i *ne shranihъ* i jedan prvoga lica množine: *bihomъ*. Svi su oblici pravilni. Upozorio bih samo u trećem licu jednine na razliku između *priêl'*, *začet'* i *nače* i na stari oblik trećega lica množine asigmatskoga aorista *obrêtu*. Nekoliko je primjera aorista imperfektivnih glagola: *plaka*, *nosi*, *ide*, *braše se* i *ne upvaše*. U imperfektu su posvjedočeni oblici trećega lica jednine i trećega lica množine. Svi su oblici kontrahirani tako da staroslavensko *êa* > *ê*, a staroslavensko *aa* > *a*. Samo je jedan primjer perfektivnoga imperfekta; oblik *drznêše* za treće lice jednine. Zabilježio sam sedam primjera drugoga lica jednine imperativa, uvijek s nastavkom *-i*. Samo je jedan primjer za prvo lice množine i taj ima mlađi hrvatski

stavcima samo jedno *i* umjesto staroslavenskoga *ii*: *-ihъ* (gen. i lok.), *-imъ* (dat.) i *-imi* (instr.).

²³ Uz *s(ve)têi* i *rimscêi*.

²⁴ Možda zaveden zamjenicom *iže*.

nastavak *-imo*: *ne mnêimo*. Tri su primjera za drugo lice množine: *ne możête*, *bubnite* i *poite* i jedan za drugo lice dvojine: *ne możêta*. I tu valja upozoriti da fragment u drugom licu množine i dvojine čuva stariji oblik s jatom, a ne s *i* kako ima većina uspoređenih brevijara. Od složenih glagolskih oblika zabilježio sam perfekt i kondicional. Perfektni su oblici *porodila esi* i *izašals*. Zanimljivo je da je u drugom primjeru ispušteno treće lice prezenta glagola *biti* po čemu se fragment razlikuje od svih uspoređenih brevijara koji ne ispuštaju taj oblik. Pronašao sam još nekoliko primjera u kojima je u fragmentu uz particip ispušten glagol *biti*, a ostali brevijari ga na tom mjestu imaju: npr. u stihu *ti krasna meju ženami* u stupcu A prvoga lista i u stupcu C prvoga lista u *isplnena ubo mrič*. Kondicional se tvori pomoću sekundarnih aorisnih oblika. Tako se u primjeru prvoga lica množine *slavili se bihomъ* umjesto izvornoga *bimъ* pojavljuje aorisni oblik *bihomъ* koji je u toj ulozi zabilježen već i u nekim kanonskim rukopisima (npr. u *Zografskom evandjelju*), a u trećem licu množine pojavljuje se već ukočeni oblik za 2. i 3. lice jednine: *silili se bi*, *ubočli se bi*, *bili bi*. Time se međutim fragment ne razlikuje od drugih brevijara. Participa ima relativno mnogo. Zabilježio sam oblike aktivnoga participa prezenta: *radue se*, *obračac*, *g(lago)le*, *otpusteči*, *vazvêčajuču*, *suča*, *sêdeča*, *nasičajučim' se*, *vzležečimъ* itd.; prvoga aktivnoga participa preterita: *poznav že*, *vstav'*, *ostavši*, *razdrušъ*, *razorъ*, *ostavlъ*, *pristuplъ* itd.; drugoga aktivnoga participa preterita: *bilo*, *položil*, *slavili* itd. i pasivnoga participa preterita: *oskvrnenъ*, *mučenъ*, *vazvanъ*, *roena*, *isprazdnena*, *urêzano*, *rečeno*, *izrečenu*, *izmačtani*, *obručeni*, *sabrani*, *požrto*, *razdrti*, *užasnuti* itd. Nisam pronašao jedino oblike pasivnoga participa prezenta. Valja upozoriti da se u nominativu jednine muškoga roda participa prezenta aktivnoga, uz oblike na *-e*, pojavljuje i oblik *prebivajučъ* nastao analogijom prema drugim padežima. U vezi s deklinacijom primjećujem da u nominativu množine muškoga roda participa prezenta aktivnoga fragment čuva starije oblike s nastavkom *-e*: *veseleče se*, *boruče se*, *hoteče* itd. Stariji je i nastavak *-ce* u genitivu jednine ženskoga roda kod određenih oblika (kao i kod neglagolskih pridjeva): *buduče* i *višadšee*. Genitiv jednine: *raždajučago*, genitiv množine: *obrêtenihъ* i dativ množine: *utvrđajučim' se*, *vzležečimъ*, *nasičajučim' se* imaju kontrahirane oblike (*-ajego* > *-ago* i *-ii* > *-i*).

Kod prijedloga nema osobitosti. Zabilježio sam: s genitivom: *otъ*, *radi*, *be(z)*, *s(ъ)* i *iz*; s dativom: *protivu*, *po* i *k(ъ)*; s akuzativom: *v(ъ)*, *za*, *na* i *pro*; s lokativom: *v(ъ)*, *na*, *po* i *pri* i s instrumentalom: *meju*, *pod*, *predъ* i *s(ъ)*. Nisam

siguran da li treba isticati pojavu *pro* kao samostalnoga prijedloga²⁵ u primjeru *pro njuže*, jer je takvih primjera u hrvatskologoljskim tekstovima dosta. Prijedlog *po* dva se puta pojavljuje s dativom: *po negože roistvu* i *po stadomъ*²⁶, a inače s lokativom (sedam puta). Upozorio bih na primjer *be skrušeniê* u stupcu C prvoga lista u kojemu je sačuvan stariji oblik prijedloga bez *-z*.²⁷ U primjeru *rodъ ego kto vpovêstъ* u stupcu D prvoga lista pisar je najvjerojatnije zamijenio prefiks *vi-* prefiksom *v(ъ)-*, jer ostali brevijari imaju na tom mjestu oblik *ispovêstъ* (lat. *enarrabit*). Očito je za njega oblik *vipovêstъ* arhaizam koji ili nije razumio ili ga je u brzini krivo pročitao zamijenivši ga oblikom *vpovêstъ*. Prefiks *vi-* pravilno je upotrijebljen u primjeru *višadšee ot kolêne ijudova* (lat. *ortae de tribu Juda*) u stupcu B prvoga lista.²⁸

Dosta je i zamjeničkih i imenskih priloga. Potvrđeno je nekoliko imenskih priloga koji završavaju na *-ê*: *čьstnê*, *dostoinê*, *dovolnê*. Potvrđen je jedan primjer komparativa: *lahčêe*. Dva se puta pojavljuje panonizam ili hrvatizam *lêkъ*²⁹, oba puta kao usporedna čestica (za lat. *sicut*). Staroslavensko se *êko* samo jedanput pojavljuje u značenju latinskoga *sicut*: *êko i* (lat. *sicut et*), a inače kao veznik u značenju "jer" (lat. *quia*). Fragment ima redovito mlađe *opetъ* umjesto *paki*. *Opetъ* se pojavljuje za latinsko *rursus*, *iterum*, *iterata* i *denuo*. *Paki* je potvrđeno samo jednom u primjeru *i p(a)ki zapov(ê)dъ stvori* koji odgovara latinskomu ablativu apsolutnom *reintegratisque mandatis edicit*. Osim toga, jednom se za latinsko *rursum* pojavljuje oblik *naopetъ*. Za latinsko *ubi* pojavljuju se dva crkvenoslavenska oblika: *kadê* i *idêže*. *Kadê* je potvrđeno dva puta i oba puta ima upitno značenje. Ako *ubi* uvodi zavisnu mjesnu rečenicu, onda mu u fragmentu redovito odgovara crkvenoslavensko *idêže*. Upozorio bih i na hrvatizam *zaman* (lat. *fortuito*) koji se pojavljuje umjesto staroslavenskoga *vъsue* i u fragmentu i u svim brevijarima.³⁰

²⁵ U suvremenom se hrvatskom književnom jeziku pojavljuje samo kao prefiks. Kao samostalan prijedlog nalazi se u ruskom i češkom jeziku.

²⁶ Josip Hamm smatra da je na tom mjestu u pramatici stajalo *slêdomъ* od čega je onda pogrešnim prepisivanjem postalo *stadomъ* Usporedi J. Hamm: *Starohrvatski prijevod "Pjesme nad pjesmama"*, Slovo 6-8, 1957: 204.

²⁷ Ili je pak to rezultat jednačenja po zvučnosti pa zatim pojednostavljivanja skupine ispadanjem jednoga od dva ista susjedna konsonanta. Kakav je oblik u drugim brevijarima vidi u bilješci 243.

²⁸ Tu i drugi brevijari imaju prefiks *vi-*.

²⁹ Usporedi V. Jagić: *Entstehungsgeschichte der kirchenslavischen Sprache*. Berlin 1913: Weidmannsche Buchhandlung: 418.

³⁰ Jedino Br Lab ima *zav'manъ*.

Potvrđeni su ovi veznici: *a* ("a"), *a ne* ("da ne", lat. ne), *ače* ("ako", lat. si), *ače bo* ("ako pak", lat. si enim), *bo* ("pak", lat. enim), *da* ("da", lat. ut, quo), *egda* ("kada", "dok", lat. cum, dum), *eda* ("kada", lat. cum), *eže* ("što", lat. quod), *že* ("pak", lat. autem, igitur, que, quoque), *i* ("i", lat. et, ac i jedanput sed), *ibo* ("stoga", "dakle", "jer", lat. denimque, itaque, nam, ut, ut igitur), *idêže* ("gdje", lat. ubi), *idêže ubo* ("kad pak", lat. ubi vero), *iže* ("tko", "koji", "što", lat. qui, qua, que), *iže bo* ("tko pak"), *iže ubo* ("koji pak"), *ili* ("ili", lat. aut), *i togo radi* ("i zato", lat. ideo), *na* ("nego", "već", "ali", lat. sed), *na eda* ("ali kad", lat. itaque cum), *počto* ("zašto", lat. quare, quid utinam), *toli* ("i", "pa", lat. atque, ac), *ubo* ("dakle", lat. ergo, enim, nunc, vero), *êko* ("jer", lat. quia, enim), *êko ne* ("jer ne", lat. ob) i *êko i* ("kao i", lat. sicut et). Valja upozoriti na upotrebu veznika *a* u finalnoj ulozi (umjesto *da*)³¹, na vremensko značenje veznika *eda* ("kada"), umjesto finalnoga koje ima u staroslavenskom ("da ne")³² i na jedan primjer upotrebe veznika *idêže* u vremenskom značenju ili značenju koje je blisko vremenskom. Riječ *iže* pojavljuje se često kao neutralni relativizator bez obzira na rod imenske skupine na koju se odnosi. Sintaksa se gotovo sasvim podudara s latinskom. Tamo gdje je u latinskom particip, particip je i u crkvenoslavenskom, gdje je u latinskom relativna rečenica, i u crkvenoslavenskom je relativna rečenica. Jedno je od rijetkih odstupanja od latinskoga to da je suprotnost koja je u latinskom često implicitna (nije izražena veznikom već samo odvajanjem zarezom) u fragmentu eksplicite izražena veznikom *a*. Od latinskoga odstupa i rekcija padeža u primjerima: *umnožitelnica grêhu* (lat. auctrix peccati) i *umnožitelnica utežaniju* (lat. auctrix meriti) i *sp(a)sit(e)la miru* (lat. salvatore mundi). Gdje latinski i suvremeni hrvatski imaju (traže) genitiv, fragment čuva starije crkvenoslavensko stanje s dativom. Bilježim i jedan pravi dativ apsolutni u stupcu B prvoga lista: *anj(e)lu vazvêčajuču začet' sp(a)sit(e)la miru* koji odgovara latinskomu ablativu apsolutnom: *angelo nuntiante concepit Salvatore mundi*.

Neke leksički zanimljive oblike spomenuo sam već kad sam govorio o fonološkim, morfološkim i sintaktičkim karakteristikama fragmenta. Sada ću ukazati i na ostale kao i na leksičku varijaciju između fragmenta i brevijara s

³¹ U stupcu A prvoga lista u primjeru *a ne bluditi vačnu po stadomъ družabъ tvoiъh* (Ct 1,7). Napominjem da se *a* na istom mjestu pojavljuje još i u Novljanskom prvom i Mavrovu brevijaru. Osim toga, veznik *a* je u toj ulozi u hrvatskoglagoljskim tekstovima za-bilježen još samo u Pravilu svetoga Benedikta na foliju 15v u primjeru: *i a bi nam pokazalъ* (lat. *ut ostendat*).

³² Možda je to posljedica kontaminacije s *egda*.

kojima je uspoređen. Na samom početku fragmenta (u stupcu A) pojavljuje se oblik *čediê* za lat. *progenies*. Br Vat₆, N₁, N₂ i Mav imaju na istom mjestu *ičediê*, Mosk, Dab i Lab₂ *kolêne*, a Lab *sêmene*. Pri kraju stupca B na prvom listu za lat. *ex semine* fragment ima *ot kolêne*, a svi brevijari *ot sêmene*. Jedan redak ispod toga za lat. *tribus* i fragment i svi brevijari imaju samo *kolêno*. Za lat. *progenies* jednom se kod svih pojavljuje i riječ *rod*. Za lat. *cum gaudio* u beršu u stupcu A fragment (kao i neki brevijari) ima *čbstnê*. Br Mosk i Lab₂ imaju *s radostiju*, a Br Dab *s krasotoju*. Oblik *čbstnê* fragment ima u rěšponima i beršima i za lat. *devotissime* gdje Mosk ima *sbožnê*, Dab jednom *z'božno* i jednom *z'bož'nê*, a Lab₂ dva puta *zbožnê*. Fragment, kao i neki brevijari, ima u A stupcu (u Ct 1,6) oblik *obrêtu* za lat. *posuerunt*, a Br Mosk, Lab₂ i Dab imaju *položiše*. Ističem riječ *zobonъ* koja se u akuzativu množine pojavljuje na kraju A stupca prvoga lista u Ct 1,11. Isti oblik ima i Br N₂, a Vat₆, Lab, Lab₂, Mosk i Dab imaju na tom mjestu *trêsna* ("resa", "kita"). Br N₁ i Mav imaju oblik *zubonъ*. Prema latinskom *murenula* riječ bi trebala označavati ogrlicu u obliku ribe murine koju djevojke nose oko vrata protiv uroka. Riječ nije zabilježena u staroslavenskim rječnicima niti u obliku *zobonъ* niti u obliku *zubonъ*. Pitanje je stoga koje joj je pravo značenje i kakvo joj je podrijetlo. U Ct 1,13 fragment ima oblik *uberi* prema latinskomu *ubera*, a Br N₂, Vat₆, Mosk, Lab₂ i Dab imaju odgovarajući oblik riječi *sъska* (sъs'ki, s'ski, sas'ki). U Ct 1,16 fragment ima za lat. *floridus* pravilan oblik *cvêtna*, dok Lab₂ ima *zvêzďna*, Mosk *z'vest'na* (sic!) i Mav *krasna*. U stupcu B prvoga lista (u Slovu svetoga Augustina) fragment ima za lat. *illustrata* oblik *posvečena* umjesto očekivanoga *prosvêčena* kako imaju ostali brevijari osim Lab₂ koji ima *posvêčena*. Nešto niže u oči upada varijacija između *prvoju roditelju* kako stoji u fragmentu i *prviju roditelju* kako imaju Br Vat₆, N₂, Lab₂, Mosk, Dab, N₁ i Kuk te *prvêju roditelju* u Lab. Isto tako u stupcu C prvoga lista fragment ima za lat. *beatae* oblik *s(ve)têišee* umjesto *b(la)ženie* kako imaju Br Mosk, Lab₂ i Dab. Ostali brevijari imaju oblik *s(ve)têišie*. U istom se stupcu pojavljuje alternacija oblika *čbsti* (ili *časti*) kako ima fragment i Br Vat₆, Lab, N₂, N₁, i Mav i *prazdnice* kako je u Mosk, Lab₂ i Dab za latinsko *solemnitate*. Za lat. *auctrix* fragment (i većina brevijara) ima *umnožitelnica*, a Br Vat₆ jednom *stvoritelnica*. Na početku stupca D za lat. *sabeliani* fragment i N₂ imaju oblik *zbeliêni*, N₁ ima *sbêliêni*, a ostali brevijari *sablazni*. Upozorio bih i na alterniranje riječi *rodъ* i *redъ* za lat. *ordo*. Na kraju prvoga lista fragment i većina brevijara imaju *rodъ poslêdni* za lat. *ordo praeposterus*, a samo Br Mav ima *redъ poslêdni*. Nasuprot tome, na kraju drugoga lista fragment, kao i većina

brevijara, ima oblik *redu* (za lat. *ordine*), a Br Lab i N₁ imaju *rodu*. Osim za lat. *ordo*, riječ *rodъ* pojavljuje se i za *progenies*, *genus* i *generatio*. U stupcu B prvoga lista fragment ima *životъ sl(a)vni* za lat. *vita inclyta*. Isti je oblik i u većini brevijara, a jedino Vat₆ i Pm imaju *životъ pokon'ni*.³³ Na početku stupca C za lat. *utrobique* pojavljuje se u fragmentu i većini brevijara oblik *ibo juže*. Samo Br N₂ ima pravilno *obojuže* kako je vjerojatno stajalo u izvorniku. Oblik *ibo juže* nastao je vjerojatno tako da je pisar zamijenio glagoljska slova *o* i *i* koja su slična. Budući da se ista pogreška pojavljuje u velikom broju brevijara, napravio ju je vjerojatno prepisivač međupredložka. Da je u prvotnom predložku vjerojatno stajalo glagoljsko *o*, potvrđuje i Br Vat₆ u kojemu na tom mjestu piše *ubo juže*; dakle *o* je zamijenjeno sa *u*. Za lat. *a carnalibus* fragment u stupcu D prvoga lista ima *ot vplčeniъ*. Isti oblik ima još samo Br N₂. Ostali brevijari imaju *ot plteniъ*, a Dab *ot puteniъ* s promjenom slogotvornoga *l* u *u*. Na samom početku drugoga lista pojavljuje se ime *efidencija* za lat. *Ephigenia*. I svi drugi brevijari imaju isti oblik. Potom bilježim stari germanizam (panonski?) *mnihu* gdje Br Vat₆, Mosk, Dab i Lab imaju noviji čakavski grecizam *koludricu*. Za lat. *consecratum* fragment i većina brevijara ima oblik *požrto*, a Vat₆: *pričto*. U stupcu A drugoga lista za lat. *in montibus Parthorum* fragment ima *v gorahъ parad'skihъ*; Br Pm *par'daskih'*; N₁ i Kuk *par'd'skihъ*; Vat₆, Lab₂ i Mosk *persidskihъ*; Lab *per's(i)dêskihъ*, a Dab oblik koji je najbliži latinskomu izvorniku: *par't'skihъ*. Umjesto starijega oblika *učitelъ* kako je u fragmentu i većini brevijara, Lab₂ i Mosk imaju mlađi hrvatski oblik *moistarъ*. Zanimljiv je i primjer *na mēstê gavaonscê* kako ima fragment i svi brevijari za lat. *loco Agauno*. Za lat. *causa* fragment i Pašmanski, Ljubljanski prvi, Novljanski prvi i Kukuljevićev (Vinodolski) brevijar imaju riječ *dêčnie*, a Dabarski, Moskovski i Ljubljanski drugi brevijar *stvarъ*. Zanimljiva je i varijacija za latinsku riječ *belua*: fragment, Br N₂ i Mav prevode je sa *zvêrъ*, a Vat₆, Pm, Mosk, Dab, N₁, Kuk, Lab i Lab₂ sa *kitъ*. U stupcu D drugoga lista fragment ima oblik *ne upvaše*, a drugi brevijari *ne p'čevaše*, *ne p'čevahu* ili *ne p'čavaše* (lat. *spraeverant*). Vjerojatno je pisar (ili prevoditelj ili čak latinski kopist) zamijenio latinske oblike *spraeverant* i *speraverant*. Valja upozoriti i na oblik *kapir'rê* (u skupini *snopak' kapir'rê*) koji se u Ct 1,12 (1,13) pojavljuje u Br Dab. Fragment i drugi brevijari imaju na tom mjestu oblike riječi *mir'ra*. *Kapir'rê* je jedina potvrda u hrvatskoglagojskim kodeksima, a nema je ni u

³³ Pridjev *pokonъ* obično je prijevod latinskoga *electus* što može biti sinonimno s *inclytus*.

staroslavenskim rječnicima. Može se tumačiti ili kao pogreška³⁴ ili kao posljedica zamjene mire sa kanforom, vjerojatno u latinskom (ili grčkom) predlošku. Slavenski je prevoditelj imao u svojem predlošku latinsku riječ *caphura* (ili grčku *καφουρά*) od koje je napravio slavensku *kapir'ra*.³⁵ Drugo mi se tumačenje čini vjerojatnijim.

2.3 SADRŽAJ

Odlomci Rimskoga brevijara iz *propria sanctorum*. Na prvom je foliju nastavak službe uz navečerje Rođenja Blažene djevice Marije (7. rujna). Stupac A počinje rěšponom (responzorijem): *Danas̃ roena est̃...* s odgovarajućim beršem (versom), a zatim slijede dva čitanja iz Pjesme nad pjesmama (1,6 - 17) s odgovarajućim rěšponima i beršima. U stupcu B počinje *Slovo s(veta)go Avg(u)s(tina) b(i)sk(upa)* koje obasiže i cijeli stupac C i polovicu stupca D. Podijeljeno je na tri čitanja između kojih su rěšponi i berši. U polovici stupca D je perikopa iz Matejeva evanđelja 1,1-2 (*Zače(lo) s(veta)go e(van)ġ(eliġ) po ma(tġju)*), a zatim početak Homilije svetoga Jeronima na taj evanđeoski citat (*Om(iliġ) s(veta)go Eronima prozv(itera)*).

Na početku je drugoga folija kraj službe na dan svetoga Mateja evanđelista (21. rujna). U polovici stupca A je citat iz Matejeva evanđelja 9,9, a zatim Homilija svetoga Augustina na taj evanđeoski stih koja obasiže i dvije trećine stupca B. U stupcu B počinje služba u čast svetomu Mauriciju i družini: *Na d(ġ)nġ s(ve)tihġ m(u)č(eni)kġ mavrici(ġ) i pr(o)či(hġ)* (22. rujna). Na odlomku je sačuvano pet punih kraćih čitanja iz te službe i početak šestoga.

2.4 ZAGLAVAK

Na temelju iznijetih podataka o jeziku i pismu može se zaključiti da je dvolist bio dio kodeksa koji je proizvod zreloga petnaestoga stoljeća, vjerojatno druge polovice. Izgled i način oblikovanja slova kao i neke jezične karakteristike ukazuju da se radi o kodeksu zadarsko-krbavskoga područja. Na okolici Zadra upućuju (iako malobrojni) miješani refleksi jata odnosno zamje-

³⁴ Nastala vjerojatno tako da je pisar udvostručio dočetak *kġ* od *snopakġ*, vokalizirajući poluglas kao *a* i zamijenio *m* sa *p*.

³⁵ Pri tome je došlo do udvajanja likvide *r* što je česta pojava pri preuzimanju grčkih i latinskih riječi u staroslavenski. Isto se dogodilo i u riječi *mir'ra*.

njivanje iskonskoga *i* i *e* jatom, južnočakavski oblik *slze*, cakavizam u riječi *clénacъ* i možda oblik *s narodomъ* (umjesto *s nardomъ*) na petom ostrišku koji kako će se vidjeti pripada istomu kodeksu kao i dvolist. Taj je oblik zabilježen u hrvatskoglagoljskim kodeksima samo još u zborniku koji je pisao Nikola Fatević, župnik na otoku Ravi zapadno od Zadra. Cakavski oblik govori protiv unutrašnjosti Like i Krbove jer tamo cakavizma nema. Osim oblika *slze* na južnočakavsko područje upućuje i činjenica da je pisaru prefiks *vi-* arhaizam i da ga stoga zamjenjuje sa *v-*.

Taj je fragment značajan jer potvrđuje postojanje još jednoga rukopisnoga hrvatskoglagoljskoga brevijara, a mislim da je važan i zbog izrazite jezične pravilnosti koja se ne može objasniti samo čuvanjem tradicije, već svjedoči o eksplicitnom pisarevu jezičnom školovanju. Tako pravilna uporaba znakova za poluglas ne može se objasniti niti ropskim prepisivanjem matičnoga teksta ni slučajnošću, a niti utjecajem narodnoga jezika.

3. OSTRIŠCI 1 - 9

3.1 OSTRIŽAK 1.

Komadić pergamene (najveće) širine 2,6 i visine 3,3 centimetra. Ostrižak je, kao i ostalih osam u prvoj grupi, prorezan na dva mjesta kako bi se mogao zakvačiti na stranicu misala u kojemu je pronađen. Prorezi idu slijeva nadesno, vodoravni su i međusobno paralelni. Duljina im je 2,3 centimetra. Prvi je udaljen 1 centimetar od gornjega ruba ostriška, a drugi 2,2 centimetra. Na prednjoj (recto) strani u šest redaka vidljivo je samo po jedno slovo očito s lijevoga kraja (početka) stupca. Na stražnjoj (verso) strani u sedam redaka vidljivo je osam slova: u četvrtom retku odozgo dva slova, a u ostalim po jedno očito s desnoga kraja stupca. Zajedno s ostrišcima 2. i 3. pokriva cijelu širinu stupca.

3.2 OSTRIŽAK 2.

Komadić pergamene širine 2,3 i visine 3,4 centimetra. Prorezi su slijeva nadesno, vodoravni i međusobno paralelni s time da je donji malo ukošen odozdo prema gore gledajući slijeva nadesno. Prvi prorez duljine 2 centimetra

udaljen je 0,9 centimetara, a drugi duljine 1,8 centimetara udaljen je 2,3 centimetra od gornjega ruba. To je ostrižak iz sredine stupca, između ostrižaka 1. i 3. Na njemu je sačuvano više teksta nego na ostrišku 1.

3.3 OSTRIŽAK 3.

Komadić pergamene širine 2,4 cm. i visine 3,4 cm. Prorezi su slijeva nadesno, vodoravni i međusobno paralelni. Prvi je udaljen od gornjega ruba 0,8 - 0,9 cm, a drugi 2,5 cm. Duljina je prvoga 1,9, a drugoga 2,2 cm. Veže se s ostriškom 2. i zajedno s njim i ostriškom 1. čini presjek istoga stupca.

Sadržaj ostrižaka 1 - 3. na prednjoj je strani Ct 4,2-3, a na stražnjoj Ct 5,15 - 6,1.

3.4 OSTRIŽAK 4.

Komadić pergamene širine 3,2 i visine 2,9 cm. Prorezi su odozgo prema dolje, okomiti i međusobno paralelni. Prvi je prerez od lijevoga ruba ostriška udaljen 1 cm, a drugi 2,1 cm. Dubina prvoga je 2,5, a drugoga 2,4 cm. Taj je ostrižak dio istoga stupca kao i prva tri. Uzet je vjerojatno s desnoga kraja stupca (računajući prema prednjoj strani) neposredno ispod prethodnih ostrižaka. Sadržaj mu je na prednjoj strani Ct 4,3, a na stražnjoj Ct 6,1-2.

3.5 OSTRIŽAK 5.

Komadić pergamene širine 4,3 i visine 2,6 cm. Prorezi su okomiti, idu odozdo prema gore i međusobno su paralelni. Visina lijevoga je 2,3, a desnoga 2,2 cm. Prvi je od lijevoga ruba udaljen 1,2, a drugi 3,2 cm. Taj se ostrižak veže s ostriškom 6. s kojim pokriva širinu cijeloga stupca, što se vidi iz toga da se pri prelasku iz retka u redak tekst neprekinuto nastavlja s jednoga ostriška na drugi.

3.6 OSTRIŽAK 6.

Komadić pergamene širok 4,1 i visok 2,7 - 2,9 cm. (lijevi rub 2,9 cm). Prorezi idu odozgo prema dolje. Prvi (lijevi) je ukošen slijeva nadesno, a drugi

zdesna nalijevo. Dubina je lijevoga proreza 2,6, a desnoga 2,4 cm. Prvi je na početku (gornjem kraju) od lijevoga ruba ostriška udaljen 0,7, a na kraju 1,4 cm. Drugi je na početku od lijevoga ruba udaljen 3,4, a na završetku 3 cm. Dakle, na gornjem je kraju razmak među rezovima 2,7, a na završetku 1,6 cm. Nastavlja se na ostrižak 5.

Sadržaj ostrižaka 5. i 6. na prednjoj je strani Ct 4,12-13, a na stražnjoj Ct 5,5-6.

3.7 OSTRIZAK 7.

Komadić pergamene širok 2,8 i visok 3,1 cm. Prorezi su slijeva nadesno, vodoravni i međusobno paralelni. Prvi je od gornjega ruba udaljen 1, a drugi 2 cm. Duljina je obaju proreza 2,4 cm. Taj se ostrižak veže s ostrišcima 8. i 9. i pokriva s njima širinu cijeloga stupca. Na prednjoj je strani lijevi kraj stupca, a na stražnjoj desni.

3.8 OSTRIZAK 8.

Komadić pergamene širok 2,8 i visok 3,1 cm. Prorezi idu zdesna nalijevo, vodoravni su i međusobno paralelni. Prvi je od gornjega ruba udaljen 1, a drugi 2 cm. Oba su duljine 2,4 cm. To je ostrižak iz sredine stupca, između ostrižaka 7. i 9.

3.9 OSTRIZAK 9.

Komadić pergamene (najveće) širine 2,7 i visine 3,1 cm. Na lijevom je kraju polukružno obrezan tako da mu je na gornjem i donjem rubu širina 2,2 cm. Prorezi idu zdesna nalijevo, vodoravni su i međusobno paralelni. Oba su duga 2,4 cm. Prvi je od gornjega ruba udaljen 1,1, a drugi 2,1 (2,2) cm. Ostrižak se veže s ostrišcima 7. i 8. Prednja je strana desni kraj stupca, a stražnja lijevi (početak). Na prednjoj je strani u gornjem desnom kutu, obrnuto od teksta, olovkom napisan rimski broj XLV (broj stranice misala na kojoj se ostrižak kao oznaka nalazio).

Sadržaj ostrižaka 7, 8. i 9. na prednjoj je strani Ct 4,14-15, a na stražnjoj Ct 5,6-7.

3.10 ZAKLJUČAK O OSTRIŠCIMA 1 - 9.

Ostrišci 1-9. iz istoga su brevijara kao i dvolist. Pokazuje to sličnost pergamene na kojoj su pisani i identičnost pisma što ukazuje da ih je pisao isti pisar kao i dvolist. Potvrđuje to i sadržaj prema kojemu se može zaključiti da su bili dio istoga sveščića s dvolistom i da su se nalazili između listova dvolista u službi unutar osmine rođenja blažene djevice Marije. Udaljenost teksta *Pjesme nad pjesmama* među ostrišcima omogućuje mi zaključiti da su svih devet ostrižaka dio istoga lista i da čine poprečan presjek iz dva paralelna stupca. Prednja strana ostrižaka 1-4. dio je A stupca, a stražnja dio D stupca. Prednja strana ostrižaka 5-9. dio je B stupca, a stražnja dio C stupca na istom foliju pergamene. Iznesenim zaključcima ne proturiječe ni jezične karakteristike. Na kraju riječi redovito je štapić. Štapić sam unutar riječi zabilježio jedino u riječi *mol'sgrani* na prednjoj strani u 5. i 6. ostrišku.³⁶ Apostrof se pojavljuje dva puta ispred enklitike: *tait' (se)*³⁷ i *n(e) (o)brêtoh' i* (na verso strani 7. ostriška) i dva puta unutar riječi: *slat'(ki)* (recto strana 4. ostriška)³⁸ i *vr'tb* (recto strana 6. ostriška). Više je primjera slogotvornih *r* i *l* bez ikakva znaka za poluglas: *êblčnimb* (recto strana ostrižaka 5. i 6.), *plni* (verso strana istih), *(us)trmlenie* (recto strana ostrižaka 7-9.) i *vrts(ki)* (isto). Zanimljiva je i ovdje sudbina poluglasa u prijedlozima i prefiksima. Zabilježio sam primjere: *i(z)abranago* (verso strana ostrižaka 1. i 2.) prema *izbiraet(b)* (verso strana ostriška 4.), *sb êblčnimb*, *s narodomb* (oboje na recto strani ostriška 5.), *sa vsê(mi)*, *sb vs(êmi)* (oboje na recto strani ostrižaka 7-9.), *vb (us)trmlenie* (isto) i *vzva(hb)* (verso strana istih). Vokalizaciju poluglasa zabilježio sam još u primjerima: *bliznac(e)m(a)*, *staklo*³⁹ (svi na recto strani ostrižaka 1-3.) i *(s)tudenacb* (recto strana ostriška 8.). Praslavensko **dj* u dva je primjera pisano samo susjednim vokalima: *roeni(ma)* i *meju* (oboje na recto strani ostrižaka 1-3.). Jednako su te riječi pisane i na dvolistu. Upozorio bih još na hrvatski oblik genitiva jednine pridjeva *êlove* (recto strana 2. ostriška), na genitiv

³⁶ Na recto strani 4. ostriška zabilježio sam istu riječ bez ikakva znaka za poluglas: *mol-grana*.

³⁷ Apostrof je u tom primjeru na kraju retka. Pojavljuje se uz to jedan primjer enklitike *se* bez apostrofa ispred: *uklonil se* (na verso strani 5. ostriška).

³⁸ I tu je apostrof na kraju retka.

³⁹ Oblik *sta(klo)* pojavljuje se za lat. *vitta*. To znači da fragment, kao i drugi hrvatskoglagoljski brevijari, ima istu pogrešku koja je nastala zamjenom latinskoga *vitta* sa *vitra*. Usporedi J. H a m m 1957. op. c.: 200-201.

mirre (*is*)/*kušenoē*⁴⁰, na nominativ množine participa *s(tr)êgučei* koji umjesto normalnoga nastavka *-i* (<*-ii*) ima staru inačicu *-ei* i na oblik *s narodom̃* (umjesto *s nardom̃*) u kojemu je vjerojatno riječ *nard̃* pobrkana s riječju *narod̃*.⁴¹

4. OSTRIZAK 10

Komadić pergamene bez proreza kojemu je širina 3,1 cm, visina na lijevom kraju 0,5 cm, a na desnom 1,1 cm. Odrezan je tako da su na prvoj strani ostali samo gornji dijelovi nekoliko slova (možda tri slova) prema kojima nisam mogao odrediti o kojim je slovima riječ. Iznad toga su četiri znaka koja najvjerojatnije označuju godinu, ali ih je teško jednoznačno pročitati. Možda je arapskim brojkama napisano 1545., ali se može raditi i o glagoljskim slovima (možda $\cdot\psi \cdot \phi \cdot \cdot 4 \cdot \text{ññ} \cdot = 1547$). Druga je strana ostriška prazna. Prema izgledu pergamene moglo bi biti da je ostrizak odrezan od istoga folija kao i prethodnih devet.

5. OSTRISCI 11 - 14

5.1 OSTRIZAK 11

Sitan komadić pergamene bez proreza. Širina mu je 3,2 cm, visina na lijevom kraju 0,7 cm, u sredini 1 cm, a na desnom kraju 0,9 cm. Na prvoj strani sačuvana je jedna cijela riječ i veći dio druge. Prva riječ *pridi* pisana je latinicom s glagoljskim slovom [p], a druga *duš[e]* glagoljicom. Tekst je očito početak posljednice koja se čita na Duhove, a nalazi se u misalu. Druga je strana prazna. Taj je ostrizak neposredno iznad ostriška 12. što se vidi i po tome da gornji završeci slova ψ i ψ s ostriška 12. prelaze na ovaj ostrizak.

⁴⁰ Umjesto očekivanoga *mirri iskušenie*. Oblik *iskušenoe* vjerojatno je analogija prema nepalatalnoj zamjeničkoj deklinaciji (*toe*).

⁴¹ Primjer se može eventualno objašnjavati i tako da je ubačen sekundarni poluglas koji se reflektirao kao *o*, vjerojatno u predlošku koji potječe s područja gdje je tvrdi jer dao *o*. Oblik *narod* (nom. jed.) umjesto *nard* zabilježen je jednom i u *Životu Adama i Eve* u hrvatskoglagoljskom Fatevićevu zborniku iz 1617. na listu 12v/18.

5.2 OSTRIZŽAK 12

Sitan komadić pergamene bez proreza širine 3,3 cm, visine na lijevom kraju i sredini 0,6 cm, a na desnom kraju 0,8 cm. Donji mu je rub ravan. Nalazio se neposredno ispod ostriška 11. Tekst na prvoj strani s *nebes nam* pisan je kurzivnom glagoljicom i dio je posljednice koja se čita na Duhove. Druga je strana prazna.

5.3 OSTRIZŽAK 13

Sitan komadić pergamene bez proreza kojemu je širina 3 cm, visina na lijevom kraju 0,5 i na desnom 0,4 cm. Na samom lijevom kraju ostriška nalazi se glagoljicom pisana riječ *milosti* i to je jedini tekst. Dio je istoga lista kao i prethodna dva ostriška. Nalazio se blizu ispod njih, jer je tekst dio navedene posljednice sa samoga njezina početka. Na njega se neposredno veže ostrižak 14.

5.4 OSTRIZŽAK 14

Sitan komadić pergamene bez proreza. Nalazio se neposredno ispod ostriška 13. Širina mu je 3 cm, a visina na lijevom kraju 1 i na desnom 0,7 cm. Ispisan je samo s jedne strane. Od teksta su sačuvane dvije cijele riječi i početak treće: *oče ubozi pri...* Tekst je pisan glagoljicom i također je dio posljednice koja se čita na Duhove. Čini se da ga je pisala ista ruka kao i ostrižak 13.

5.5 ZAKLJUČAK O OSTRISČIMA 11 - 14

Očito je da su ta četiri ostriška dio istoga folija pergamene i dio istoga teksta. Sva su četiri pisana (polu)kurzivnom glagoljicom sjevernodalmatinske škole 17. ili 18. stoljeća.⁴² Iako je tekst na svim ostrišcima sa samoga početka posljednice koja se čita na Duhove, nije sav pisan istim pismom. Ista je ruka pisala tekst na ostrišcima 13. i 14. Pismo je konzervativnije i da nije defor-

⁴² Usporedi Vj. Štefanić: Die glagolitische Kursivschrift. *Die Welt der Slaven* 11, 1966: 98-100.

macije nekoliko slova, mogao bih ga nazvati čak i ustavom. Ustavne su oblike sačuvala slova fl , x , m , w , z , h , e i u . Izobličeno je slovo x koje je još uspravno, a izgledom podsjeća na pješčani sat (x). Slovo w podsjeća na stablo s lijepo i pravilno razgranatom krošnjom (w). Najizrazitije pravilnost i dvocrtni karakter pisma razbija slovo h u riječi *uboz*ij kojemu je tijelo ovalnoga i šiljastoga oblika ukošeno udesno i bitno i gore i dolje prelazi crte unutar kojih su sva ostala slova u istoj riječi (h). Drukčije je pismo na ostrišku 12. To je četverocrtno kurzivno pismo u kojemu nema pravilnih uncijalnih oblika, ali slova nisu međusobno povezana. Najviše se razlikuje prema pismu na ostrišcima 13. i 14. vidi kod slova w čiji je klobuk uži i izgleda više kao izdužena petlja nego klobuk, a spojevi petlje sa stapkom međusobno se križaju (w). Različito je i slovo e kojemu je prva okomita crta polukružno zaobljena, cijelo je slovo malo ukošeno udesno, a donja vodoravna crta ide ispod cijele širine susjednoga slova z (e). I slovo z drukčije je i nepravilnije. Pisano je u dva poteza: prvi polukružni odozgo prema dolje i drugi kratak vodoravan kojim je izvedena prečkica (z). Slovo z na ostrišku 14 gotovo je pravilno ustavno i nema prečkice (z). Glagoljsko pismo na ostrišku 11. u riječi *duš[e]* sličnije je onom na ostrišcima 13. i 14. nego onom na ostrišku 12. To je dvocrtno pismo sa starim oblicima slova što se osobito vidi kod slova m i h . Na temelju općega dojma ja bih latinično pismo i glagoljsko slovo u u riječi *pridi* na istom ostrišku povezao prije s pismom na ostrišku 12. Zaključno dakle na ova četiri mala ostriška možemo govoriti o najmanje dvije vrste pisma. Ne znam da li to ujedno znači i dva različita pisara.⁴³ Od jezičnih karakteristika upozorio bih samo na to da nema nikakvih znakova za poluglase, čak ni na kraju riječi što se najbolje vidi na ostrišku 12. u dijelu teksta *s nebes* gdje ni iza prijedloga *s* ni iza genitiva množine imenice *nebes* nema ni šapića ni apostrofa.

⁴³ Možda je jedan započinjao stihove posljednice, a drugi ih završavao. To znači da bi prvi mogao biti učitelj, a drugi učenik.

6. TEKST⁴⁴

LIST 1

STUPAC A:

Rěš(рѡнь) Dan(ь)сѡ роена ⁴⁵ e(stь) b(la)ž(e)na m(a)riê d(ê)va ⁴⁶ ot čediê ⁴⁷ d(a)v(i)d(o)va pro njuže ⁴⁸ sp(a)s enic ⁴⁹ vĕnimь ⁵⁰ êvi se Ĵ eežc život' sl(a)vni s(vê)тъ da vĕku ⁵¹ • B(e)r(ь)š Roistvo ⁵² b(la)ž(e)nie d(ê)vi ⁵³ m(a)rie ⁵⁴ čьstnĕ ⁵⁵ čь- stimь ^{56,57}	Ř. Hodie nata est beata Virgo Maria ex progenie David: Per quam salus mundi credentibus apparuit cuius vita gloriosa lucem dedit saeculo. v̄. Nativitatem beatae Mariae Vir- ginis cum gaudio celebremus. Nolite me considerare, quod
--	---

⁴⁴ Tekst sam transliterirao prema načelima uobičajenim u novijim izdanjima Staroslavenskoga zavoda Hrvatskoga filološkoga instituta u Zagrebu. To znači da slovo **h**, bez obzira na to kako se čita, prenosim kao *ê*; **ju** kao *ju*; **w** kao *ê*, **III** kao *ĵ*, štapić kao *ь* i apostrof kao *'*. Raspored redaka u stupcu i riječi u recima odgovara izvorniku. Uz tekst dvolista donosim i paralelni latinski tekst iz Brevijara Rimske kurije (izdanje Venecija 1512). Tekst dvolista usporedio sam s odgovarajućim tekstovima u *Pašmanskom* (Pm), vatikanskom *Borg. Illirico 6* (Vat₆), *Moskovskom* (Mosk), *Ljubljanskom C161a/2* (Lab), *Ljubljanskom C163a/2* (Lab₂), *Novljanskom prvom* (N₁), *Novljanskom drugom* (N₂), *Dabarskom* (Dab), *Kukuljevičevu* (Kuk) i *Mavrovu brevijaru* (Mav). U bilješkama donosim sve razlike. Bilješke su ustrojene tako da je ispred uglate zagrade relevantni dio teksta iz fragmenta, a iza zagrade tekst iz brevijara koji se razlikuje. Razlike donosim tako da je najprije napisan tekst, a iza njega izvori (naziv brevijara) iz kojih je uzet. U okruglim je zagradama navedeno ako dio teksta iz fragmenta u pojedinom brevijaru nedostaje, ako je na drugom mjestu ili ako neki brevijar sadrži tekst kojega u fragmentu nema.

⁴⁵ roena] roždena N₂ Lab, roĵena Vat₆ Pm Mosk

⁴⁶ m(a)riê d(ê)va] d(ê)va m(a)riê Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Mav

⁴⁷ čediê] ičediê N₂ Vat₆ N₁ Mav, kolĕne Mosk Dab, kolĕnĕ Lab₂, sĕmene Lab

⁴⁸ pro njuže] juže Mosk, ejuže Lab Dab Lab₂

⁴⁹ sp(a)senie] add. m(i)ra Vat₆, add. miru Mosk Dab

⁵⁰ vĕnimь] vĕrujućimь N₂ Dab, ve'r'nimь N₁ Mav

⁵¹ da vĕku] daetъ veĵu Mosk

⁵² Roistvo b(la)ž(e)nie d(ê)vi m(a)rie čьstnĕ čьstimь] B(la)ž(e)nĕišie d(ê)vi m(a)rie roždstvo častnĕ častim' Vat₆, B(la)ž(e)nĕišie d(ê)vi m(a)rie. rojstvo častnĕ častimь. eeže Pm, rožd'tvo b(la)ženie d(ê)vi marie čas't'nĕ čas'tĕmь N₁

⁵³ d(ê)vi] om. N₂

⁵⁴ d(ê)vi m(a)rie] m(a)rie d(ê)vi Mosk Dab Lab₂ Lab Mav

⁵⁵ čьstnĕ] s rados'tiju Mosk Lab₂, om. Lab, s krasotoju Dab, č'st'nĕ Mav

⁵⁶ čьstimь] častimь N₂, č'stĕmь Mav, čas'timь. eeže živ(otъ). čte(nie). Mosk, častimь. eeže čt(enie) Lab, čas'timь. čt(en)i(e) Dab, čast(i)mь. čt(e)ni(e) Lab₂

Ne možete ⁵⁸ smotriti eže ⁵⁹ čr	fusca sim, quia decolaverit me
na es(ь)мъ êko ⁶⁰ razobrazi me ⁶¹ sl(ь)n	sol: filii matris meae
ce. s(i)n(o)ve matere ⁶² moee braše s	pugnaverunt contra me,
e protivu ⁶³ mnê obrêtu ⁶⁴ me straž	posuerunt me custodem
e ⁶⁵ va vinogradê. ⁶⁶ vinograda	in vineis: vineam meam non
moego ne shranihъ. ⁶⁷ gl(a)sъ ⁶⁸ h(rъst)a ⁶⁹ vkaž	custodivi. Indica mihi, quem
i ⁷⁰ mnê. kogo ⁷¹ ljubitъ d(u)ša moê ⁷² Ka	diliget anima mea, ubi pascas,
dê ⁷³ paseši ⁷⁴ kadê ⁷⁵ počivaeši ⁷⁶	ubi cubes in meridie, ne vagari
v ⁷⁷ polu dne. ⁷⁸ a ⁷⁹ ne ⁸⁰ bluditи va	incipiam post greges sodalium
čnu ⁸¹ po stadomъ ⁸² družabъ ⁸³ tvo	tuorum.Si ignoras te, o pulchra

⁵⁷Pašmanski brevijar koji ima kraća i drukčije raspoređena čitanja ima prethodni rezponzorij i vers nešto ranije. Stoga se u njemu ovdje nalazi tekst Ct 1, 4-5 (Vlêci me po tebê ... l(ê)ki kože salomuna) koji je u brevijaru iz kojega potječe moj dvolist bio vjerojatno ispred toga rezponzorija kao u Br N₂ i Vat₆. I u Br Mav je rezponzorij i vers nešto ranije tako da iza njega dolazi tekst od Ct 1,4 (Prav'dno ubo ... i k(a)kože pod's'vi solomune), ali nešto poslije nego u Br Pm.

⁵⁸možete] mozite N₂ Vat₆ Pm Lab Dab N₁

⁵⁹eže] êko Lab Vat₆ Pm Dab, počto Mosk Lab₂

⁶⁰êko] om. Pm

⁶¹razobrazi me] raz'obome (sic!) Pm, razъobraz(i) me Lab₂

⁶²s(i)n(o)ve matere] s(i)n(o)vê materê Dab, sinovê mat(e)re Lab₂

⁶³protivu] protu Pm

⁶⁴obrêtu] obretu N₂, obrêto Pm, položiše Mosk Dab Lab₂

⁶⁵straže] stražu strgući Vat₆, stražu Pm Dab, v' stražu Mosk Lab₂, stražъ N₁ Mav

⁶⁶va vinogradê] v' vinogradê Pm Mosk Lab Dab Mav

⁶⁷ne shranihъ] ne hranihъ Vat₆ Dab, ne skrihъ Mosk

⁶⁸gl(a)sъ] m(i)l(o)sъ Vat₆

⁶⁹h(rъst)a] om. Mosk Lab₂, h(rъst)a gl(a)sъ N₁

⁷⁰vkaži] skaži Dab

⁷¹kogo] koga Mav

⁷²Ovdje u Br Mav dolazi idući rezponzorij i vers

⁷³kadê] kade Lab₂

⁷⁴Kadê paseši ... čestъ čipresova] om. Pm

⁷⁵kadê] k'dê Mav

⁷⁶počivaeši] počiv'eši Mav

⁷⁷v] o Vat₆ Mosk Dab Lab₂

⁷⁸v polu dne] om. N₁

⁷⁹a] da N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab Lab₂

⁸⁰ne] om. Mosk

⁸¹vačnu] vъčnu N₂, v'čnu Mav

ihъ. Ače ⁸⁴ ne ⁸⁵ znaeši t(e)be. ⁸⁶ ti kra sna ⁸⁷ meju ⁸⁸ ženami. ⁸⁹ izidi i gred i ⁹⁰ po ⁹¹ stadomъ stadъ ⁹² i pasi ko zli ⁹³ tvoe pri obitilêhъ ⁹⁴ stan ovъ ⁹⁵ pastirskihъ. ⁹⁶ Rêš(ponъ) ⁹⁷ B(la)ž(e)nêi- šee ⁹⁸ d(ê)vi m(a)rie. roistvo ⁹⁹ čьstnê ¹⁰⁰ čьst imъ. ¹⁰¹ da ta m(o)litъ za ni ¹⁰² k ¹⁰³ g(ospod)u ¹⁰⁴ sp(a)su. h(rъst)u ¹⁰⁵ B(e)r(ъ)š S krasotoju roistvo ¹⁰⁶ ce čъ	inter mulieres, egredere, et abi post vestigia gregum tuorum, et pasce haedos tuos iuxta tabernacula pastorum. Ŕ. Beatissimae Virginis Mariae Nativitatem devotissime celebremus: Ut ipsa pro nobis intercedat ad Dominum Jesum Christum ŵ. Cum iucunditate Nativitatem beatae Mariae Vir- ginis devotissime celebremus.
--	--

⁸²po stadomъ] po stadê Vat₆, po stade Mosk, po s'tadehъ Dab Lab₂

⁸³družabъ] druž'bъ Mav

⁸⁴ače] ako Lab

⁸⁵ne] om. Vat₆

⁸⁶t(e)be] t(e)bê Dab N₁ Lab₂

⁸⁷krasna] add. esi Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂

⁸⁸meju] meždju Lab, mêju N₁

⁸⁹ženami] žen'mi Mav

⁹⁰gredi] grêdi N₁ Dab, gradi Lab₂

⁹¹po] podъ Lab₂

⁹²stadъ] add. tvoihъ Vat₆ Mosk Dab Lab₂

⁹³kozli] kozle Mosk

⁹⁴obitilêhъ] obitelêhъ N₂ Dab N₁ Mav, obitelehъ Vat₆, obiteli Mosk Lab Lab₂

⁹⁵stanovъ] stadovъ (sic!) Dab

⁹⁶pastirskihъ] p'stir'skihъ Mav

⁹⁷Ovaj rezponzorij i pripadajući mu vers dolaze u Br Pm ranije ispred Ct 1,6 (Ne mozite ...).

⁹⁸b(la)ž(e)nêišee] b(la)ž(e)nêišie N₂ Vat₆ Pm Lab Dab Lab₂ N₁, b(la)ž(e)nie Mosk

⁹⁹roistvo] roždstvo N₂, roj'stvo Vat₆, roijs'tvo Lab₂

¹⁰⁰čьstnê] sbož'nê Mosk, z'božno Dab, častnê N₁, č'st'nê Mav, zb(o)žnê Lab₂

¹⁰¹čьstimъ] častimъ Lab₂ Dab, čьstêmъ N₁, č'stêmъ Mav

¹⁰²ni] n(a)sъ Vat₆ Mosk Lab Mav

¹⁰³k] kъ Pm Mosk, ka N₁ Lab₂

¹⁰⁴g(ospod)u] add. n(a)š(e)mu Mosk, gosp(o)du N₁

¹⁰⁵sp(a)su h(rъst)u] is(u)h(rъst)u Dab Lab₂

¹⁰⁶roistvo] rožd'stvo Vat₆, roj'stvo Pm, častъ N₁, rostvo Lab₂

stnê čьstímь ¹⁰⁷ Čt(enie)• ¹⁰⁸ Êždeniju ¹⁰⁹ moc	Equitatuī meo in curribus
mu ¹¹⁰ na kolesnicahь paraonov	Pharaonis: assimilavi te,
êhь ¹¹¹ pripodobih te priêtel	amica mea. Pulchrae sunt
nice moê ¹¹² . Krasnê ¹¹³ esta êgodê ¹¹⁴	genae tuae sicut turturis:
tvoi lêki ¹¹⁵ grliči. ¹¹⁶ šiê tvoê	collum tuum sicut monilia.
lêki ¹¹⁷ monêsta. ¹¹⁸ Zoboni že ¹¹⁹ z	Murenulas aureas faciemus tibi,
lati ¹²⁰ stvorimь t(e)bê ¹²¹ izma	vermiculatas argento. Dum
čtani srebrni ¹²² • Egda ¹²³ b(i)še c(êsa)гь n	esset rex in accubitu suo,
a ¹²⁴ loži ¹²⁵ svoemь. mastь ¹²⁶ moê m	nardus mea dedit odorem suum.
nogocên'na ¹²⁷ da vonju ¹²⁸ bl(a)gouha	Fasciculus myrrhae dilectus

¹⁰⁷ee čьstnê čьstímь] ee čьstnê častímь N₂, ee dostoino častnê častímь Vat₆, b(la)ž(c)nie m(a)rie d(ê)vi sb(o)žnê čast(imь) Mosk, b(la)ž(c)nie m(a)rie d(ê)vi z'bož'nê častímь Dab, ee častnê častémь N₁, ee č'stnê č'stémь Mav, b(la)ž(c)nêišie d(ê)vi m(a)rie zbož'nê čast(i)m' Lab₂

¹⁰⁸čt(enie)] om. Mosk Lab Lab₂
¹⁰⁹êždeniju moemu na kolesnicahь paraonovêhь pripodobih te priêtelnice moê] êždeniju moemu propodobih' te priêteln(i)ce moê na kolesnicahь paraonovihь Vat₆ Dab, êž'jeniju moemu pripodobih' te priêtelnice moê na kolêsnicahь paraonovihь Mosk, êžsdeniju moemu Lab, êdeniju moemu n' kolesnicahь paraonov'hь pripod(o)bih te priêtelnice moê Mav (Nakon ovoga završava tekst Pjesme nad pjesmama u Br Mav u ovoj službi. Tu dolazi idući rezponzorij i vers, a zatim Slovo svetog Augustina. Daljni tekst Pjesme nad pjesmama dolazi u službi unutar oktave blažene djevice Marije.), êždeniju moemu pripodobih' te priêtelnice moê na kolêsnicahь paraonovihь Lab₂

¹¹⁰moemu] tvoemu N₁

¹¹¹paraonovêhь] paraonovihь N₂ N₁

¹¹²moê] om. N₂

¹¹³krasnê] krasni Mosk, krasnêiši Lab

¹¹⁴êgodê] êgodī Mosk Lab Dab Lab₂

¹¹⁵lêki] êko Mosk Lab₂ N₂, om. Lab

¹¹⁶grliči] grličīci Vat₆, vina Lab

¹¹⁷lêki] êk(o) N₂

¹¹⁸monêsta] monista N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Mav

¹¹⁹zoboni že] trêsnī Vat₆ Lab, tres'ni Mosk Lab₂, zuboni že Mav

¹²⁰zoboni že zlati] trêsnê zlatê Dab, zuboni že N₁

¹²¹t(e)bê] Dab

¹²²izmačtani srebrni] izmačtanê srebr'nê Vat₆, iz'mač'tanê s'rêbrne Dab, izm'čtani srebr'ni Mav

¹²³egda] kada Lab

¹²⁴na] nъ N₂, n' Mav

¹²⁵loži] ložê N₁

¹²⁶mastь] m'stъ Mav

¹²⁷mnogocên'na] mnogo cen'na Dab Mav

niê¹²⁹ snopakъ¹³⁰ mirre¹³¹ vzljubljen
i¹³² moi mnê. meju uberi¹³³ moi¹³⁴ preb
ivajučъ¹³⁵ grozdъ čiprski¹³⁶ vzlju
bleni¹³⁷ moi mnê. v(ъ) vinogradê
hъ engadi.¹³⁸ Se ti krasna esi pr

meus mihi, inter ubera mea
commorabitur. Botrus Cypri
dilectus meus mihi, in vineis
Engaddi. Ecce tu pulcra
es, amica mea: ecce tu pulcra

STUPAC B:

iêtelnice¹³⁹ moê.¹⁴⁰ se ti krasn
a esi.¹⁴¹ oči¹⁴² tvoi¹⁴³ golubicъ.¹⁴⁴ Se t
i krasanъ¹⁴⁵ esi.¹⁴⁶ vzljubljeni¹⁴⁷ moi i
preukrašень.¹⁴⁸ Postela¹⁴⁹ naju¹⁵⁰ cvê
tna.¹⁵¹ gredi¹⁵² domovъ našihъ keda

es: oculi tui columbarum.
Ecce tu pulcher es, dilecte mi,
et decorus. Lectulus noster
floridus, tigna domorum
nostrarum cedrina, laquearia

128 vonju] vonu Lab₂

129 bl(a)gouhaniê] blagouhani N₁

130 snopakъ] čt(en)i(e). snop'kъ Mav

131 mirre] mirrê N₂ N₁, mir'ri Vat₆, kapir'rê Dab

132 vzljubljeni] ljub'leni Mosk, v'zljublêni Lab₂

133 uberi] s's'ki N₂, s's'ki Vat₆, sas'ki Mosk Dab Lab₂, ubêri N₁

134 moi] moimi N₂ Vat₆, Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Mav

135 prebivajučъ] prêbivajučъ N₁, prebiv'jučъ Mav

136 čiprski] čiparski N₂ Lab N₁, čipar's'ki Mosk, čipar's'ki Dab, čipar's'ki Lab₂

137 vzljubljeni] vzljublêni Lab₂

138 v(ъ) vinogradêhъ engadi] va vinogradihъ eng(a)dadi (sic!) Lab₂

139 priêtelnice] priêtlъnice Lab₂

140 se ti krasna esi priêtelnice moê] om. Vat₆, om. moê Mosk

141 esi] om. Mosk Lab₂

142 oči] praec. i Vat₆ Dab

143 tvoi] add. lêki Vat₆

144 golubicъ] golubiči Mosk

145 ti krasanъ] krasnъ Vat₆, ti krasna (sic!) N₁, kras'nъ Mav

146 esi] om. Mav

147 vzljubljeni] v'zljubl'lenikъ Mosk, vъzljubljeni N₁, vzljublêni Lab₂

148 preukrašень] prekraň Vat₆, prêukrašень N₁

149 postela] postena N₂

150 naju] teju Vat₆

151 cvêtna] z'ves'tna (sic!) Mosk, cъvêt'na Lab, cvet'na N₁, zvêz'dna Lab₂, krasna Mav

152 gredi] om. N₂, grêdi N₁, gradi Lab₂

rŕski¹⁵³ naslonila¹⁵⁴ n(a)ša¹⁵⁵ čestŕ¹⁵⁶ č
 ipresova¹⁵⁷ • R(ĕ)š(ropŕ) Sl(a)vnĕišee¹⁵⁸
 d(ĕ)vi m
 arie¹⁵⁹ roistvo¹⁶⁰ čŕstnĕ čŕstim'¹⁶¹
 Na¹⁶² ne¹⁶³ eže g(ospod)ŕ smĕru¹⁶⁴ prizrĕ.¹⁶⁵
 anĵ(e)lu¹⁶⁶ vazvĕčajuču¹⁶⁷ začet'¹⁶⁸
 sp(a)sit(e)la miru.¹⁶⁹ B(e)r(ŕ)š B(la)ž(e)nĕi-
 šee¹⁷⁰
 d(ĕ)vi m(a)rie. roistvo¹⁷¹ čŕstnĕ¹⁷² čŕstim'¹⁷³

nostra cypressina.
 R̄. Gloriosae Virginis Mariae
 ortum dignissimum
 recolamus: Cuius Dominus
 humilitatem respiciens, angelo
 nuntiante concepit Salvatore
 mundi. v̄. Beatissimae Virginis
 Mariae Nativitatem
 devotissime celebremus.

¹⁵³ kedarŕski | kedarških N₂ Vat₆, kedar's'ki Mosk, kedarški Lab, k'rovŕ kedar'ski Dab, kedar'skŕh Lab₂, kedr'ski Mav

¹⁵⁴ naslonila | naslanaliča N₂ N₁, om. Vat₆ Mosk Dab Lab₂, nŕslanaliča Lab

¹⁵⁵ n(a)ša | om. Lab, add. e(stŕ) Mav

¹⁵⁶ n(a)ša čestŕ | čestŕ n(a)ša Vat₆ Mosk Dab Lab₂

¹⁵⁷ čestŕ čipresova | čiprisova N₂ Dab Mosk, čiprova Lab, čestŕ čiprĕsova Mav

¹⁵⁸ sl(a)vnĕišee | sl(a)vnĕišie N₂ Vat₆ Pm N₁, sl(a)vnie Mosk Lab Mav, bl(aže)nie Dab, slavnĕiš(i)e Lab₂

¹⁵⁹ marie | om. Pm

¹⁶⁰ Br Kuk je defektan i u njemu nedostaje dosadašnji tekst.

¹⁶¹ roistvo čŕstnĕ čŕstim' | roždstva častnĕ častimŕ Vat₆, roĵstvo č'stnĕ čŕstimŕ Pm, rois'tvo čas't'nĕ čas'timŕ Mosk, roistvo častnĕ čŕstimŕ Lab, roistvo čas'nĕ č(ŕ)stimŕ Dab, roistvo častnĕ častĕmŕ N₁, roistvo č'stnĕ č'stimŕ Mav, roĵstvo čas'tnĕ častim' Lab₂, ...stvo čŕstne čŕstimŕ Kuk

¹⁶² na | nŕ N₂

¹⁶³ ne | e N₁

¹⁶⁴ g(ospod)ŕ smĕru | smĕru g(ospod)ŕ N₂ Vat₆ Mosk Lab Mav Kuk, g(ospod)ŕ smeru Dab, smeru g(ospod)ŕ Lab₂

¹⁶⁵ prizrĕ | prizre Lab₂

¹⁶⁶ anĵ(e)lu | praec. ĕže Lab N₁ Mav Kuk, praec. i Lab₂

¹⁶⁷ vazvĕčajuču | vzvĕčajuču N₂ Vat₆ Pm Lab Dab Kuk, v'zveč'juču Mav

¹⁶⁸ začet' | add. i porodi Lab, z'čet' Mav

¹⁶⁹ sp(a)sit(e)la miru | sp(a)s(i)t(e)lŕ mira Pm, s'p(a)s(i)t(e)la mira Mosk

¹⁷⁰ b(la)ž(e)nĕišee | b(la)ž(e)nĕišie N₂ Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk

¹⁷¹ roistvo | roĵstvĕ sb(o)žnĕ Vat₆, roĵstvo Pm, rožd's'tvo Mosk

¹⁷² čŕstnĕ | častnĕ Vat₆ Lab Dab N₁, čas't'nĕ Mosk, č'stnĕ Mav, častnĕišie Lab₂

¹⁷³ čŕstim' | add. an(tifon)i i ps(alŕ)mi iči nŕ prest(a)vl(e)nie b(ogo)r(od)i ce b(e)r(ŕ)š Pomo-
 ž(e)tŕ ei b(og)ŕ N₂, add. ps(alŕ)mŕ pomožet' ei b(og)ŕ Vat₆, add. B(e)r(ŕ)š(ŕ) Pomožet' ei
 b(og)ŕ licem' svoim' Pm, častimŕ. sl(o)vo. an(tifonŕ). lĕpotoju ps(alŕ)mŕ. otrig'nu. b(e)-
 r(ŕ)š(ŕ). pomožet' ei b(og)ŕ Lab, čas'timŕ. an(tifonŕ) lĕpotoju tvoeju i kr(a)s(o)toju tvoeju
 vŕn'mi s'pĕi vis'tupi i c(ĕsa)rstvui ps(alŕ)mŕ otrig'nu. an(tifonŕ) pomožet' ei b(og)ŕ l(i)cemŕ
 svoimŕ b(og)ŕ pos'rĕdĕ ee ne pod'vižit' se. ps(alŕ)mŕ b(og)ŕ n(a)še. an(tifonŕ) ĕk(o) v v(e)-

SL(O)VO S(VETA)GO AVG(U)SЬ(TINA) B(I)SK(U)PA.

Se e(stь)¹⁷⁴ n(a)mь vzljublени¹⁷⁵ d(ь)нъ.¹⁷⁶

b(la)ž(e)n

ie toli čьstnie¹⁷⁷ vsagda¹⁷⁸

d(ê)vi m(a)rie. I togo radi s vel

ikêmь¹⁷⁹ veseliemь¹⁸⁰ radui se¹⁸¹ z(e)mла¹⁸²

n(a)ša tolikie¹⁸³ d(ê)vi roistvomь¹⁸⁴

posvečena.¹⁸⁵ Se bo¹⁸⁶ e(stь) cv(ê)тъ¹⁸⁷ polь

ski. ot negože izašalь¹⁸⁸ prečьst

ni¹⁸⁹ liliumь¹⁹⁰ dolski. Po negože

roistvu¹⁹¹ premêni¹⁹² se¹⁹³ naravь.¹⁹⁴ pr'

voju¹⁹⁵ roditelu¹⁹⁶ imže i¹⁹⁷ grêhь¹⁹⁸

Sermo S. Augustini Episcopi.

Adest nobis, dilectissimi, opta-

tus dies beatae et venerabilis

semper Virginis Mariae; ideo

cum summa exultatione

gaudeat terra nostra,

tantae Virginis illustrata natali.

Haec est enim flos campi,

de qua ortum est pretiosum

lilium convallium, per cuius

partum mutatur natura proto-

plastorum, quo deletur et culpa.

s(e)lečih' sê v'sêhь žiliče e(stь) v' t(e)bê. ps(alьmь) os'n(o)v(a)niê. b(e)r(ь)š(ь). pomožet' ei b(og)ь. Dab, častêmь N₁, čstêmь. an(tifonь). lêpotoju tvoeju Mav, častimь Lab₂

¹⁷⁴e(stь)] om. Pm

¹⁷⁵vzljublени] vzljublěni Lab

¹⁷⁶d(ь)нъ] d(ь)n(ь)сь Dab

¹⁷⁷čьstnie] častnêe Vat₆, čstnie Pm Dab N₁, čas'tnie Mosk Lab₂, č'stnie Mav

¹⁷⁸vsagda] vs'gda Mav

¹⁷⁹velikêmь] velikimь N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab Mav N₁ Pm Kuk, vêlikimь Lab₂

¹⁸⁰veseliemь] om. Mosk, vesêliemь Dab, vêseliemь Lab₂

¹⁸¹se] sê Dab

¹⁸²z(e)mла] z(e)mle Pm

¹⁸³tolikie] toliki Vat₆

¹⁸⁴roistvomь] rojstvomь Vat₆ Lab₂, rožd'stvomь Pm, roj's'tvomь Mosk, roždastvomь Kuk

¹⁸⁵posvečena] prosvêčena N₂ Vat₆ Pm Lab Mav, prosvečena Mosk Kuk, pros'večěna Dab, posvêčena Lab₂

¹⁸⁶bo] ubo Mosk, om. Kuk

¹⁸⁷cv(ê)тъ] cvetъ N₁

¹⁸⁸ot negože izašalь] ot nego izvelь estь Vat₆, ot negože iz'šal' e(stь) Pm Mosk Dab, ot negože iz'šalь e(stь) onь Lab, add. e(stь) N₁, add. e(stь) onь Kuk, ot negože iz'š'ь e(stь) Mav, ot' ngože išьь estь Lab₂

¹⁸⁹prečьstni] prečьstni Pm N₂, prečas'tni Mosk, prestni Lab, prečas'tni Dab, častni N₁, preč'st'ni Mav, prečast'ni Lab₂

¹⁹⁰liliumь] lilioimь N₂

¹⁹¹roistvu] rožd'stvu N₂ Pm, roj'stviju Lab

¹⁹²premêni] prêmêni N₂ Pm N₁ Kuk, premini Vat₆, premeni Mosk Dab, premên Lab, prêmîni Lab₂

¹⁹³se] sê Dab

¹⁹⁴naravь] n'ravi Vat₆, n'rav' Pm N₁, n'ravь Mosk Dab Mav

¹⁹⁵pr'voju] pr'viju N₂ Lab₂, prviju Vat₆ Mosk Dab N₁ Kuk, prvêju Lab

zagladi se ¹⁹⁹ urêzano ²⁰⁰ e(st) v no i ²⁰¹ ono ²⁰² eužino ²⁰³ poskrunenie ²⁰⁴ reč enoe. ²⁰⁵ Ot negože gl(agole)t ²⁰⁶ se. ²⁰⁷ V pečali vačneši ²⁰⁸ roditi ²⁰⁹ čeda. siêže va veseli ²¹⁰ g(ospod)a ²¹¹ porodi ²¹² • R(ĕ)š- (ропъ) Rois tvo ²¹³ slavnêišee ²¹⁴ d(ĕ)vi ²¹⁵ m(a)rie dos (sic!) ²¹⁶ dostoinê čьstimь. ²¹⁷ ot kolêne a vraamova višadšee ²¹⁸ ot kolê	Praecisum est in ea illud Evae infelicitatis elogium, de qua dicitur: in tristitia paries filios, quia ista in laetitia Dominum parturivit. Ř. Nativitas gloriosae Virginis Mariae ex semine Abrahae, ortae de tribu Juda,
---	--

196roditelu] roditelju Mosk Lab Dab

197i] om. Pm N₁

198grêhъ] grêhi Vat₆, g'rehъ Mosk

199zagladi se] zag'ladêt' sê Dab. (Ovdje u Br Mav dolazi idući respnzorij i vers.)

200urêzano] urezano Mosk Lab₂

201v noi] v nei N₂ Pm Mav Lab₂ Kuk, v' nei Vat₆ Mosk Dab, v' nêi Lab, v ne N₁

202ono] om. Vat₆

203eužino] eužinu (sic!) Mosk, ejužino Kuk

204poskrunenie] poskruneniê N₁

205rečenoē] rečeno es(t) Mosk

206gl(agole)t] govorit' Mav

207se] sê Dab. (U Br Pm ovdje dolazi idući respnzorij i vers.)

208vačneši] vьčneši N₂ Kuk, v(ь)čn(e)ši Vat₆, v'čneši Pm Mav

209vačneši roditi] roditi vač'neši Mosk N₁, roditi vač'nêši Dab, ruditi vač'nêši roditi Lab₂

210va veseli] v' veselii N₂ Vat₆ Pm Lab, v(ь) veselii Mosk, va vêsêl'i Dab, va vêseli Lab₂, v' vesel'i Kuk

211va veseli g(ospod)a] g(ospod)a v' veseli Mav

212porodi] rodi N₁

213roistvo] roždstvo Vat₆, rožd'stvo Pm, roj's'tvo Mosk, rojstvo Lab N₁

214slavnêišee] sl(a)vñêiši N₂, sl(a)vñêišie Vat₆ Pm Lab Dab N₁ Lab₂, s'l(a)vñeišie Mosk

215d(ĕ)vi] d(ĕ)vê Kuk

216om. N₂ Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Lab₂ Kuk

217čьstimь] častimь Vat₆ Dab Kuk, čas'timь Mosk, častêmь N₁, č'stêmь Mav, čast(i)mь Lab₂

218ot kolêne avraamova višadšee] ot sêmene avramova višadšie N₂, ot sêmene avraamova v'šadšee Vat₆, ot sêmene abraamova višadšie Pm, ot semene avraamova višadšie Mosk, ot sêmene abraamova višadšee Lab, ot sêmenê av'ramova višadšee Dab, ot sêmene avraamova višadšie N₁, ot sêmene avramova viš'd'šee Mav, ot sem(e)nê avr(a)mova višadšie Lab₂, ot sêmene abramova višadšee Kuk

ne ²¹⁹ ijudova ²²⁰ ot ²²¹ s(vê)tloga ²²² roda d(a)v id(o)va. ∫ Eeže životъ sl(a)vni. ²²³ v se prosvêćaetъ ²²⁴ cr(ê)kvi. B(e)r(ъ)š Dъn(ъ) sъ ²²⁵ r oena e(stъ) ²²⁶ b(la)ž(e)na d(ê)va m(a)riê ²²⁷ ot roda ²²⁸ Euga bo ²²⁹ plaka a siê vzv eseli se. ²³⁰ Euga slze ²³¹ a mariê v črêvê radostъ ²³² no	clara ex stirpe David: Cuius vita incluta cunctas illustrat Ecclesias. R̄. Hodie nata est beata Virgo Maria ex progenie David. Cuius. Lectio. Eva enim luxit, ista exultavit: Eva lacrimas, Maria gaudium in ventre portavit: quia illa pecca-
---	---

STUPAC C:

si. ²³³ Êko ona gr(ê)šn(i)ka ²³⁴ a siê sьzda nevin(n)a)go ²³⁵ dêva ²³⁶ vistinu po	torem, ista edidit innocentem. Virgo quippe genuit quia virgo
--	--

²¹⁹kolêne] kolêna Vat₆, kolênê Dab, kolene N₁ Kuk

²²⁰ot kolêne ijudova] om. Pm

²²¹ot] praec. i Mosk

²²²s(vê)tloga] s(vê)tlogo Vat₆ Pm Mosk Dab N₁ Mav, s(vê)tl(a)go Lab Lab₂ Kuk

²²³sl(a)vni] pokon'ni Vat₆ Pm

²²⁴vse prosvêćaetъ] pros'većaetъ v'se Mosk, v'sê pros'većaetъ Dab

²²⁵dъn(ъ)съ] dan(ъ)съ N₁

²²⁶roena e(stъ)] rojena es'tъ Mosk, roždena e(stъ) Kuk

²²⁷d(ê)va m(a)riê] mariê d(ê)va Mosk

²²⁸eeže životъ ... ot roda] B(e)r(ъ)š. slvnêišie dvi mrie vistinu roždstvo dostoinê č(ъ)-st(i)mъ N₂, B(e)r(ъ)š sl(a)vnêišie vistinu d(ê)vi m(a)rie roždstvo č(ъ)st(i)m' Vat₆, B(e)r(ъ)š Sl(a)vnêišie vistinu d(ê)vi m(a)rie rojstvo častêmъ. Eeže. Pm, B(e)r(ъ)š. sl(a)vnêišie d(ê)vi m(a)rie rojstvo dostoinê čьstimъ Lab, add. d(a)v(i)d(o)va . č'tenie Mosk, add. d(a)v(i)d(o)-va. čt(en)i(e) Dab, add. d(a)v(i)d(o)va N₁, B(e)r(ъ)š sl(a)vnêišee vist(i)nu d(ê)vi m(a)r(ie) roistvo dostoinê č'stêmъ Mav, add. d(a)v(i)d(o)va. eeže živo(ъ). Lab₂, add. d(a)v(i)d(o)va. čte(nie). Kuk

²²⁹bo] om. Pm Lab N₁ Kuk

²³⁰vzveseli se] veseli se Vat₆, vaz'veseli se Mosk, vьzveseli se Lab, v'zvêseli se Dab Lab₂, vzvesel(i) se Mav

²³¹slze] slzi N₂ Vat₆ Pm Lab Dab Mav Kuk, sl'zi liê N₁

²³²v črêvê radostъ] radost' v črêvê Pm Mosk Lab Dab, radostъ v črêvi Lab₂

²³³nosi] nositъ Dab

²³⁴gr(ê)šn(i)ka] greš'nica Mosk, grêš'nica Lab₂

²³⁵sьzda nevin(n)a)go] saz'datela nevin'nago Mosk, sazda nevin'nago Lab Dab, nevin'nago N₁, s'zda nevin'nago Mav (Ovdje u Br Mav dolazi idući rezponzorij i vers.), saz'da nevin'ngo Lab₂, sьzdat(e)la nevin'nago Kuk

rodi. êko ²³⁷ d(ê)voju poče. i nevrêe	conceptit. Inviolata peperit: quia
na ²³⁸ porodi . êko v počet'i ²³⁹ bl	in conceptu libido non fuit.
uda ²⁴⁰ ne b(i)si. ²⁴¹ Ibo juže ²⁴² divno i be	Utrobique miraculum. Et sine
skrušeniê ²⁴³ obrêmeneno. ²⁴⁴ i v rois	corruptione gravida et in partu
tvê ²⁴⁵ d(ê)va ²⁴⁶ otrokovica. Zdrav	virgo puerpera. Ave, inquit an-
a ²⁴⁷ ubo anĵ(e)l ²⁴⁸ reče k noi ²⁴⁹ m(i)l(o)sti	gelus ad eam: gratia plena Do-
plna g(ospod)ь s tobou. ²⁵⁰ Isplnena ubo ²⁵¹	minus tecum. Impleta est ergo
m(a)riê m(i)l(o)sti. i ²⁵² euga ²⁵³ isprazdne	Maria gratia et Eva evacuata
na ²⁵⁴ e(st)ь ot gr(ê)ha. ²⁵⁵ I ²⁵⁶ kletvu ²⁵⁷ eužinu	est a culpa. Maledictio Evae in

236dêva] add. i Lab

237êko d(ê)voju poče i nevrêena porodi] om. Mav

238nevrêena] nevrêždena N₂ Pm N₁ Kuk, nevrêja (sic!) Vat₆, nevrêjena Lab, nev'rêž'dêna Dab, nevrêjna Lab₂

239v počet'i] v početii Pm

240bluda] truda N₂

241ne b(i)si] ne bistь Pm (Nakon ovog u Pm dolazi responzorij i vers koji je u fragmentu niže) Lab N₁ Lab₂, ne vêstь Mosk

242ibo juže] obojuže N₂, ubo juže Vat₆

243beskrušeniê] beskruniê Vat₆, bez' skrušeniê Mosk N₁ Mav Kuk, bes' skrušeniê Lab Dab, bezь skrušeniê Lab₂

244obrêmeneno] obrêmene N₂, obrêmenena Vat₆ Pm Mosk N₁ Mav Kuk, ob'rêmenêna Dab, obrem(e)n(e)na Lab₂

245v roistvê] v rožd'stvê N₂ N₁, v rojstvê Vat₆ Mosk Lab₂, v rožd'stvê Pm, v roždastvê Kuk

246d(ê)va] om. N₁

247zdrava ubo anĵ(e)l reče k noi] anĵel že reče k nei zdrava ubo N₁

248anĵ(e)l reče k noi m(i)l(o)sti plna] m(i)l(o)sti pl'na anĵ(e)l reče k nei pl'na Lab₂

249k noi] k nei N₂ Pm Lab Kuk, om. Vat₆, k' nei Mosk Dab, k nei Mav

250U N₂, Lab, Dab, Lab₂, Kuk i Mosk ovdje dolazi responzorij i vers koji je nešto niže u našem fragmentu

251 ubo] add. est' Vat₆ N₂ Pm Lab N₁ Kuk Mosk, praec. estь Lab₂ Dab Mav

252i] a N₁

253euga] ega (sic!) Vat₆

254isprazdnena] ispraždna N₂ Pm Lab Kuk, ispraždna Dab, ispraž'na N₁, ispražnena Mav, ispražn(e)na ispraž'dnena Lab₂

255isprazdnena e(st)ь ot gr(ê)ha] isprazdnena ot grêha estь Vat₆ (Ovdje u Vat₆ dolazi responzorij i vers koji je u našem fragmentu nešto niže: S krasotoju ...)

256i] om. N₂

257kletvu] klêtvu N₁

v bl(agoslovle)nie m(a)rič²⁵⁸ izmêni²⁵⁹ se.²⁶⁰

Zdr

ava m(a)rie²⁶¹ m(i)l(o)sti pl(ь)na g(ospod)ь s to
boju. S toboju²⁶² g(ospod)ь v srcê.²⁶³ s to
boju²⁶⁴ v črêvê²⁶⁵ s toboju v' utr
obê.²⁶⁶ s toboju v pomoči.²⁶⁷ Vese

li²⁶⁸ se²⁶⁹ b(la)ž(e)na²⁷⁰ vêva (sic!).²⁷¹ h(гъst)ь
c(êsa)гъ²⁷² s prê

stola²⁷³ svoego pride v črêv

o²⁷⁴ tvoe. iz lona oča v črêvo²⁷⁵

spodobi se²⁷⁶ sniti²⁷⁷ materê.²⁷⁸

benedictione mutatur Mariae.

Ave, gratia plena,

Dominus tecum. Tecum

dominus in corde, tecum

in ventre, tecum in utero,

tecum in auxilio. Gratulare

beata Virgo: Christus rex ex

solio suo venit in uterum tuum.

Ex sinu patris in uterum

dignatus est descendere matris.

Benedicta, inquit, tu in

²⁵⁸v bl(agoslovle)nie m(a)rič] bl(agoslovle)nie m(a)riino Pm

²⁵⁹izmêni] iz'meni Mosk Dab Lab₂. (Ovdje u Br Mav završava tekst Slova svetog Augustina i dolazi rezponzorij i vers Roistvo tvoe d(ê)vo b(ogo)r(odi)ce... Tekst Slova nastavlja se u službi među oktavom blažene djevice Marije.)

²⁶⁰se] om. N₂ Vat₆ Pm Mosk Lab Lab₂ Kuk

²⁶¹m(a)rie] om. N₂ Vat₆ Pm Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk Mav

²⁶²s toboju] s tobo N₂, add. ubo N₁

²⁶³v srcê] v' srci N₂ Lab N₁ Kuk, v sr(ьдъ)ci Pm Dab Mav

²⁶⁴s toboju] s toju Kuk

²⁶⁵v črêvê] v črêve N₁

²⁶⁶v' utrobê] va utrobê N₂ Dab(in. marg.), v utrobi Kuk

²⁶⁷s toboju g(ospod)ь v srcê. s toboju v črêvê s toboju v' utrobê. s toboju v pomoči] g(o-spod)ь v sr(ьдъ)ci s toboju. g(ospod)ь v črêvê s toboju. g(ospod)ь v' utrobê s toboju. g(ospod)ь v' pomoči s toboju Vat₆, va utrobê s' toboju v pomoči Mosk, v' črêvê s toboju va utrobê s toboju v pomoči Lab₂. (U Br Pm ovdje dolazi rezponzorij i vers: Rožd'stvo tvoe ... koji je u fragmentu niže u stupcu D.)

²⁶⁸Veseli se ... porodila esi] deest. Pm

²⁶⁹veseli se] vesêli sê Dab

²⁷⁰b(la)ž(e)na] b(la)ž(e)naê Vat₆

²⁷¹vêva (sic!)] d(ê)vo Lab Lab₂ Kuk

²⁷²h(гъst)ь c(êsa)гъ] c(êsa)гъ h(гъst)ь N₂

²⁷³s prêstola] is prest(o)la N₂ Vat₆, is' pres'tola Mosk Dab Lab₂, is' prêst(o)la Lab, is prêstola N₁, s prest(o)la Kuk, is prêst(o)la Mav

²⁷⁴črêvo] č'revo Mosk

²⁷⁵v črêvo] v č'revo Mosk, om. Lab

²⁷⁶v črêvo spodobi se sniti] spodobil se e(stь) sniti v' črêvo N₁

²⁷⁷sniti] v'niti Lab

²⁷⁸materê] mat(e)ri N₂ Lab₂ Kuk, m(a)teri Vat₆, materi Mosk Lab, matere N₁, m'terino Mav

B(la)ž(e)na ti esi v ženahъ iže²⁷⁹
 mužemъ životъ i ženamъ²⁸⁰ p
 orodila²⁸¹ esi.²⁸² R(ê)š(pon)ъ S krasotoju čъ
 stъ²⁸³ s(ve)têišee²⁸⁴ d(ê)vi²⁸⁵ m(a)rie čъstimъ²⁸⁶
 Da ta m(o)litъ za ni²⁸⁷ kъ²⁸⁸ g(ospod)u²⁸⁹
 sp(a)su h(rъst)u²⁹⁰ B(e)r(ъ)š
 Srcemъ i²⁹¹ d(u)šeju h(rъst)u. da poemъ sl(a)vu
 vsêi²⁹² s(ve)têi²⁹³ čъsti²⁹⁴ visokie²⁹⁵ d(ê)vi²⁹⁶
 b(ogo)r(odi)ce²⁹⁷
 Mati roda n(a)š(e)go²⁹⁸ strastъ / __ m(a)rie
 prinese miru²⁹⁹ roditelnica

mulieribus: quae vitam et viris
 et mulieribus peperisti
 R̄. Cum iucunditate Nativita-
 tem beatae Mariae celebremus:
 Ut ipsa pro nobis intercedat ad
 Dominum Jesum Christum. v̄.
 Corde et animo Christo cana-
 mus gloriam in hac sacra sol-
 lemmitate praecelsae Genitricis
 Dei Mariae. Ut ipsa. Mater gene-
 ris nostri poenam intulit mun-

²⁷⁹iže] êže Mosk Dab Lab₂, ka Lab

²⁸⁰mužemъ životъ i ženamъ] životъ mužemъ i ženamъ N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂, životъ ženamъ i m(u)žemъ Kuk, živ(o)тъ mužemъ i žen'mъ Mav

²⁸¹porodila esi] porodi Lab

²⁸²U N₂, Lab, Mosk i Vat₆ na ovom mjestu dolazi idući responzorij s versom i antifonama i psalmima kojih u našem fragmentu nema. Dalji tekst čtenija Slova svetoga Augustina dolazi u tim kodeksima i u Br Pm, Br Lab₂, Br Dab i Br Kuk kasnije u službi među oktavom rođenja blažene djevice Marije. Jedino u Br Mav toga teksta nema ni u službi među oktavom.

²⁸³čъstъ] častъ Vat₆ Lab N₁, čast' Pm, rois'tvo Mosk Dab, č'stъ Mav, rojstvo Lab₂

²⁸⁴s(ve)têišee] s(ve)têišie N₂ Vat₆ Pm Lab N₁ Kuk, b(la)ž(e)nie Mosk Dab Lab₂

²⁸⁵d(ê)vi] om. Mosk Dab Lab₂

²⁸⁶čъstimъ] častnê častimъ Vat₆, čъstnê čъstêmъ Pm, častimъ Lab Dab Lab₂, častêmъ N₁, č'stêmъ Mav

²⁸⁷ni] n(a)sъ Vat₆ Mosk Lab Mav

²⁸⁸kъ] ka Mosk N₁

²⁸⁹g(ospod)u] add. n(a)š(e)mu N₂ Mosk Lab Dab Lab₂, add. i Pm

²⁹⁰sp(a)su h(rъst)u] is(u)h(rъst)u Mosk Dab Lab₂

²⁹¹i] om. Vat₆

²⁹²vsêi] vsei Vat₆ Pm Mav

²⁹³vsêi s(ve)têi] v'semъ s(ve)têemъ Mosk Dab Lab₂

²⁹⁴čъsti] časti Vat₆ Lab N₁, praz'dnice Mosk Lab₂, praz'dnicê Dab, č'sti Mav

²⁹⁵visokie] om. Pm, previsokie Dab

²⁹⁶d(ê)vi] om. Mosk Dab Lab₂

²⁹⁷b(ogo)r(odi)ce m(a)rie] m(a)rie da ta Vat₆, d(ê)vi m(a)rie matere ego. Da ta m(o)lit' Pm, om. b(ogo)r(odi)ce Lab, bogorodice marie N₁, add. da ta Lab₂

²⁹⁸n(a)š(e)go] add. euga Lab₂ Dab

²⁹⁹prinese miru] miru prinêse N₁

g(ospod)a n(a)š(e)go³⁰⁰ sp(a)s(e)nie prinese³⁰¹ do, genitrix Domini nostri salu-
 miru.³⁰² Um tem intulit mundo. Auctrix
 nožitelnica³⁰³ grêhu³⁰⁴ euga.³⁰⁵ umn peccati Eva, auctrix meriti .
 ožitelnica³⁰⁶ utežaniju³⁰⁷ mariê³⁰⁸ Maria Eva occidendo obfuit,
 euga ubiêtelno³⁰⁹ uteže.³¹⁰ m(a)ri Maria vivificando profuit. Illa
 ê uživatelno³¹¹ pros'pê.³¹² Ona³¹³ po percussit, ista sanavit. Pro
 razi a siê iscêli.³¹⁴ za neposl inoboedientia enim oboedientia
 <uhъ>³¹⁵ posluhъ vzdast' se.³¹⁶ B(la)ž(e) commutatur. Beata igitur
 <na že>³¹⁷ m(a)riê³¹⁸ nositъ mladên'ca³¹⁹ ra Maria gestat infantem exultans
 <du>e se³²⁰ obъemljuči³²¹ s(i)na nositъ³²² ot amplexat filium, portat a quo

³⁰⁰g(ospod)a n(a)š(e)go] add. is(u)h(ġst)a Lab1

³⁰¹prinese] prinêse N₁, prinêsê Dab

³⁰²prinese miru] m(i)ru prinese Vat₄ Lab

³⁰³umnožitelnica] s'tvoritel'n(i)ca Vat₄

³⁰⁴grêhu] grêha Lab Dab, griha Pm

³⁰⁵roditel'nica ... grêhu euga] om. Lab₂ Mosk

³⁰⁶umnožitel'nica] umnožitêl'nica Dab

³⁰⁷utežaniju] utêžaniju N₁

³⁰⁸mariê] praec. a Lab

³⁰⁹ubiêtelno] ubiêtelnê N₁, ubitel'no N₂, ub'êtêl'no Dab

³¹⁰ubiêtelno uteže] ubiê želno utežanie Vat₄

³¹¹uživatelno] uživatelnê N₁, uživitelno Vat₄, oživitelno Pm, uživatêlno Dab, oživat(e)lno Kuk

³¹²pros'pê] pros'pe Lab₂

³¹³ona] euga N₁

³¹⁴iscêli] isceli N₁ Lab₂ Dab

³¹⁵za neposl(uhъ)] za posluhъ N₂, zane Vat₄, za neposluha Lab Pm, zane posluha Lab₂ Mosk Dab Kuk

³¹⁶vzdast' se] v'zdaet' se N₁ Lab₂, add. ête(nie). N₂ Lab, om. se Vat₄, add. t(i)že. ête(nie). Pm, add. êt(e)ň(e) O Mosk, add. O Lab₂, v'zdas't' sê .êt(en)i(e). Dab

³¹⁷že] om. Vat₄ Lab₂

³¹⁸m(a)riê] praec. d(ê)va N₁ Dab

³¹⁹mladên'ca] mladen'ca N₁ Mosk Kuk

³²⁰ra(du)je se] raduet' se N₁ N₂ Vat₄ Lab Pm Lab₂ Mosk Kuk, raduet' sê Dab

³²¹obъemljuči] ob'eml'juči N₂, ob'emljuči Vat₄ Lab Pm Lab₂ Mosk Dab Kuk

³²²s(i)na nositъ] noseči Kuk

STUPAC D:

negože³²³ sama³²⁴ nositъ se.³²⁵ Nj³²⁶ zam
anъ³²⁷ bĕgajutъ zbeliĕni.³²⁸ obrĕte bo³²⁹ ot
ročiĕa. i bĕ³³⁰ otpusteĕi³³¹ .z. mĕsac

i³³² i³³³ porodi h(гъst)a. Pleĕetъ³³⁴ ubo nine³³⁵
sъ orĕgani³³⁶ m(a)riĕ. i meju³³⁷ brzimi gib
ani clĕnacъ.³³⁸ tum'pani³³⁹ rodite
Inice³⁴⁰ bubnite. Poite³⁴¹ vesel
ĕĕe se³⁴² lici naslaždajuĕe se³⁴³ s
latko glasni³⁴⁴ pĕsni³⁴⁵ da m
ĕšajut' se.³⁴⁶ R(ĕ)š(pon)ъ Roistvo³⁴⁷ tvoe d(ĕ)v

portabat. Nec fortuitu ut
fingunt Sabelliani repperit
parvulum, sed decursis novem
mensibus peperit Christum.
Plaudat nunc organis Maria, et
inter veloces articulos tympana
puerperae concrepent. Concinant
laetantes chori, et alternantibus
modulis dulcisona carmina mi-
sceantur. R̄. Nativitas tua, Dei
genitrix Virgo, gaudium annun-

323 ot negože] ot koga Mosk

324 sama] om. N₁

325 nositъ se] nosit' sĕ Dab

326 ni] ne N₁

327 zamaň] zav'maň Lab

328 bĕgajutъ zbeliĕni] bĕgajutъ sbĕliĕni N₁, sablazni Vat₆, bĕgajutъ sablaz'ni Lab Mosk
Kuk, bigajut' sablazni Pm, bivajutъ sablaz'ni Lab₂, bigaetъ sab'laz'ni Dab

329 obrĕte bo] ob'rete bo N₂, obretĕ bo Lab₂ Dab, obrete bo Kuk

330 i bĕ] ibo N₂ Lab Pm Lab₂ Mosk Dab Kuk

331 otpusteĕi] ispusteĕi N₁, otъpusteĕi N₂

332 mĕsaci] miseci N₁, m(ĕ)s(e)ci N₂ Vat₆ Lab Mosk Dab Kuk, mĕ(se)ci Pm, m(ĕse)ci Lab₂

333 i] om. N₁ N₂ Lab Pm Lab₂ Mosk Dab Kuk

334 pleĕetъ] p'lešetъ Mosk, plĕĕetъ Dab

335 ubo nine] n(i)na N₂, n(i)ne Lab₂, ubo nina Mosk

336 sъ orĕgani] sa organi N₁ Mosk, s' organi Vat₆, sъ or'gani Lab Pm, sa or'gani Lab₂ Dab,
sъ organi Kuk

337 meju] mĕždu N₁, mejju Vat₆

338 clĕnacъ] ĕlĕnacъ N₁, ĕlanacъ N₂, ĕ'lĕn'kъ Vat₆, ĕlĕnacъ Lab Pm Lab₂ Mosk Dab Kuk

339 tum'pani] tompani Vat₆, tim'pani Lab Mosk Dab, om. Pm, timъpani Lab₂

340 roditelnice] roditelnici N₁ Vat₆ Lab Pm Mosk Dab Kuk

341 poite] ĕte(nie). poidite Vat₆, praec. t(i) že ĕte(nie). Pm

342 veseleĕe se] veseleĕi se N₁ Vat₆, veselĕĕe se Lab₂, vesĕlĕĕe se Dab

343 naslaždajuĕe se] naslažduĕe se Vat₆, naslaĵajuĕi se Lab₂, naslaĵajuĕe se Mosk

344 glasni] glasne Vat₆, gl(a)snĕ Lab₂

345 pĕsni] pes'ni Lab₂

346 da mĕšajut' se] da mešajut se Lab₂ Mosk, da mišajut' se Dab

347 roistvo] rojstvo Vat₆ Lab Lab₂, rožd'stvo Pm

o b(ogo)r(odi)ce m(a)rie. ³⁴⁸ radostъ vazvêš ti ³⁴⁹ vsemu ³⁵⁰ miru. Êko is t(e)be v siê ³⁵¹ slnce. pr(a)vdi ³⁵² h(rъst)ъ b(og)ъ n(a)šъ. iž	tiavit universo mundo: Ex te enim ortus est sol iustitiae Christus Deus noster: Qui sol- vens maledictionem, dedit benedictionem, et confundens mortem, donavit nobis vitam sempiternam. √. Benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Lectio sancti Evan- gelii secundum Matthaeum.
e ³⁵³ razdrušъ ³⁵⁴ klet'vu. ³⁵⁵ da ³⁵⁶ n(a)mъ ³⁵⁷ b l(agoslavl)nie razorъ semr(ъ)тъ. ³⁵⁸ da ³⁵⁹ n(a)mъ životъ vêčni. B(e)r(ъ)š B(la)ž(e)na³⁶⁰ t i esi v žcnahъ i bl(agoslavl)ne ³⁶¹ plodъ črê va tvoego. ³⁶² ZAČE(LO) S(VETA)GO E(VAN)J(ELIÊ) PO MA(TÊJU) ³⁶³	

³⁴⁸d(ê)vo b(ogo)r(odi)ce m(a)rie | b(ogo)r(odi)ce Lab₂

³⁴⁹vazvêsti | vz'vêsti N₂ Vat₆, vzvêsti Pm Kuk, vazvesti Mosk, v'zvêsti Lab Dab, v'zvesti Mav

³⁵⁰vsemu | semu Mosk

³⁵¹êko is t(e)be vsiê | is' tebe bo iz(ъ)šlo es(тъ) Mosk, is' tebe iz'š'lo e(stъ) Dab, is' t(e)bê bo iz'aš'lo es(ъ) Lab₂

³⁵²pr(a)vdi | pr(a)v(ъ)dnoc Mosk, om. Lab₂

³⁵³iže | ki Lab Mav

³⁵⁴razdrušъ | razdruši N₂ Vat₆ Dab Lab₂ Kuk

³⁵⁵klet'vu | klêtvu N₁

³⁵⁶da | dai Vat₆, dastъ Dab

³⁵⁷n(a)mъ | om. Dab

³⁵⁸razor semr(ъ)тъ | semr'тъ pobêž'dъ Mosk, i semr'тъ pobêž'dъ Dab, i semr'тъ pobêž'dъ Lab₂, i semr'тъ pobêž'dъ Kuk

³⁵⁹da | dai Vat₆, i das' Pm, das'тъ Mosk, das' Dab Lab₂

³⁶⁰b(la)ž(e)na | bl(agoslavl)na Lab

³⁶¹bl(agoslavl)ne | add. e(stъ) Kuk

³⁶²tvoego | add. b(e)r(ъ)š. iz'bra ju g(ospod)ъ Vat₆, add. izbra ju b(og)ъ Pm, add. sl(a)v(a). an(tifonъ). radui se m(a)rie d(ê)vo. ps(alъ)m. v'spoite. b(e)r(ъ)š. v'zljubi ju g(ospod)ъ i pr(oči)e. i v(ъž)ž'i Lab, add. an(tifonъ) radui se m(a)rie d(ê)vo v'se blaz'ni edina iz'gubila esi v' sêtm mirê. ps(alъ)mъ v'spoite. an(tifonъ). lipa stvorêna esi i bl(a)gode't'na v' naslaž'dênihъ tvoihъ s(ve)ta d(ê)vo b(ogo)r(odi)ce m(o)li za ni. ps(alъ)mъ g(ospod)ъ v'c(êsa)r se. an(tifonъ). po porodê d(ê)voju nevr(ê)ž'dena prêbila esi. d(ê)vo b(ogo)r(odi)ce m(o)li za ni. ps(alъ)mъ. v'spoitê. b(e)r(ъ)š. vzljubi ju g(ospod)ъ i prev'zljubi ju. Dab, add. êko is t(e)be N₁, add. an(tifonъ). radui se m(a)r(ie) d(ê)v(o) Mav

³⁶³zače(lo) s(veta)go e(van)j(eliê) po ma(têju) | e(van)j(eli)ê po m(a)têju Vat₆, počet(ъ)k s(veta)go e(van)j(eli)a po m(a)t(ê)ju Pm, začelo s(veta)go e(van)j(eli)ê po mateju Mosk, začelo s(veta)go e(van)j(eli)ê po m(a)t(ê)ju Lab, začelo s(ve)t(a)go e(van)j(eli)ê po matêju Dab, čt(e)nie s(ve)t(a)go e(van)j(eli)ê po matêju N₁, po m(a)tê(ju) Mav, začelo s(ve)t(a)go e(van)j(eli)ê po m(a)t(ê)ju. č(te)n(ie) Lab₂, po matêju Kuk

Knigi roistva³⁶⁴ is(u)h(ḡsto)va³⁶⁵ s(i)na d(a)
v(i)d(o)va i³⁶⁶ s(i)na avraamla³⁶⁷ ----
Avraam³⁶⁸ rodi isaka. isa
k že rodi êkova. I Pr(o)č(aê).

OM(ILÎÊ). S(VETA)GO ERONIMA PROZV(ITERA)
V³⁶⁹ isaii³⁷⁰ čtem³⁷¹ Rod³⁷² e
go kto vprovêst³⁷². Ne mnêim
o³⁷³ ubo e(van)j(eli)sta suča protiv
na³⁷⁴ pror(o)ku. ibo čto on³⁷⁵ nevzmo
žno gl(agola)niem³⁷⁶ reče.³⁷⁷ Si vaz
vêçati³⁷⁸ načnet³⁷⁹ ondê ot
roda³⁸⁰ b(o)ž(ġn)stvenn(a)go.³⁸¹ A ovdê³⁸² ot
vplčeniê³⁸³ rečeno³⁸⁴ e(st³⁸⁵). Ot vplčeni

Liber generationis Iesu Christi
filii David, filii Abraham.
Abraham genuit Isaac. Isaac
autem genuit Jacob. Et reliqua.
Homilia sancti Hieronymi Pres-
byteri. In Isaia legimus: genera-
tionem eius quis enarrabit? Non
ergo putemus Evangelistam
Prophetae esse contrarium, ut,
quod ille impossibile dixit
effatu, hic narrare incipiat; quia
ibi de generatione divinitatis,
hic de incarnatione est dictum.
A carnalibus autem cepit, ut

³⁶⁴roistva] rojstva Vat₆ Lab, roj'stva Pm N₁ Lab₂, roj'st'va Mosk, rožd'stva Kuk

³⁶⁵is(u)h(ḡsto)va] is(u)h(ḡst)a Mosk

³⁶⁶i] om. N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab

³⁶⁷avraamla] abraamla Lab, avramla Dab Kuk, avram'la Lab₂

³⁶⁸avraam] add. ubo N₂ Pm Mav, add. že Vat₆, abraam Lab Kuk, av'ram Dab Lab₂

³⁶⁹v] v₆ N₂ Pm Kuk, va Vat₆ Mosk Lab Dab N₁

³⁷⁰v isaii] čt(e)ni(e). va asii Lab₂

³⁷¹čtem] čtemo Lab Mav

³⁷²vprovêst] isp(o)vêst N₂ Pm Dab Mav Kuk Vat₆ Mosk Lab, is'povêst N₁, is'pov(ê)st₂ Lab₂

³⁷³ne mnêimo] nemebo (sic!) Lab₂

³⁷⁴suča protivna] prot(i)vna suča N₂ Kuk, protivna suča Pm Mosk Dab N₁ Mav Lab₂, protivna buduča Lab

³⁷⁵on] om. Vat₆

³⁷⁶gl(agola)niem] gl(agol)anie Dab, govoreniem Mav

³⁷⁷gl(agola)niem reče] reče gl(a)g(o)l(a)niem Lab₂

³⁷⁸vazvêçati] vzvêçati N₂ Vat₆ Pm Lab₂ Kuk, v'zvêçati Mosk Dab, v'zvêç(a)ti Lab, v'zvêçati N₁, v'zvêç'ti Mav

³⁷⁹načnet] načet N₂ Pm Mosk N₁ Lab₂, n'čet Lab Mav, p'čet Kuk

³⁸⁰ondê ot roda b(o)ž(ġn)stvenn(a)go] ot roda b(o)žastvênago on'dê Lab₂

³⁸¹b(o)ž(ġn)stvenn(a)go] b(o)ž(ġn)stvenago Pm Mosk N₁, b(o)žastvênago Dab

³⁸²ovdê] ondê Mosk Lab₂

³⁸³ot vplčeniê] ot v'pučeniê Dab

³⁸⁴rečeno e(st₂)] rečeniê es't₂ Lab₂

³⁸⁵e(st₂)] om. N₁

h ³⁸⁶ že nače ³⁸⁷ da ³⁸⁸ po č(lovê)cê ³⁸⁹ b(og)a nau	per hominem Deum discere
čiti ³⁹⁰ se ³⁹¹ načnemo. ³⁹² s(i)na d(a)v(i)d(o)-	incipiamus. Filii David, filii
va ³⁹³	Abraham. Ordo
s(i)na avraamla. ³⁹⁴ Rodъ ³⁹⁵ poslê	praeposterus, sed necessario
dni ³⁹⁶ na potrêbno prêmênень ³⁹⁷	commutatus. Si enim
Ače ³⁹⁸ bo ³⁹⁹ prvo položil bi ⁴⁰⁰ avr	primum posuisset Abraham,
aama ⁴⁰¹ i potomъ d(a)v(i)da opetъ ⁴⁰²	et postea David, rursus ei
izrečenu bi ⁴⁰³ emu ⁴⁰⁴ biti avra ⁴⁰⁵	repetendus fuerat Abraham .

³⁸⁶ot vplčenih] ot pltenihъ Vat₆ N₁ Lab₂, ot pl'tenih' Pm Mosk Mav Kuk, ot putenih Dab

³⁸⁷nače] načetъ N₂ Lab₂ Kuk, načet' Vat₆, nar(e)če Pm, om. Mosk, pače Dab

³⁸⁸da] om. Vat₆

³⁸⁹č(lovê)cê] č(lovê)ci Mosk Dab Mav Lab₂, č(lovê)ku N₁

³⁹⁰naučiti] нъчити N₂ Lab, naučit' Mosk Lab₂, naučite Dab, n'učiti Mav

³⁹¹se] sê Dab

³⁹²načnemo] načnemъ Vat₆ Pm, naemo (sic!) Mosk, nač'nêmo Lab Dab, načnimo Lab₂

³⁹³d(a)v(i)d(o)va] add. i Pm Lab

³⁹⁴avraamla] avram'la N₂ Lab₂, abraamla Lab, add. T(i) že Pm. (Ovdje u Br Pm i Mav dolazi responzorij i vers kojega nema u fragmentu.)

³⁹⁵rodъ] redъ Mav

³⁹⁶poslêdni] pos'led'ni Mosk

³⁹⁷na potrêbno prêmênень] potrêbno premênень Vat₆, na potrêbno prêmênen' Pm, potrib'no priminen' Mosk, nъ potrêbno premênень Lab, potrêb'no premenenъ Dab, na potrêbno prêmênень N₁, na potrêbno premênень Mav, potreb'no premin(e)nъ Lab₂, nepotrêb'no prêmênень Kuk

³⁹⁸ače] ako Lab

³⁹⁹bo] om. Vat₆ Dab

⁴⁰⁰prvo položil bi] pravo položil bi prъvo N₂, prvo porodil bi Vat₆, pr'vi položil' bi Mosk, pravo položil' bi Lab₂

⁴⁰¹avraama] abraama Lab

⁴⁰²opetъ] praec. sie bo N₁, i potomъ Kuk

⁴⁰³izrečenu bi] izrečeno bo Vat₆, izrêčeno bi N₁

⁴⁰⁴opet izrečenu bi emu] i paki iz'rečenu emu bi emu N₂

⁴⁰⁵avra(амъ)] abraамъ Lab

LIST 2

STUPAC A:

enemь⁴⁰⁶ efidenciju⁴⁰⁷ mnihu⁴⁰⁸ stvori
 i pokri s(ve)timь⁴⁰⁹ pokrovomь. Juže⁴¹⁰
 egda⁴¹¹ naslědnikь ego⁴¹² irt
 akь⁴¹³ hotěše⁴¹⁴ sebě⁴¹⁵ v ženu⁴¹⁶ pri
 lěpiti.⁴¹⁷ i⁴¹⁸ ot ap(usto)la vzbraneno
 b(i)si emu.⁴¹⁹ Progněv(ac)t' se⁴²⁰ c(ěsa)gь irt
 akь⁴²¹ i predь⁴²² oltaremь iděže⁴²³ tě
 lo⁴²⁴ h(rьsto)vo ot nego⁴²⁵ b(ě)še⁴²⁶ požrto⁴²⁷:
 posla spěkulatura⁴²⁸ iž
 e⁴²⁹ moleča⁴³⁰ se ap(usto)la vzdviž

Ephigeniam sacro velamine
 consecravit. Quam cum Hyrtac
 us successor illius vellet suo
 coniugio copulare, ab apostolo
 prohibitus est. Tunc iratus rex
 Hyrtacus iuxta altare ubi
 corpus Christi ab eo fuerat
 consecratum: missit spiculato-
 rem qui orantem apostolum
 expansis manibus a tergo punc-

⁴⁰⁶(im)enemь | om. Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Lab₂ Kuk

⁴⁰⁷efidenciju | efiděn'ciju Mosk

⁴⁰⁸mnihu | koludricu Vat₆ Mosk Dab Lab

⁴⁰⁹s(ve)timь | s(ve)těmь Vat₆

⁴¹⁰juže | ejuže Vat₆, i juže Mosk

⁴¹¹juže egda ... c(ěsa)rstvujuču h(rьst)u n(a)š(e)mu is(u)h(rьst)u. ti že | deest. Mav

⁴¹²ego | om. Lab N₁

⁴¹³irtakь | rtakь N₁, itakь Lab₂

⁴¹⁴hotěše | hoteše Lab₂, hotě Kuk

⁴¹⁵sebě | sebi Lab₂

⁴¹⁶sebě v ženu | v' ženu sebě Mosk, sebě ženu Dab

⁴¹⁷prilěpiti | prilepiti Dab, prilipiti Lab₂

⁴¹⁸i | om. Dab Lab₂

⁴¹⁹b(i)si emu | mu bistь Lab₂

⁴²⁰progněv(ac)t' se | tьgda progněva se Pm, tag'da prog'něvav' se Mosk, progněvav že se Lab, tag'da prog'neva se Dab, tagda prognevav' se Lab₂

⁴²¹progněv(ac)t' se c(ěsa)gь irtakь | t'gda progněva se ir't'kь c(ěsa)gь Vat₆, prog'nevav že se c(ěsa)gь rtakь N₁, progněvav' že se irtakь c(ěsa)gь Kuk

⁴²²i predь | i prěd' Pm, prěd N₁

⁴²³iděže | ideže N₁ Kuk

⁴²⁴oltaremь iděže tělo | ol'tarěmь ideže telo Dab

⁴²⁵ot nego | ot negože Dab

⁴²⁶b(ě)še požrto | požrto b(ě)še Kuk

⁴²⁷požrto | priěto Vat₆

⁴²⁸spěkulatura | s'pěkulatora Vat₆ Mosk Lab N₁, spekulatora Pm Dab Lab₂, spekalatora Kuk

⁴²⁹iže | ki Lab, imaže Lab₂

enima ⁴³¹ rukama mečemъ usêknu ⁴³²	tumictu gladii feriens Christi
i ⁴³³ stvori i ⁴³⁴ h(r̄sto)va m(u)č(e)n(i)ka. Mučen	martyrem fecit. Passus est bea-
ž	tissimus apostolus Mattheus
e b(i)si ⁴³⁵ b(la)ž(e)ni matêi ⁴³⁶ v persid	in Persida undecimo kalendis
ê ⁴³⁷ počivaetъ ⁴³⁸ v gorahъ para	octobris et requiescit
d'skihъ. ⁴³⁹ A vî ⁴⁴⁰ d(ь)нъ kalendi ⁴⁴¹ okte	in montibus Parthorum.
bra . c(êsa)rstvujuču h(r̄st)u ⁴⁴² n(a)š(e)mu	
is(u)h(r̄st)	Lectio sancti Evangelii
u. Ti žc ⁴⁴³ čTE(NIE). S(VETA)GO E(VAN)Ā(ELI)Ē PO	secundum Mattheum.
MATĒ(JU) ⁴⁴⁴	In illo tempore vidit Iesus
V(ь) no vr(ê)me ⁴⁴⁵ vidê ⁴⁴⁶ i(su)sъ ⁴⁴⁷ č(lovê)ka	hominem sedentem in teloneo
sêdeča ⁴⁴⁸ na mitnici ⁴⁴⁹ im	Mattheum nomine et ait illi:

⁴³⁰moleča] molêča Lab₂

⁴³¹vzdviženima] v'zdviženiemъ Mosk

⁴³²mečemъ usêknu] mačemъ usiknu Pm, mečemъ usek'nuti Mosk, mečemъ usek'nu Dab, mečemъ useknu i Lab₂

⁴³³i] om. Mosk

⁴³⁴i] om. Mosk

⁴³⁵b(i)si] bê Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk

⁴³⁶matêi] add. ap(usto)ъ Vat₆ Pm Mosk Dab, add. ap(usto)ъ i e(van)j(e)listъ Lab N₁ Kuk, matii ap(usto)ъ Lab₂

⁴³⁷v persidê] add. gradê Lab, v persi Dab, v' pêrsidê gradê N₁, v per̄sidi Lab₂

⁴³⁸počivaetъ] praec. i Vat₆ Pm Mosk Lab N₁ Lab₂ Kuk

⁴³⁹parad'skihъ] persidskihъ Vat₆ Lab₂, par'daskih' Pm, per'sid'skihъ Mosk, per's(i)dêskihъ (?) Lab, par't'skihъ Dab, par'd'skihъ N₁ Kuk

⁴⁴⁰a vî] om. vi Vat₆, .aī. Pm Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk

⁴⁴¹kalendi] m(ê)s(e)ca Mosk Dab, kalêndi N₁, miseca Lab₂

⁴⁴²c(êsa)rstvujuču h(r̄st)u] c(êsa)rujuču g(ospod)u Pm Mosk Kuk, c(êsa)rstvujuču g(ospod)u Dab Lab₂, c(êsa)rastvujuču g(ospod)u N₁

⁴⁴³ti že] s bь(ogo)mъ (sic!) o(т)cemъ i s(i)n(o)mъ i d(u)h(omъ) Vat₆, om. Pm Mosk Dab Lab₂, em(u)že e(stъ) sl(a)va i č(a)stъ v(ь) v(ê)ki v(ê)kъ. am(e)нъ Lab, emuže e(stъ) slava i čas'tъ v(ь) v(ê)ki v(ê)kъ am(e)n a tri gl(agol)jut se ot e(van)j(e)listъ v komunê. i siju omiliju N₁, emuže e(stъ) sl(a)va i čьst' n(i)ne i prisno i v(ь) v(ê)ki v(ê)kъ am(e)нъ Kuk

⁴⁴⁴čte(nie). s(veta)go e(van)j(eli)ê po matê(ju)] po m(a)têju Vat₆, e(van)j(eli)ê po m(a)têju Pm Lab, s(veta)go e(van)j(eli)ê po m(a)tê(ju) Mosk Mav, po m(a)t(ê)ju. Kuk

⁴⁴⁵vr(ê)me] add. ishode i(su)sъ ot galilêe Lab Kuk, vrime ishoêše i(su)sъ ot galilêe N₁

⁴⁴⁶vidê] vide Lab₂

⁴⁴⁷i(su)sъ] om. Kuk

⁴⁴⁸sêdeča] sedêča Dab, sideča N₁ Lab₂

⁴⁴⁹na mitnici] na mitn(i)cê Vat₆, na mit'nicê Mosk, n' mit'nici Mav

enemь⁴⁵⁰ matêê.⁴⁵¹ i reče emu⁴⁵²
gredi⁴⁵³ po mnê. i vstav'
po nemь ide.⁴⁵⁴ S(VETA)GO AV(GUSTINA). B(I)-
S(KUPA).⁴⁵⁵

Obrazno zvanie⁴⁵⁶ mitara emu
že naslêdovati⁴⁵⁷ se⁴⁵⁸ podob
aet'.⁴⁵⁹ ne têlesnêmi⁴⁶⁰ stupa
mi⁴⁶¹ na⁴⁶² misli voleju.⁴⁶³ On že iže⁴⁶⁴
prêžde⁴⁶⁵ lakomihь⁴⁶⁶ mazdь⁴⁶⁷ ljuta
trudьmi.⁴⁶⁸ i pogibêlnimi⁴⁶⁹ nara
vi⁴⁷⁰ priobrêteniê⁴⁷¹ obraçae⁴⁷² sl(a)v

Sequere me. Et exurgens
secutus est eum. Et reliqua.
Homelia sancti Ambrosii epi-
scopi.
Mystica vocatio publicani,
quem sequi Dominus iubet,
non corporis gressu, sed mentis
affectu. Itaque ille prius avara
de mercedibus dura de labori-
bus periculisque nautarum
emolumenta conquirens, verbo

450:imenemь] imenêmiь Dab Lab₂

451:matêê] mateê Lab₂

452:emu] k nemu Dab

453:gredi] grêdi N₁ Lab₂

454:ide (in marg.) i pr(o)çь(ê) omi(liê)] add. i pr(o)çae Vat₆ (što je u Fg Pm in marg.), idê i
proçae Lab₂

455:s(veta)go av(gustina) b(i)s(kupa)] om(iliê) b(la)ž(e)n(a)go ambr(o)ziê b(i)sk(u)pa Vat₆,
om(i)l(i)ê s(ve)t(a)go ambroziê b(i)sk(upa) Pm, om(iliê) s(veta)go ambr(o)ziê b(iskupa)
Mosk, om(iliê) s(vetago) ambr(o)ziê Lab, omi(liê) b(la)ž(e)n(a)go am'broziê b(i)sk(upa) Dab,
omiliê s(ve)t(a)go ambroziê bis(kupa) N₁, om(iliê) s(ve)t(a)go ambroziê biskupa Lab₂, om(i)-
liê s(veta)go avgust(i)na b(i)s(kupa) Kuk

456:zvanie] zn(a)m(e)nie Vat₆

457:naslêdovati] naslêdov'ti Mav

458:se] sê Dab

459:podobaet'] p(o)v(e)lêvaše Vat₆ Pm Mosk Kuk, povelêvaše Lab, p(o)v(e)lêvaše se Dab,
pov(e)lêvaše N₁, pod(o)b'se Mav, povêlêv(a)še Lab₂

460:têlesnêmi] têlesnimi Pm, teles'nimi Mosk Dab, t(ê)l(e)snimi Lab Kuk, telêsnimi N₁,
tlaçenimi Lab₂

461:stupami] stopami Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk, stop'mi Mav

462:na] n' Mav

463:voleju] volêju Lab₂

464:iže] ki Lab Mav

465:prêžde] prêe Vat₆ Lab N₁ Mav, prêje Pm, prie Dab, om. Lab₂ Kuk

466:prêžde lakomihь] prelakomihь Mosk

467:mazdь] m'zdь Mav

468:trudьmi] trudimi Lab₂

469:pogibêlnimi] pogibel'nimi Mosk Dab N₁ Kuk Mav, pogibêlnimi Lab₂

470:naravi] n'ravi Vat₆ Mosk Mav, nravi Pm Dab, pohot'mi Lab N₁

471:priobrêteniê] priobrêtêniê Mosk, priobrêteni Lab, priobreteniê Lab₂ Kuk

472:obraçae] om. N₁

omъ vazvanъ.⁴⁷³ vlačaê⁴⁷⁴ svoê⁴⁷⁵
 ostavi. iže⁴⁷⁶ tužda⁴⁷⁷ vshi
 čevaše.⁴⁷⁸ I hudoe⁴⁷⁹ ono⁴⁸⁰ sêdal
 iče⁴⁸¹ ostavlъ.⁴⁸² po g(ospod)ê vseju⁴⁸³ mi
 sliju ide.⁴⁸⁴ raskoši že veli
 komu⁴⁸⁵ stvori⁴⁸⁶ prigotovanie.⁴⁸⁷ juž
 e⁴⁸⁸ bo v nutrni⁴⁸⁹ domъ h(rъst)a priêť⁴⁹⁰
 prevelikimi⁴⁹¹ naslaždeni⁴⁹²
 obilnimi nasičaeť se hotêni⁴⁹³

vocatus propria dereliquit qui
 rapiebat aliena. Ac vile illud
 sedile destituens, toto post
 Dominum vestigio mentis
 incedit, coniugii quoque magni
 exhibuit apparatus. Qui enim
 domicilio Christum recipit
 interno, maximis delectationi-
 bus exuberantium pascit volup-
 tatum.

⁴⁷³vazvanъ] vzvanъ Vat₆, v'zvan' Pm, v'zvanъ Lab Dab, vzdanъ Mav, vъzv(a)нъ Kuk

⁴⁷⁴vlačaê] vlača Lab

⁴⁷⁵svoê] om. Kuk

⁴⁷⁶iže] ki Lab Mav

⁴⁷⁷tužda] tuja Vat₆, tuždaê Pm Dab Kuk, tuê Lab Mav, tuda N₁

⁴⁷⁸vshičevaše] add. t(i) že:.. čte(nie):. Pm, v'shičaše Lab, vshičev'še Mav

⁴⁷⁹i hudoe] o hudo Mosk, i hudo Lab Dab N₁ Lab₂

⁴⁸⁰ono] ubo Vat₆

⁴⁸¹sêdaliče] sedaliče Dab Lab₂

⁴⁸²ostavlъ] os'tavalъ i Mosk, os'tavalъ Dab N₁

⁴⁸³vseju] svoeju Vat₆ Pm, v'sêju Dab

⁴⁸⁴po g(ospod)ê vseju misliju ide] vseju misliju po g(ospod)ê ide Lab, vsêju misliju po g(ospod)ê ide N₁, po g(ospod)ê vseju misliju idê Lab₂

⁴⁸⁵velikomu] vêlikomu Dab Lab₂

⁴⁸⁶stvori] stvari Lab N₁

⁴⁸⁷prigotovanie] priugot(o)vanie Vat₆, priugotovanie Pm, priugotovan'e Lab, pripravu Dab, priugotovane N₁, priugotov'nie Mav, priugotov(a)nie Lab₂, priugot(o)v(a)nie Kuk

⁴⁸⁸juže] čte(nie) iže Vat₆ Mav, iže Pm Mosk Dab N₁ Lab₂ Kuk, ki Lab

⁴⁸⁹v nutrni] v' vnutr'ni Kuk

⁴⁹⁰v nutrni domъ h(rъst)a priêť] v domъ h(rъst)a priêť vnutr'nimi Vat₆, v dom' h(rъst)a priêť vnutr'ni Pm Mosk Lab Dab, v domъ h(rъst)a priêť vnutr'nimi N₁, v' mъ (sic!) h(rъst)a priêť vnutr'ni Lab₂

⁴⁹¹prevelikimi] prevêliki muki Lab₂

⁴⁹²naslaždeni] nas'laeni Mosk N₁ Mav Lab₂, nъslaždeni Lab

⁴⁹³obilnimi nasičaeť se hotêni] obilnêmi stopami nasičaeť se hotêniê Vat₆, obil'nimi. nasičaeť hotêniê Pm, obil'no nasičaeť se hotêniê Mosk, obilnimi nasičaeť se pohotêniê Lab, obil'nimi nasičaeť se hotêniê ti že Dab, obil'nimi nasičaeť se pohotêniê N₁, obilnimi nasič'et' se hoteniê Mav, obil'nimi nasičaeť se hoteniê. ti že Lab₂, obilnimi nasičaeť se hoteniê Kuk

STUPAC B:

Čt(en)i(e).⁴⁹⁴ Ibo⁴⁹⁵ g(ospod)ь radostno⁴⁹⁶
 iže⁴⁹⁷ vê
 ruguetь⁴⁹⁸ vanь vzležitь⁴⁹⁹ t
 olê⁵⁰⁰ naopetь pristuplь⁵⁰¹ nenav
 istь nevêrnihь⁵⁰² buduće⁵⁰³ m(u)ki⁵⁰⁴
 obrazuet' se.⁵⁰⁵ Nasičajučim' se⁵⁰⁶ u
 bo vêrnimь.⁵⁰⁷ i va⁵⁰⁸ onomь n(e)b(e)scêc
 mь c(êsa)rstvê⁵⁰⁹ vzležečimь⁵¹⁰ nev
 êrnimь⁵¹¹ postь umučeniê. Kupno⁵¹²
 oče⁵¹³ êvit' se⁵¹⁴ eliko⁵¹⁵ dalcče

Itaque Dominus libenter ingre-
 ditur et in eius qui crediderit
 recumbit affectu. Sed rursus ac-
 cendit invidia perfidorum futu-
 rae poenae species praefiguratur.
 Epulantibus enim fidelibus et
 in illo caelorum recumbentibus
 regno perfidia jejuna torquebi-
 tur. Simul etiam ostenditur
 quantum intersit inter aemulos

⁴⁹⁴čt(en)i(e)] om. Vat₆ Pm Mosk Lab Dab Mav Lab₂, čte(nie) Kuk

⁴⁹⁵ibo] iže Mav

⁴⁹⁶radostno] radostne Lab, radost'ni N₁

⁴⁹⁷iže] ki Lab

⁴⁹⁸vêruguetь (sic!)] v(ê)ruetь Vat₆, vêruet Pm Mav, veruetь Mosk N₁, vêruetь Lab Lab₂
 Kuk, veruet' se Dab

⁴⁹⁹vzležitь] vzlêžitь N₁

⁵⁰⁰tolê] toli Vat₆ Dab Lab₂, veli Pm, volь Mosk, vola Lab N₁ Mav Kuk

⁵⁰¹pristuplь] prestuplь Vat₆, prêstupl' Pm, pris'tupitь v' Mosk, pristupaľ Lab N₁ Kuk,
 pris'tupivь Dab, pristupitь v Lab₂

⁵⁰²nevêrnihь] never'nihь Dab Mav, nevernihь N₁

⁵⁰³будуće] buduče N₁

⁵⁰⁴m(u)ki] muke Dab

⁵⁰⁵obrazuet' se] add. obraz' Vat₆, praec. obraz' Pm Mosk Lab Dab N₁ Kuk, obrazь obra-
 zuetь Mav

⁵⁰⁶nasičajučim' se] nasičujučimь se N₁, nъsičajučim se Kuk

⁵⁰⁷vêrnimь] vernimь N₁ Mav

⁵⁰⁸va] v' Vat₆ Pm Lab Dab Mav, vь Kuk

⁵⁰⁹n(e)b(e)scêcemь c(êsa)rstvê] c(êsa)rstvê n(e)b(e)scêcem' Dab, višnemь c(êsa)rastvê N₁,
 n(e)b(e)skiemь c(êsa)rstvi Mav, n(e)b(e)sc(êc)emь c(êsa)rstvi Lab₂

⁵¹⁰vzležečimь] vzležečemь Vat₆, v'zlêžečimь i Dab, prêbivajučimь N₁, vzlêžečimь Lab₂

⁵¹¹nevêrnimь] nev(ê)rn(i)mь ubo Vat₆, never'nimь Mosk N₁

⁵¹²kupno] praec. čt(enie) Mav

⁵¹³oče] ubo Mav

⁵¹⁴se] sê Dab

⁵¹⁵eliko] koliko Dab

stvo. ⁵¹⁶ bilo bi ⁵¹⁷ meju ⁵¹⁸ onêmi ⁵¹⁹ iže ⁵²⁰	legis et gratiae, cum illi qui
obručeni sutъ postu ⁵²¹ i m(i)l(o)st	legem sequuntur jejunae mentis
i. ⁵²² eže ⁵²³ oni iže ⁵²⁴ z(a)k(o)нъ slêditъ. ⁵²⁵ Po	famem patiantur aeternam.
stnoju misliju ⁵²⁶ glady trp	Qui vero verbum interioribus
etъ ⁵²⁷ vêčni. ⁵²⁸ Čte(nie). ⁵²⁹ Iže ⁵³⁰ ubo vnu	animae receperunt: alimenti
trnimi ⁵³¹ d(u)š(a)mi ⁵³² h(r)st)a priemljutъ. ⁵³³ pi	caelestis et fontis ubertate
če n(e)b(e)skie ⁵³⁴ istočnika ⁵³⁵ obily	recreati esurire et sitire non
nago ⁵³⁶ utêhi ⁵³⁷ lakati i ⁵³⁸ vžed	potuerunt. Et ideo qui animo
ati ⁵³⁹ ne vzmogutъ. I togo rad	jejunabant, murmurabant
i ⁵⁴⁰ iže ⁵⁴¹ s h(r)sto)mъ ne poščaju ⁵⁴² r'pta	dicentes. Quare cum publicanis

⁵¹⁶dalečestvo] dalečs'tvo Vat₆, daleč'stvo Pm Mav, daleč's'tvo Mosk, dalêčastvo Lab N₁, daleče čes'tvo Dab, dalêče estastvo Lab₂, dalečstvo Kuk

⁵¹⁷bilo bi] om. Pm

⁵¹⁸meju] mêju N₁ Lab₂

⁵¹⁹onêmi] onemi Mosk, onimi Lab₂

⁵²⁰iže] ki Lab Mav

⁵²¹postu] posta Lab₂

⁵²²m(i)l(o)sti] m(o)l(it)vi Dab, m(o)l(it)vê Kuk

⁵²³eže] add. sutъ Kuk

⁵²⁴iže] ki Lab Mav, om. Lab₂

⁵²⁵slêditъ] slêdety Vat₆ Lab Mav Kuk, slidet' Pm, sl(ê)detъ Mosk, s'lidety Dab N₁ Lab₂

⁵²⁶misliju] m(i)l(o)stiju i misliju Lab N₁

⁵²⁷trpetъ] trepetъ Vat₆ Dab, trъpe Lab₂

⁵²⁸vêčni] add. t(i) že Pm, večni N₁, add. ti že Lab₂

⁵²⁹čte(nie). Iže ubo ... ot vsakogo drêva] deest. Pm, om. čte(nie) Lab Mav Lab₂, čt(en)i(e) Dab

⁵³⁰iže] ki Lab

⁵³¹vnutr'nimi] v'nutr'n'nimi Mosk Dab, vnutr'n(i)mi Lab, v'nutr'n'nimi N₁, vnutr'n'nimi Mav Lab₂ Kuk

⁵³²d(u)š(a)mi] d(u)šeju Vat₆ Dab, d(u)še Mosk, dušeju Lab₂

⁵³³priemljutъ] priemlju Dab

⁵³⁴n(e)b(e)skie] n(e)b(e)s'kimi Mosk, n(e)b(e)sk(a)go Kuk

⁵³⁵istočnika] istoč'nika N₁

⁵³⁶obil'nago] obilno Kuk

⁵³⁷utêhi] utihe Mosk Lab₂

⁵³⁸i vžedati] ki dati Mav

⁵³⁹vžedati] žajati Vat₆, žedati Mosk Lab N₁ Kuk, in marg. žačti Dab, žečti Lab₂

⁵⁴⁰radi] r'di Mav

⁵⁴¹iže] om. Lab N₁, ki Mav

hu⁵⁴³ gl(agol)juče.⁵⁴⁴ Počto⁵⁴⁵ s mitari
 i s grêšniki.⁵⁴⁶ učitelъ⁵⁴⁷ vašъ ê
 stъ i pietsъ.⁵⁴⁸ zmiinъ gl(a)sъ si⁵⁴⁹
 e(stъ).⁵⁵⁰ ibo si⁵⁵¹ gl(a)sъ prvi z'mii⁵⁵² is
 pusti g(lago)le⁵⁵³ k' euzê.⁵⁵⁴ Počto
 b(og)ъ⁵⁵⁵ vama⁵⁵⁶ reče. ne mozêta⁵⁵⁷ ês
 ti ot vsakogo drêva⁵⁵⁸ N(A) D(ъ)Nъ S(VE)TИHъ
 M(U)Č(ENI)Kъ
 Obhodni⁵⁵⁹ m(o)le⁵⁶⁰ // MAVRICI I PR(O)-
 Č(ИHъ)⁵⁶¹
 vsemogi b(ož)e s(ve)tihъ m(u)č(e)n(i)kъ

et peccatoribus manducat et
 bibit, serpentina vox ista est.
 Denique hanc primam vocem
 serpens emisit dicens Evae.
 Quid utique Deus vobis
 dixit: nolite manducare
 ex omni ligno In sanctorum
 martyrum Mauritii et
 sociorum eius. Annue
 quaesumus omnipotens
 deus ut sanctorum martyrum

542_s h(rъsto)мъ ne poščahu] s' r(ъdъ)cemъ poščahu Vat₆ Dab Lab₂, sr(ъdъ)cemъ ručahu Mosk, s' h(rъsto)мъ poščahu Lab N₁

543 r'ptahu] rpt'hu Lab₂

544 gl(agol)juče] govoreče Mav

545 počto s mitari ... ot vsakogo drêva] om. Mav

546_i s grêšniki] i grêšn(i)ci Vat₆, i g'rêš'nici Mosk Dab N₁, i gr(ê)šnici Lab, i grîšnici Lab₂, i grêš'nici Kuk

547 učitelъ] moist(ъ)ръ Mosk, moistarъ Lab₂

548 pietsъ] p'etsъ Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk

549 si] sie Vat₆, se Lab N₁

550 si e(stъ)] e(stъ) sie Dab

551 si] om. Lab N₁

552 gl(a)sъ prvi z'mii] prvi gl(a)sъ zmiê Vat₆ Lab N₁, prvi gl(a)sъ z'mii Mosk Dab, glasъ pr'vi gl(a)sъ z'mii Lab₂

553 gl(agol)e] gl(agol)juči Lab N₁, om. Kuk

554 k' euzê] o g(ospod)ê (sic!) Vat₆, eugo Mosk, eugi Lab N₁ Lab₂, ieugi Dab, k' euzê gl(agol)e Kuk

555 b(og)ъ vama] vama b(og)ъ Lab₂ Kuk

556 vama] v(a)мъ Vat₆

557 ne mozêta] ne mozita Mosk Lab Dab N₁ Kuk

558 ne mozêta êsti ot vsakogo drêva] ne vazmite ot v'sakogo drêva ês'ti Lab₂

559 obhodni m(o)le] obšhod'ni prazdnikъ molim te Lab₂, ophod'ni m(o)l(imъ) te Kuk

560 m(o)le] m(o)l(imъ) te Vat₆ Pm Mosk Lab N₁ Mav

561 n(a) d(ъ)nъ s(ve)tihъ m(u)č(eni)kъ mavrici i pr(o)č(i)hъ] n(a) d(ъ)nъ s(veta)go mavriciê i dr(u)ž(i)ni. or(aciê) Vat₆, na s(ve)tih' ml(ъ)č(eni)kъ mavriciê i družini ego. or(a)c(iê). Pm N₁, na s(ve)tihъ m(u)č(eni)kъ mavriciê s dru(žino)ju. or(a)c(iê) Mosk, sekt(e)bra .i.č. nъ s(ve)-t(i)hъ m(u)č(enikъ) mavriciê i pr(o)č(i)hъ. or(a)c(iê). Lab, n(a) s(ve)tihъ m(u)č(eni)k mavriciê s' družinoju. or(a)c(iê) Dab, n(a) s(ve)tihъ m(u)č(eni)k m'vriciê i družini ego Mav, na s(ve)-tihъ m(u)č(e)nikъ mavriciê. i dr(u)ž(i)ni ego Lab₂, nъ s(ve)tihъ m(u)č(eni)k mavriciê i druž(i)-ni ego Kuk

tvoih⁵⁶² mavriciê⁵⁶³ i družī
 ni ego čьstni⁵⁶⁴ prazdnikъ da ves
 elit' ni⁵⁶⁵ da ihže pomočmi⁵⁶⁶
 pomagae'm' se nihъ roistvomъ⁵⁶⁷ s
 lavili⁵⁶⁸ se bihomъ.⁵⁶⁹ G(ospodo)мъ n(a)-
 š(i)мъ.⁵⁷⁰ Čte(nie).⁵⁷¹
 V gradê franačkomъ⁵⁷² sedunê⁵⁷³
 na mêtê⁵⁷⁴ gavaonscê⁵⁷⁵ roi
 stvo⁵⁷⁶ s(ve)tihъ m(u)č(c)n(i)къ tobêcê⁵⁷⁷ m
 avriciê⁵⁷⁸ ekšupora⁵⁷⁹ kandid
 a⁵⁸⁰ i družini ihъ.⁵⁸¹ Iže⁵⁸² pо

tuorum Mauritiū et sociorum
 eius nos laetificet festiva sol-
 lemnitas, ut quorum sufragiis
 nitimur eorum natalitiis
 gloriemur. Per.
 In Galiis civitate Seduno
 loco Agauno sanctorum
 martyrum Thebeorum
 Mauritiū Exuperii Candidi
 Victoris Innocentiū et Vitalis
 cum sociis suis qui sub

⁵⁶²s(ve)tihъ m(u)č(c)n(i)къ tvoihъ] m(u)č(eni)къ t'voihъ s(ve)tihъ Mosk

⁵⁶³mavriciê] maavriciê N₁

⁵⁶⁴čьstni] častni Vat₆ Lab N₁ Lab₂, čas'tni Mosk, čas'tni Dab, č'stni Mav

⁵⁶⁵ni] n(a)sъ Vat₆ Mosk Lab

⁵⁶⁶pomočmi] pomoči Dab

⁵⁶⁷nihъ roistvomъ] ihъ rojastvomъ Vat₆, ih' rožd'stvomъ Pm, ihъ rois'tvomъ Mosk, ihъ rois'tvomъ Lab, ih' že rois'tvomъ Dab, ihъ roistvomъ N₁ Mav Kuk, i ih' roistvomъ Lab₂

⁵⁶⁸slavili] veselili Mosk, vêseli Lab₂

⁵⁶⁹slavili se bihomъ] da sl(a)vim' se Dab

⁵⁷⁰g(ospodo)мъ n(a)š(i)мъ] om. Vat₆ Pm Mosk Lab Dab Mav, g(ospodo)мъ N₁, add. is(u)h(rъsto)мъ Lab₂

⁵⁷¹čte(nie)] om. N₁ Mav Lab₂

⁵⁷²franačkomъ] fran'čskom' Vat₆, fran'čkomъ Mosk, fran'čkomъ Mav, franačskomъ Kuk

⁵⁷³sedunê] sêdunê Mosk N₁, sêduni Lab, seduni Dab Kuk, sidonê Lab₂

⁵⁷⁴na mêtê] na mes'tê Dab Mav, na meste Lab₂, na mêsti Kuk

⁵⁷⁵gavaonscê] gavaońsce Lab₂

⁵⁷⁶roistvo] rojastvo Vat₆

⁵⁷⁷tobêcê] tobêcê Vat₆, tebei Pm Dab Mav Kuk, tebêi Mosk Lab N₁, tibêi Lab₂

⁵⁷⁸mavriciê] add. i Mosk Dab Lab₂

⁵⁷⁹ekšupora] ek'šuporiê N₁, eš'kupora Lab₂

⁵⁸⁰kandida] kandita Vat₆ Kuk

⁵⁸¹i družini ihъ] viktora. inocenciê. vitaliê i s dužinoju ihъ Vat₆ Pm Dab Lab₂, vik'tora. inocên'ciê i vitaliê i d'ružini ihъ Mosk, vik'tora inocen'ciê i vitaliê z družinoju ihъ Lab, vik'toriê inocen'ciê i vitaliê z' družinoju ihъ N₁, viktora inocenciê vitaliê i z družinoju ihъ Mav, viktora inocenciê i vitaliê z družinoju ihъ Kuk

⁵⁸²iže] ki Lab

STUPAC C:

d maksimiēnomъ⁵⁸³ mukoju h(гъst)a ra
di⁵⁸⁴ presl(a)vno⁵⁸⁵ obēnčani⁵⁸⁶ b(ĉ)še
Ibo⁵⁸⁷ preb(la)ž(e)nie⁵⁸⁸ m(u)ki⁵⁸⁹ ihъ⁵⁹⁰
dĉēni⁵⁹¹

okračeno gl(agol)emъ.⁵⁹² Pod maksim
iēnomъ.⁵⁹³ iže⁵⁹⁴ rimscēi⁵⁹⁵ drža
vĉe⁵⁹⁶ s dĉokliciēnomъ⁵⁹⁷ družb
u c(cĉsa)rstviĉe⁵⁹⁸ držaše⁵⁹⁹ po raz'
ličnihъ⁶⁰⁰ stranahъ . eda⁶⁰¹ si ra
zdrti⁶⁰² ili ub'eni⁶⁰³ sutъ mu

Maximiano passi pro Christo
gloriosissime coronati sunt.
Ut igitur beatissimae passionis
eorum causam breviter loqua-
mur. Sub Maximiano qui
Romanae rei publicae cum
Diocletiano collega imperium
tenuit, per diversas fere
provincias laniati aut intersecti
sunt martyres plurimi. Idem

583 maksimiēnomъ | mak'simiēnomъ c(ĉsa)remъ Lab Dab, m'ksimiēnomъ Mav

584 radi | r'di Mav

585 presl(a)vno | prĉsl(a)vno Pm Mosk N₁, pres'tavleni Dab

586 obēnčani | ob'ven'čani Mosk, oben'čani Dab Kuk

587 ibo | praec. ĉt(enie) Pm

588 preb(la)ž(e)nie | preb(la)ž(e)nĉišie Lab, prĉb(la)ženĉišie N₁

589 m(u)ki | muč(e)niki Lab₂

590 ihъ | add. s'tvarъ Vat₆

591 dĉēni | dĉēniĉ Pm Lab N₁, s'tvarъ Mosk, stvarъ Dab, dĉēni Mav, stv(a)гъ Lab₂, dĉēnie Kuk

592 gl(agol)emъ | govoritъ . ĉt(enie) Mav

593 maksimiēnomъ | add. ubo Lab N₁ Kuk, m'ksimiēnomъ Mav

594 iže | ki Lab Mav

595 rimscēi | rim's'koi Mosk, rimskoi Dab, rimskoe Lab₂

596 državĉe | državi Dab Lab₂

597 s dĉokliciēnomъ | s' dĉokliciēnomъ Lab, z dĉokliciēnomъ Mav, sa dĉokliciēnomъ Lab₂, s dĉokliciēnomъ Kuk

598 c(ĉsa)rstviĉe | ce(sa)rastviĉe N₁

599 držaše | udr'žaše Mosk

600 raz'ličnihъ | različnĉhъ Vat₆

601 eda | edi Mosk

602 razdrti | razdr'ti Lab

603 ub'eni | ub'eni Pm

čenic ⁶⁰⁴ h(ṛsto)vi. ⁶⁰⁵ Čt(en)i(e) ⁶⁰⁶ Tažde ⁶⁰⁷ makъ	namque Maximianus erga deum caeli profanus impietatem
simičnъ ⁶⁰⁸ predъ ⁶⁰⁹ b(ogo)mъ n(e)b(e)skimъ os kvnenъ ljutostiju ⁶¹⁰ na ⁶¹¹ ugaš	suam ad extinguendum christianitatis nomen armaverat.
enie ⁶¹² h(ṛst)ь(ê)nskihъ ⁶¹³ imenъ ⁶¹⁴ v'oruži ⁶¹⁵ se. ⁶¹⁶	Si qui autem tunc confiteri veri dei cultum audebant,
Iže ⁶¹⁷ bo ⁶¹⁸ koliždo ⁶¹⁹ rēsnago b(og)a poklanatel'nago ⁶²⁰ isp(o)v(ê)dēti ⁶²¹ drznēše. ⁶²² dovolnê ⁶²³ vit ezitezi (sic!) ⁶²⁴ zastupi ⁶²⁵ rasêv	sparsis usquequaque militum turmis vel ad supplicia vel ad necem rapiebantur. Erat eodem tempore in exercitu

⁶⁰⁴mučenic⁶⁰⁴ | мнози m(u)č(e)n(i)ci Vat₆ Pm, mn(o)zi m(u)č(e)n(i)ci Mav

⁶⁰⁵h(ṛsto)vi | add. m'nozi Mosk Lab Dab N₁, add. mnozi. ti že g(ospod)i Lab₂, add. mnozi ti že Kuk

⁶⁰⁶čt(en)i(e) | om. Lab N₁ Lab₂

⁶⁰⁷tažde | таје же Vat₆, saždo že Pm, tēmtž'de Mosk, saž'dē že Dab, tažde že Mav, taežde Lab₂

⁶⁰⁸makъsimičnъ | maksimičnъ Vat₆, mak'simičnъ Lab, m'ksimičnъ Mav

⁶⁰⁹predъ | прѣдъ Pm N₁

⁶¹⁰ljutostiju | add. svoeju Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Lab₂ Kuk

⁶¹¹na | n' Mav

⁶¹²ugašenie | ugašenie Lab₂

⁶¹³h(ṛst)ь(ê)nskihъ | krst'ênskih' Pm

⁶¹⁴h(ṛst)ь(ê)nskihъ imenъ | imenъ kr's't'ên's'kihъ Mosk, h(ṛst)ьênskihъ imenêtmъ Dab, imenъ h(ṛst)ьênskihъ Lab₂

⁶¹⁵v'oruži | vьoruži Pm Kuk, vaoruži Mosk N₁ Lab₂, naoruži Dab

⁶¹⁶enemъ efidenciju ...v'oruži se | Cijeli dosadašnji tekst u N₂ zbog lakune fali. Ostalo je samo -ži se od glagola v'oruži se.

⁶¹⁷iže | ki Lab, praec. čt(en)i(e) Mav

⁶¹⁸bo | om. Vat₆

⁶¹⁹koliždo | koli Lab, koli že bo koliždo N₁

⁶²⁰poklanatel'nago | poklanatel'no N₁

⁶²¹isp(o)v(ê)dēti | isp(o)v(ê)dati Vat₆ Pm Dab N₁ Mav, om. Mosk, ispov(ê)dal bi Lab, isprovēdati Lab₂

⁶²²drznēše | drzniše Kuk Mosk Dab, om. Lab N₁

⁶²³dovolnê | dovole Vat₆, dovolni Pm Dab, dovolne Kuk

⁶²⁴vitezitezi | vitezi N₂ Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Lab₂ Kuk

⁶²⁵zastupi | zas'ti Mosk

aše. ⁶²⁶ i abie ⁶²⁷ k mukamъ ⁶²⁸ vshičēnъ ⁶²⁹	legio militum qui Thebaei
bivaše. Bêše v to ⁶³⁰ vrēme ⁶³¹ v	appellabantur. Legio autem
oinъ ⁶³² h(ръsto)vihъ ⁶³³ lejionъ. ⁶³⁴ iže ⁶³⁵ tebêi ⁶³⁶	vocabat quae tunc sex milia ac
п	sex centos sexaginta sex
aricahu se ⁶³⁷ Lejionъ ⁶³⁸ naricae	viros in armis habebat. Hi in
t' se ⁶³⁹ .ē. č. ⁶⁴⁰ i ē. satъ ⁶⁴¹ i m̃. ⁶⁴² i ē. ⁶⁴³ eže ⁶⁴⁴	auxilium Maximiano ab
tagda ⁶⁴⁵ maksimiēnъ ⁶⁴⁶ oružni i	orientalibus partibus accersiti
mêše. ⁶⁴⁷ Čt(en)i(e) ⁶⁴⁸ Si ⁶⁴⁹ na pomočъ maks	venerant viri in rebus bellicis
imiēnu ⁶⁵⁰ ot istočnihъ ⁶⁵¹ prêdêlъ ⁶⁵² s	strenui, virtute nobiles,

626rasêvaše | ras'sêvaše N₂ Lab Mav Kuk, ras'sêevaše Vat₆, rassêvaše Pm, raz'siêv'se Mosk, ras'siêvaše Dab, razsêvaše N₁, rasssêvaše Lab₂

627i abie | da Dab

628mukamъ | add. ili na semr'tъ Mosk Dab, add. iti na semr'tъ Lab₂

629vshičēnъ | add. abie Dab

630bêše v to | bê že v tožde N₂, čte(nie). bê že v toe Vat₆ Mav, čt(enie). bê že v tožde Pm, biše že v' toe Mosk Dab, bêše že v' tožde Lab, bêše že v to N₁, biše že v tožde Lab₂, b(ê)še že v' tožde Kuk

631vrēme | vrime Mosk N₁, vreme Lab₂

632voинъ | voini N₁

633h(ръsto)vihъ | kr'stovihъ Mosk

634lejionъ | lejionъ Vat₆, om. Dab, lēionъ N₁ Lab₂

635iže | ki Lab Mav, om. Dab

636tebêi | tēbêi N₂, tēbei Pm, tebei Mosk Kuk, om. Dab

637naricahu se | om. Dab

638lejionъ | add. že N₂ Pm Mosk Mav Kuk, om. Dab, lēion' že N₁, lējionъ Lab₂

639naricaet' se | om. Dab, n'ricaet' se Mav

640.ē. č. | šestъ tisučъ N₂, .ē. tisuč' Pm Dab N₁ Mav Kuk, .ē. tisuči Lab₂

641.ē. satъ | .h. Lab₂

642m̃. | .ē. desêtsъ Dab

643lejionъ naricaet' se . ē. č. i ē. satъ i m̃. i ē. | .č. i .ē. Vat₆, tisuče tisučъ tre .h. tre .ē. Mosk, lējionъ že naricaet' se šestъ tisučъ i šestъ satъ i m̃. i šestъ Lab

644eže | iže bo Vat₆, ke Lab Mav

645tagda | tьgda Kuk N₂, t(ь)gda Vat₆ N₁, praec. bo Pm, t'gda Mav

646maksimiēnъ | m'ksimiēnъ Mav

647imeše | imeše Dab, imiše Lab₂

648čt(en)i(e) | om. Vat₆ Pm Lab N₁ Mav Lab₂

649si | praec. i N₂ Vat₆ Pm Lab Dab N₁ Mav Kuk, praec. I i simъ Mosk, vsi Lab₂

650maksimiēnu | maksimiēnju Vat₆

651istočnihъ | vstočnihъ Lab N₁ Kuk, istočnikъ Mav

652prêdêlъ | predêlъ Mosk Dab, predelъ Mav Lab₂

abrani. ⁶⁵³ pridu ⁶⁵⁴ m(u)ži v stvarehъ ⁶⁵⁵	sed fide nobiliores. Erga
bran'nihъ ⁶⁵⁶ hrabri. ⁶⁵⁷ čьstni vêro	imperatorem fortitudine, erga
ju. na častnêiši siloju. ⁶⁵⁸ Po	Christum devotione certabant.
c(êsa)rê ⁶⁵⁹ borahu se krêpostiju	Itaque cum hi sicut et ceteri
po h(ръst)ê ⁶⁶⁰ že bl(a)govoleniemъ ⁶⁶¹ bor	militum ad dilaniandam
uče se. ⁶⁶² Na ⁶⁶³ eda si ⁶⁶⁴ êko i ⁶⁶⁵ proči v	christianorum multitudinem
oini ⁶⁶⁶ na ⁶⁶⁷ razdrtie h(ръst)ь(ê)nskago ⁶⁶⁸ mno	destinarent, soli crudelitatis
žastva ⁶⁶⁹ sami ⁶⁷⁰ grdostъ ⁶⁷¹ slu	ministerium detractare ausi
žbi ⁶⁷² drznuše ⁶⁷³ otvrêči. ⁶⁷⁴ tol	sunt atque huius modi perceptis
i edino dušno ot posluha si	se obtemperatos
hъ ⁶⁷⁵ zap(o)v(ê)di otvrgu se. ⁶⁷⁶ Maksimiê	negant. Maximianus

⁶⁵³sabrani | sьbrani N₂, s'brani Vat₆ Mav, om. Kuk

⁶⁵⁴sabrani pridu | prišli bêhu N₁ Lab

⁶⁵⁵v stvarehъ | v stanêhъ N₂, v' stvarêhъ Dab Mav Kuk, v starêhъ (sic!) N₁

⁶⁵⁶bran'nihъ | b'ran'ni Mosk, bran'nehъ Mav

⁶⁵⁷hrabri | hrabr'nni Lab₂

⁶⁵⁸čьstni vêroju na častnêiši siloju | čьstni siloju nъ čьstnêiši vêroju N₂ Vat₆ Pm, čas't'ni siloju čas't'nêiši vêroju Mosk, častni siloju na č(ь)stnêiši vêroju Lab, čas'tni siloju na čas'tnêiši vêroju Dab, častni siloju na častnêiši v(ê)roju N₁, č'st'ni siloju na č'stnêiši vêroju Mav, čas't'ni siloju na častnêiši vêroju Lab₂, čьst'ni siloju na čьstnêiši vêroju Kuk

⁶⁵⁹c(êsa)rê | c(êsa)ri Vat₆, c(êsa)re Lab₂

⁶⁶⁰po h(ръst)ê | po kr'stê Lab, po h(ръst)e Lab₂

⁶⁶¹bl(a)govoleniemъ | bl(agoslavlje)niemъ Vat₆ Lab₂

⁶⁶²boruče se | borahu sê Dab, boruč se Kuk

⁶⁶³na | nъ N₂

⁶⁶⁴na eda si | i egda si Vat₆ Pm Mosk Dab Lab₂, nъ egda si Lab Kuk, na egda N₁

⁶⁶⁵êko i | om. Mosk

⁶⁶⁶voini | vojini Lab

⁶⁶⁷na | om. Dab

⁶⁶⁸h(ръst)ь(ê)nskago | kr'st'ên'sk'go Mav

⁶⁶⁹množastva | add. posilahu se N₂ Mosk Dab N₁ Lab₂ Kuk, množ'stva posilahu se Lab Mav

⁶⁷⁰h(ръst)ь(ê)nskago množastva sami | kr'st'ên'skago množ'stva posilahu se simi Vat₆, krstъênskago množ'stva posilahu se Pm

⁶⁷¹grdostъ | mr'zostъ Lab N₁

⁶⁷²službi | službê Vat₆ N₁

⁶⁷³drznuše otvrêči toli | om. Mav

⁶⁷⁴otvrêči | otvriči Lab₂

⁶⁷⁵sihъ | praec. v'sêhъ Dab

⁶⁷⁶otvrgu se | otvrgoše se Lab₂

n⁶⁷⁷ že nedaleko⁶⁷⁸ sučъ. ibo⁶⁷⁹ bli
zъ osamъ⁶⁸⁰ d'ni puti⁶⁸¹ šastič⁶⁸²

non longe aberat: nam se circa
octodorum itinera sessus

STUPAC D:

trudanъ⁶⁸³ držaše⁶⁸⁴ Čt(enie)⁶⁸⁵ Po(zn)
av že maksimičnъ⁶⁸⁶ otvêť⁶⁸⁷ lej
iona⁶⁸⁸ vzrêť⁶⁸⁹ gnêvomъ ustrm
lenimъ.⁶⁹⁰ Togo⁶⁹¹ radi êko ne bêžah
u i c(êsa)rstvie⁶⁹² desetago⁶⁹³ kogož
do ot [t]ogožde lejiona⁶⁹⁴ mečemъ⁶⁹⁵ u
sêknuti⁶⁹⁶ povelê⁶⁹⁷ da lahčê
e⁶⁹⁸ proči⁶⁹⁹ večiju⁷⁰⁰ straha užasnu

tenebat. Igitur cognito Thebaeorum
responso percipiti ira
fervidus ob neglecta imperia
decimum quemque ex eadem
legione gladio feriri iubet, quo
facilius ceteri rebus certis territi
metu cederent. Reintegratisque
mandatis edicit ut reliqui

⁶⁷⁷maksimičnъ] praec. čt(e)nie Vat₄

⁶⁷⁸nedaleko] nedalêko Lab₂

⁶⁷⁹ibo] i Vat₄

⁶⁸⁰osamъ] os'mi N₂, .3. Vat₄ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Kuk

⁶⁸¹puti] putъ Lab N₁, š'stič puti Mav

⁶⁸²šastič] š'stič Vat₄, š'stič puti Mav

⁶⁸³trudanъ] trud'nъ Mav

⁶⁸⁴držaše] add. se Pm, truždaše se Lab N₁, add. ti že g(ospod)i p(o)m(i)l(ui) Lab₂

⁶⁸⁵čt(enie)] om. Pm Mosk Lab Dab Lab₂

⁶⁸⁶maksimičnъ] m'ksimičnъ Mav

⁶⁸⁷otvêť] praec. priêť Mosk

⁶⁸⁸lejiona] lëiona N₂, lëjiona Mosk Dab Mav Lab₂ Kuk

⁶⁸⁹vzrêť] vzrê N₂, vzavrê Pm, v'zvrê Lab N₁, v'zrêvъ Mav Kuk

⁶⁹⁰vzrêť gnêvomъ ustrmlenimъ] vzavrê g'nêvomъ ustrmleniê Vat₄, v'zrêvъ g'nêvъ us'tr(ъ)-
mleniê Mosk, v'zrêvъ g'nêvomъ ustromlenimъ Dab, vzrivъ gnêvomъ ustr'mlênimъ Lab₂

⁶⁹¹togo] praec. i Mosk

⁶⁹²ne bêžahu i c(êsa)rstvie] ne poslušahu i N₂, ne brêžahu c(êsa)rstvi ego Vat₄, ne bržahu
c(êsa)rstvie ego Pm, ne b'režahu c(êsa)rstviê ego Mosk Lab₂, ne brêžahu c(êsa)rstviê ego Lab
N₁ Kuk, ne b'rêžahu c(êsa)rstviê Dab, ne br'žahu ga c(êsa)rstvie Mav

⁶⁹³desetago] .i.g. Vat₄ N₁, dêsetago Dab, deset'go Mav

⁶⁹⁴ot [t]ogožde lejiona] ot togo leona N₂, ot togoe lejiona Vat₄ N₁ Mav, ot togožde lejiona
Pm Lab Kuk, ot togoje leiona Mosk, ot togo lejiona Dab, ot togoje lëjiona Lab₂

⁶⁹⁵mečemъ] mačem' Pm

⁶⁹⁶usêknuti] useknuti Mosk Dab, usiknuti Lab₂, usêknutii Kuk

⁶⁹⁷povelê] povêlê Lab₂

⁶⁹⁸lahčê] lahčee Dab Lab₂ Kuk, l'h'čee Mav

⁶⁹⁹proči] pročiъ Mav

ti uklonil' bi⁷⁰¹ ot nebrêženiê.⁷⁰²
 I⁷⁰³ p(a)ki⁷⁰⁴ zapov(ê)ďь stvori.⁷⁰⁵ da proč
 i ostavši v progonecie⁷⁰⁶ h(r̄st)ьĕnъ
 silili⁷⁰⁷ se⁷⁰⁸ bi.⁷⁰⁹ Idêže⁷¹⁰ ubo k t
 ebêomъ⁷¹¹ opetъ⁷¹² pride⁷¹³ poznano že
 ot nihъ bē.⁷¹⁴ i priloženiê⁷¹⁵ sebê⁷¹⁶ op
 etъ⁷¹⁷ stvarъ⁷¹⁸ skvrnago gl(a)sa tr
 pêše gramotu⁷¹⁹ v stanêhъ⁷²⁰ raž
 dajučago se utvrđajučim' se.⁷²¹ nik
 akože ubo⁷²² vsei s(ve)toi skvrnê⁷²³ s

in persecutionem christianorum
 cogantur. Ubi vero ad Thebaeos
 denuntiatio iterata pervenit,
 cognitumque est ab eis iniungi
 sibi rursus executiones
 profanas, vociferatio passim ac
 tumultus in castris exoritur,
 affirmantium nunc per se ulli in
 haec tam sacrilega ministeria
 caesuros. His deinde compertis,

⁷⁰⁰večiju] večeju N₁, vêčiju Lab₂

⁷⁰¹užasnuti uklonil' bi] užas'neni uk'lonili se bi N₂, užasnuti uklonili se bi Vat₆ Pm Mosk Lab₂ Kuk, žasnuti uklonili se bi Lab Dab N₁, užasnuti uklonilise se (sic!) Mav

⁷⁰²ot nebrêženiê] ot nêb'reženiê Dab, ot brêženiê Mav, ot nebreženiê Lab₂

⁷⁰³i] j praec. čt(enie) Mav Vat₆, čt(en)i(e). o (sic!) Pm

⁷⁰⁴p(a)ki] opetъ Vat₆ Pm Mosk Dab N₁ Lab₂, v'spetъ Lab, p'ki Mav

⁷⁰⁵stvori] stvari Kuk

⁷⁰⁶ostavši v progonecie] ostali v' progonecie Vat₆ Pm Mosk Dab, ost(a)li v' progoneni Lab₂, ostav'ši v prognanie Kuk

⁷⁰⁷silili] slali Lab N₁

⁷⁰⁸se] sê Dab

⁷⁰⁹bi] b(ê)še N₂, om. Vat₆

⁷¹⁰idêže] ideže Dab N₁ Kuk

⁷¹¹tebêomъ] tēbeom' Pm t(e)bēemъ Mosk, sebe um (sic!) Dab, tobēemъ Mav, tebiemъ Lab₂, tebeomъ Kuk

⁷¹²opetъ] vzvêčenie N₂, v'zvečenie opetъ Vat₆, v'zvêčenie opet' Pm N₁ Mav Kuk, vaz'vêčenie⁷¹² opetъ Mosk, v'zvêčenie v'spetъ Lab, v'zvêčeniemъ Dab, vazvêčeno opetъ Lab₂

⁷¹³pride] prop(o)v(ê)dae Lab, prop(o)vêdae N₁

⁷¹⁴poznano že ot nihъ bē] poznano že bē ot nihъ Vat₆, poz'na že ot sihъ Dab

⁷¹⁵priloženiê] priloženie Lab₂

⁷¹⁶sebê] sebi Dab

⁷¹⁷opetъ] paki N₂

⁷¹⁸stvarъ] om. Mav, stvarъ Lab₂, add. pride Kuk

⁷¹⁹trpêše gramotu] tr'piše gromatu Dab, trpêše sramotu Lab₂

⁷²⁰v stanêhъ] v' stranê Lab N₁

⁷²¹raždajučago se utvrđajučim' se] rajajučago se utvrjajučim se Vat₆ Mosk, raždajučago se utvrjajučimъ se Lab, rajajučago se utvrž'dajučim' se Dab, raždajučago se utvr'êčim se N₁, račjučago se utvr'êjučim' se Mav, račjučago utvrđajučim se Lab₂, raždajuč'go se utvrđajučim' se Kuk

⁷²²nikakože ubo] nikakože se ubo Mosk Lab₂, nikoliže se u Dab

lužbê ⁷²⁴ hoteče ⁷²⁵ ubiti. ⁷²⁶ Čt(en)ь(e) ⁷²⁷ Sih ž	Maximianus omni belua
e potomь obrêtenihъ ⁷²⁸ tvrdostan	cruentior, rursus ad ingenii
nihъ ⁷²⁹ . maksimiênъ ⁷³⁰ krvavêi ⁷³¹ vsa	saevitiam redit, atque imperat
kogo ⁷³² zvêra ljutêi opetъ ⁷³³ lasti	ut iterum decimus eorum neci
ju ⁷³⁴ k ljutosti ⁷³⁵ vrati se ⁷³⁶ toli ⁷³⁷ za	daretur, ceteri nihilo minus ad
povêdê ⁷³⁸ da opetъ ⁷³⁹ .ĩ.tago ⁷⁴⁰ vs	haec quae spreverant
akogo ⁷⁴¹ ot nihъ ⁷⁴² smrti ⁷⁴³ predati ⁷⁴⁴ da	compellerentur. Quibus iussis
proči iže ⁷⁴⁵ ne upvaše ⁷⁴⁶ k tomu u	denuo in castra perlatis
bočli se bi. ⁷⁴⁷ Im(ь)že ⁷⁴⁸ zap(o)v(ê)ďь ⁷⁴⁹ v	segregatus est atque percussus

⁷²³vsei s(ve)toi skvrnê] vsej s'kvrni i N₂, vsej s(ve)to s'kvr'nñei Vat₆ Kuk, vsej s(ve)to skvrneniê Pm, v'sêi s(ve)to skvr'nñei Mosk, vsêi s(ve)to skvrnñei Lab Dab N₁, vsej s(ve)to skvr'(b)n'nê Lab₂

⁷²⁴službê] sьslužbê Lab, službi Mav, praec. i Lab₂

⁷²⁵hoteče] hoteči Vat₆, hotečei Dab N₁

⁷²⁶ubiti] biti N₂ Dab Kuk, add. ti že g(ospodj) Lab₂

⁷²⁷čt(en)ь(e)] om. N₂ Vat₆ Pm Lab Mav Lab₂ Kuk

⁷²⁸obrêtenihъ] obretenihъ N₂ Kuk, ob'rêtênihъ Dab, obretênihъ Lab₂

⁷²⁹tvrdostannihъ] tvrdostan'nêhъ Vat₆, tvrdost'n'nihъ Mav

⁷³⁰maksimiênъ] m'k'simiênъ Mav

⁷³¹krvavêi] krvavei Kuk

⁷³²vsakogo] vs'kogo Mav

⁷³³zvêra ljutêi opetъ] zvêra i ljutêi. paki N₂, kita ijlûi. i opetъ Vat₆, kita i ljutêi. opet' Pm Mosk Dab N₁ Lab₂ Kuk, kita i ljutêi. i v'spetъ Lab, zvêra i ljutêi opetъ Mav

⁷³⁴lastiju] l'stiju Mav

⁷³⁵ljutosti] add. se N₂

⁷³⁶se] sê Dab

⁷³⁷tolj] i N₂

⁷³⁸zapovêdê] zap(o)v(ê)ďi Mav, vrati se i zapovêde La

⁷³⁹da opetъ] om. N₂, da paki Lab, om. da Kuk

⁷⁴⁰ĩ.tago] desetago N₂ Mosk Lab Dab N₁ Kuk, ..ĩ.go Pm Lab₂

⁷⁴¹ĩ.tago vsakogo] vsak(o)go .ĩ.go Vat₆, deset'go vs'kogo Mav

⁷⁴²vsakogo ot nihъ] ot nihъ vsakogo Lab N₁ Kuk

⁷⁴³smrti] semrti N₂ Vat₆ Pm Mosk Lab Dab N₁ Mav Lab₂ Kuk

⁷⁴⁴predati] prêdati Pm, add. se Dab

⁷⁴⁵iže] ki Lab Mav

⁷⁴⁶ne upvaše] ne p'čevahu N₂, ne p'čavaše Vat₆, ne p'čevaše Pm Mosk Lab Dab N₁ Lab₂ Kuk, ne p'čev'se Mav

⁷⁴⁷bi] biše Lab N₁

⁷⁴⁸Im(ь)že] praec. Čte(nie). Vat₆ Mav, praec. t(i) že g(ospodj) : .čt(en)i(e):. Pm, iže N₁

⁷⁴⁹zap(o)v(ê)ďь v staniča opetъ] žьpovêďь v'spetъ v staniča Lab, zap(o)v(ê)ďь opetъ imъ v' staniča N₁

staniča⁷⁵⁰ opetъ⁷⁵¹ donesena⁷⁵² bē
 i ubъenъ vs(ъ)ki ..i.ti.⁷⁵³ emuže⁷⁵⁴ žъ
 rēbъ⁷⁵⁵ dopade.⁷⁵⁶ Pročih že ost
 alihъ⁷⁵⁷ vojnъ⁷⁵⁸ množastvo⁷⁵⁹ dru
 gъ druga⁷⁶⁰ poučevaše⁷⁶¹ da to
 liko⁷⁶² pres(vê)tlêemъ⁷⁶³ redu⁷⁶⁴ tvrdos
 tanni⁷⁶⁵ bili bi.⁷⁶⁶ Čt(en)i(e)⁷⁶⁷ Vzbuž
 denie⁷⁶⁸ prevelikie⁷⁶⁹ vêri⁷⁷⁰ b(i)si s(ve)ti
 mъ mavriciemъ⁷⁷¹ starêišinu⁷⁷² |

qui decimus forte obvenerat.
 Reliqua vero se militum
 multitudo mutuo sermone
 instigabat, ut in tam praeclaro
 ordine persisterent. Incitam
 certum tamen maximum fidei
 paenes sanctum Mauritium
 fuit primicerium legionis eius,
 qui cum Exuperio ut

⁷⁵⁰staniča | st'niča Mav

⁷⁵¹opetъ | om. N₂, in marg. Dab

⁷⁵²donesena | donêšena Dab

⁷⁵³i ubъenъ vs(ъ)ki ..i.ti | i otlučenъ bē i ub'enъ vsaki deseti N₂ Vat₆ Pm Mosk Dab Kuk, i otlučenъ bē i ubienъ vs(ъ)ki des(e)ti Lab, i otlučenъ bē i ubenъ vs(ъ)ki ..i.ti N₁, i otlučenъ bē i ub'enъ vs'ki deseti Mav, i otlučenъ bē i ubъ(e)nъ vsaki ..i.ti Lab₂

⁷⁵⁴emuže | komu Mav

⁷⁵⁵žъrēbъ | žrēbъ N₂ Vat₆ Pm Lab Lab₂ Kuk, ž'rēbъ Mosk

⁷⁵⁶dopade | dop'de Mav, dopadê Lab₂

⁷⁵⁷Pročih že ostalihъ | Pročêh že ostalêhъ Vat₆

⁷⁵⁸ostalihъ vojnъ | vojnъ os'talihъ Dab, vojnъ ostav'sihъ Kuk

⁷⁵⁹množastvo | množstvo Vat₆ Kuk, množ'stvo Pm Mav

⁷⁶⁰druga | add. gl(agol)i N₂ Pm Mav, d'ruga gl(agol)i Vat₆, add. gl(agol)jučê Kuk

⁷⁶¹poučevaše | poučevaše Mosk, poučev'hu Mav

⁷⁶²da toliko | da v toliko v N₂ Pm, da t(o)liko v' Vat₆, da veliko v' Mosk, da v(e)liko Lab N₁, da vêliko v Lab₂, add. v Kuk

⁷⁶³pres(vê)tlêemъ | prês(vê)tlêem' Pm, prêsv(ê)tlêemъ N₁, presv(ê)tlomъ Lab₂

⁷⁶⁴redu | rodu Lab N₁

⁷⁶⁵tvrdostanni | tvrdos'tan'nê Dab

⁷⁶⁶bili bi | add. ti že g(ospod)i p(o)m(i)l(ui) Lab₂. (Ovdje u Br Pm i Br Mav završava služba u čast sv. Mauriciju i družini, a to znači da dalji tekst nedostaje.)

⁷⁶⁷Čt(en)i(e) | om. Vat₆ Lab N₁ Lab₂

⁷⁶⁸Vzbuždenie | v'zbuenie Vat₆ Lab, vz'bujenje Mosk Dab, vzbujenje že Lab₂, add. ubo Kuk

⁷⁶⁹prevelikie | prevelikoe Mosk Kuk, prevêlikoe Dab, prêv(e)likie N₁, prevêlikie Lab₂

⁷⁷⁰vêri | om. N₂, veri N₁

⁷⁷¹b(i)si s(ve)timъ mavriciemъ | bistъ s(ve)tlêemъ m(a)vr(i)cieimъ Vat₆, bistъ s(ve)timъ mavricieimъ Lab₂

⁷⁷²starêišinu | starišinoju N₂ Lab₂, starêišinoju Vat₆ Mosk, starêišinoju Lab N₁ Kuk, s'tarišinomъ Dab

eĵiona ⁷⁷³ toga. ⁷⁷⁴ iže ⁷⁷⁵ s ⁷⁷⁶ ekšupor	exercitus appellat
omъ voevodoju ⁷⁷⁷ i ⁷⁷⁸ kandidomъ. ⁷⁷⁹	campiductore et Candido
senaduromъ ⁷⁸⁰	senatore ...

OSTRIŠCI 1, 2 I 3

Strana A:

1.	2.	3.
		⟨go⟩
r(i)	g)aladъ h(ode)	će êko sta(d
o	ovacъ stri)	ženiň ež(c i)
s	⟨ho⟩detъ ot ku(pe)	li • Vsaka ⟨s
d	⟨vê)ma roeni⟨ma)	bliznac(e)
m	⟨a)î êlove ⟨ne b)	ê meju imi •
č(te)	êko sta(klo)	rumeni us(tne)

(Ct 4, 2-3)

Strana B:

3.	2.	1.
⟨osn)ovani ⟨na d'ni)	zlati kr(as)	o
t)a obraza (e	go) êko liva(na)	i
⟨z)abranago ⟨ke	dr)a • Grlo (ego pres)	l
a)tko i vse ⟨že	lê)telno (e vzl)	jub
leni moi i s(i e pr	iê)telъ (moi)	d

⁷⁷³leĵiona] lēĵiona Lab Dab Kuk, lēiona N₁

⁷⁷⁴toga] togo N₂ Vat₆ Mosk Lab Dab N₁ Lab₂

⁷⁷⁵iže] ki Lab

⁷⁷⁶s] sь N₂ Kuk, s' Vat₆, sa Mosk Lab Lab₂, kь N₁

⁷⁷⁷voevodoju] voivodoju N₂

⁷⁷⁸i kandidomъ senaduromъ] senaturomъ i kan'didomъ Lab

⁷⁷⁹kandidomъ] ken'didomъ Mosk Lab₂

⁷⁸⁰senaduromъ] sēnaturomъ N₂, s(e)naturomъ Vat₆, senaturomъ Mosk Dab N₁ Kuk, sinaturomъ Lab₂

⟨e⟩ čere erski⟨e⟩•	Kko otde v⟨zlju⟩	b
leni tvoi ⟨o pre	k⟨rasnĉiš⟨a⟩⟨v⟩	ž
⟨enahъ⟩		
(Ct 5, 15 - 6, 1)		

OSTRIŽAK 4

Strana A:	Strana B:
<p> tvoe slat'</p> <p>⟨ki êko ulomci⟩ molgrana</p> <p>⟨taki t⟨voi⟩ (êgodi) be</p> <p>⟨s' togo eže vn⟩utré tait'</p> <p>⟨se êko turanъ dvidovъ⟩</p> <p>(Ct 4, 3)</p>	<p>žcnahъ • k⟨a⟩mo uklo⟨ni se vzljubljeni⟩</p> <p>tvoi • i vzič⟨emъ ego s toboju • čte⟩</p> <p>Vzl⟨ju⟩bleni moi ⟨snidi v vrъtъ svo⟩</p> <p>i i izbiraet⟨ъ liliumъ • Azъ vzljub</p> <p>lje⟩nomu</p> <p>(Ct 6, 1- 2)</p>

OSTRIŠCI 5 I 6

Strana A:

5

⟨zatvo

⟨ro⟩ moê i nevêsto m

atvoreņъ istočnikъ

enъ • ⟨čte • ⟩ Dihanie tv

lъgrani sъ êblĉni

mъ • čirgъ s narodomъ

(Ct 4, 12-13)

6

re)ņъ sest

oê vr'tъ z

zarečač

oe rai • mo

mъ ovočie

Strana B:

6

moi načes

ju • i prsti

5

⟨ta kapati mirro⟩

moi plni mirre ⟨is⟩

kušenoē*	Stežarъ vratъ mih(ъ)
otvorihъ	vzljublennomu moem
u* on že u	klonil se bše ot me
⟨ne i otstu⟩	pilъ* Dša moē ras
⟨taē se⟩	
(Ct 5, 5-6)	

OSTRIŠCI 7, 8 I 9

Strana A:

7	8	9
sa vsē(mi	z)nmni liv	⟨an⟩ski
mi* mirr(a	i a)loi sь vs	⟨imi⟩ m
onistn⟨imi⟩	mastmi f is	⟨to⟩čn
ikъ vrts⟨ki	s)tudenacъ	vodъ
živih(ъ eže)	tekutъ vъ	⟨us⟩tr
mieni(e ot	l)ivana) Vs	tani

(Ct 4, 14-15)

Strana B:

9	8	7
nik(a	moego)* vzlju(bl	⟨vzljuble⟩
mnē*	vziskahъ i n(e o)	e)nikъ ⟨moi⟩ bsi
zva(hъ)	i ne otveča ⟨mnē⟩	brêtoh' i* v
me s⟨tr⟩	êgučei gra	*čti Obrêtu
⟨iše me⟩	i êzviše ⟨me⟩	da poraz
nê ⟨pl⟩	ačъ moi st⟨rê⟩	i vzeše m
⟨ênъ⟩		gučei st

(Ct 5, 6-7)

OSTRIŽAK 11

lat.pridi glag. duš...

OSTRIŽAK 12

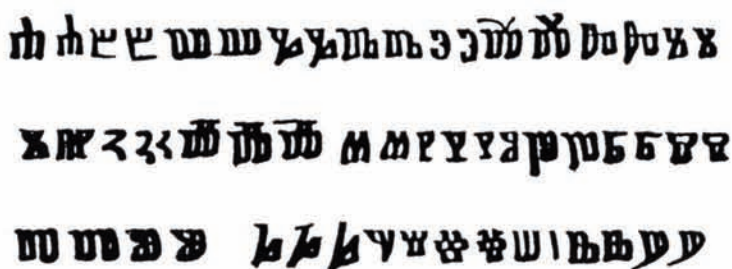
s nebes nam

OSTRIŽAK 13

milosti

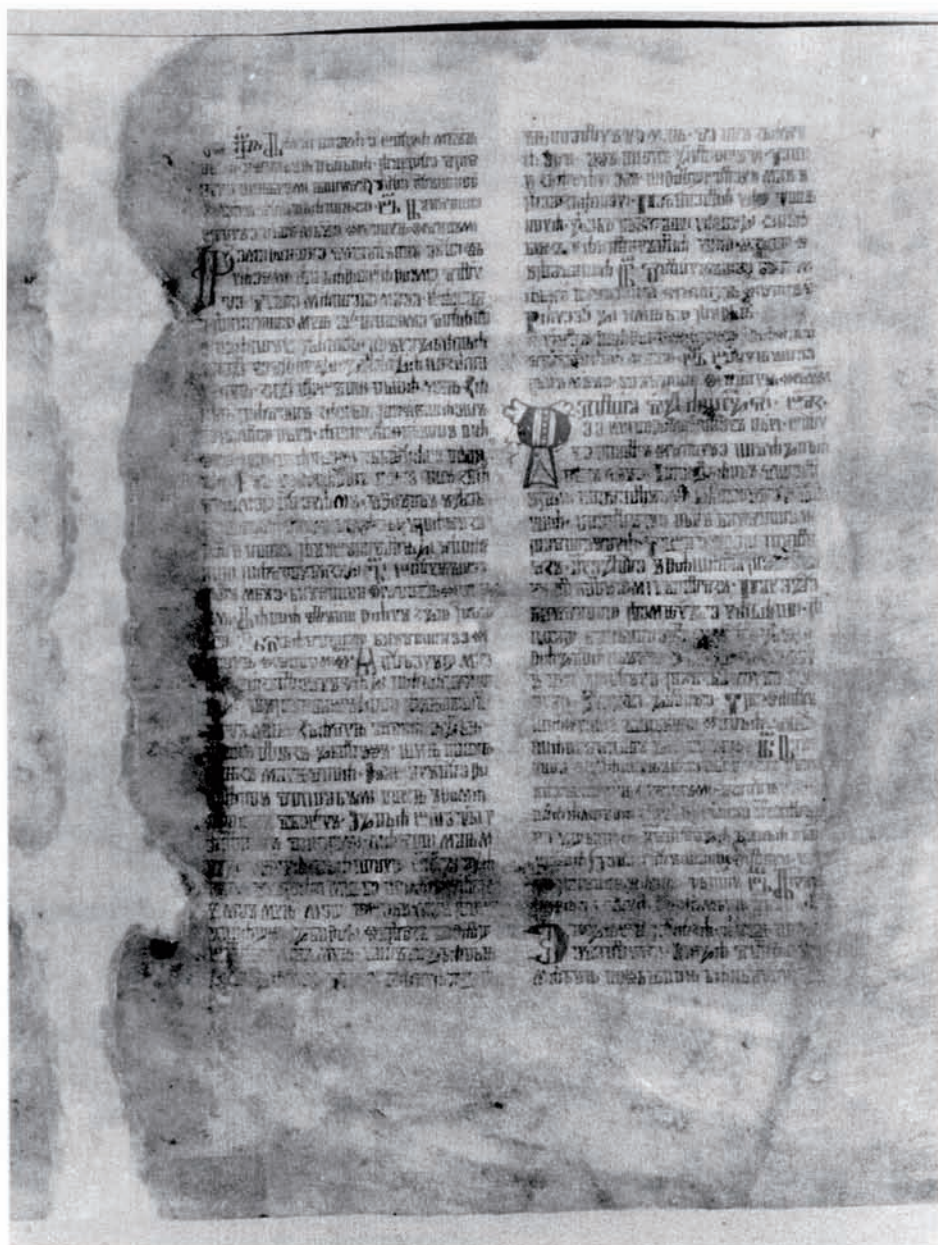
OSTRIŽAK 14

oče ubozi pri...

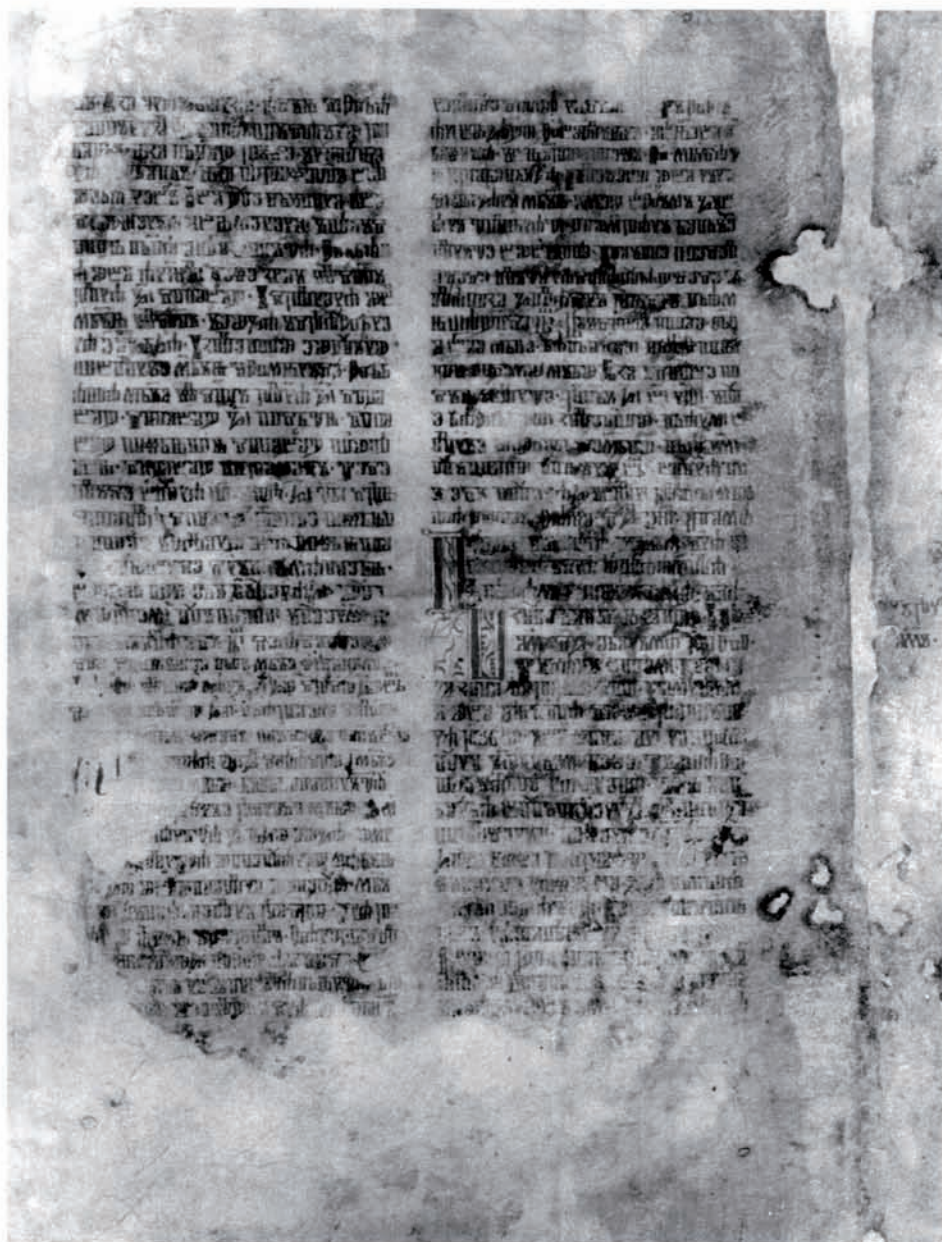

Slika 1: Uzorci slova s dvolista

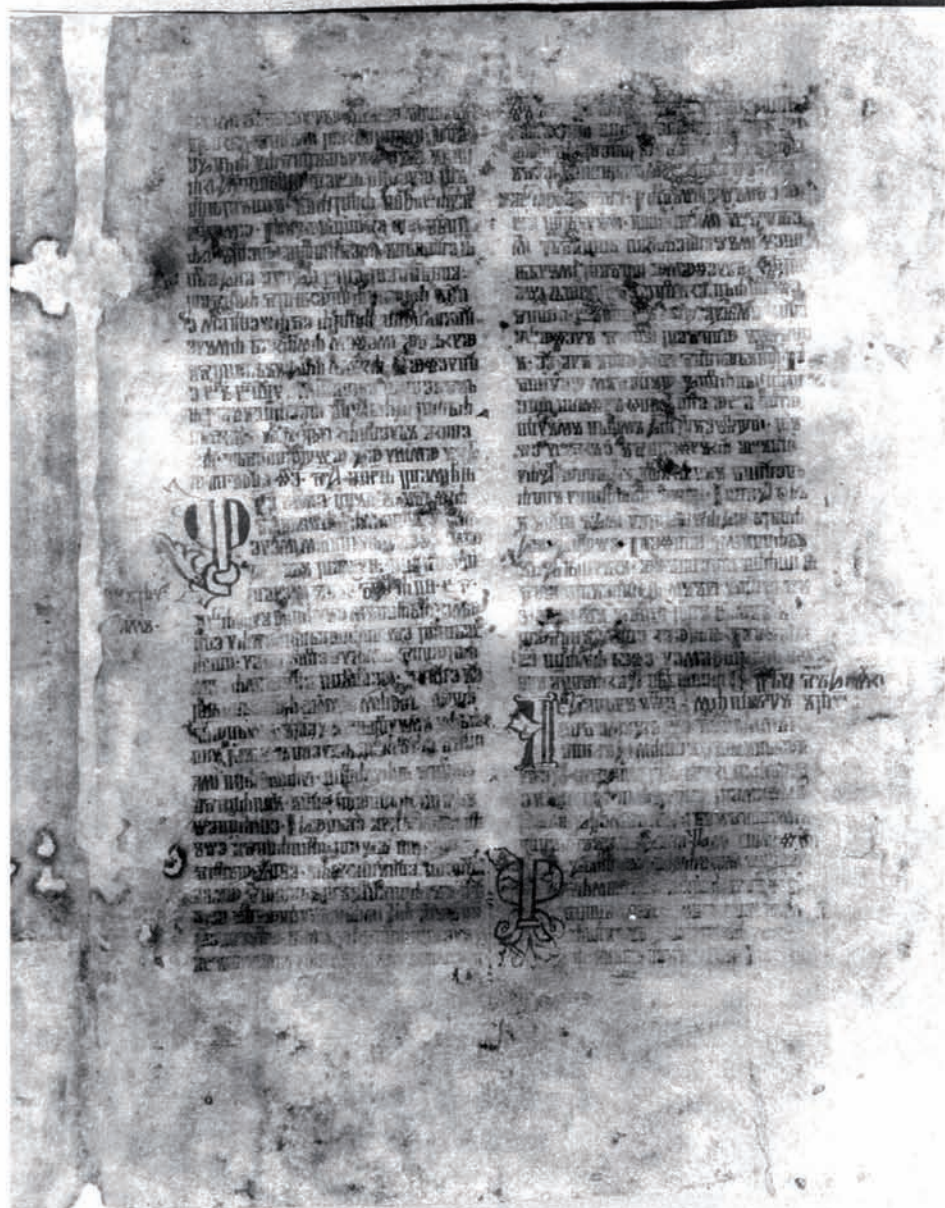

Slika 2: DVOLIST 1ab

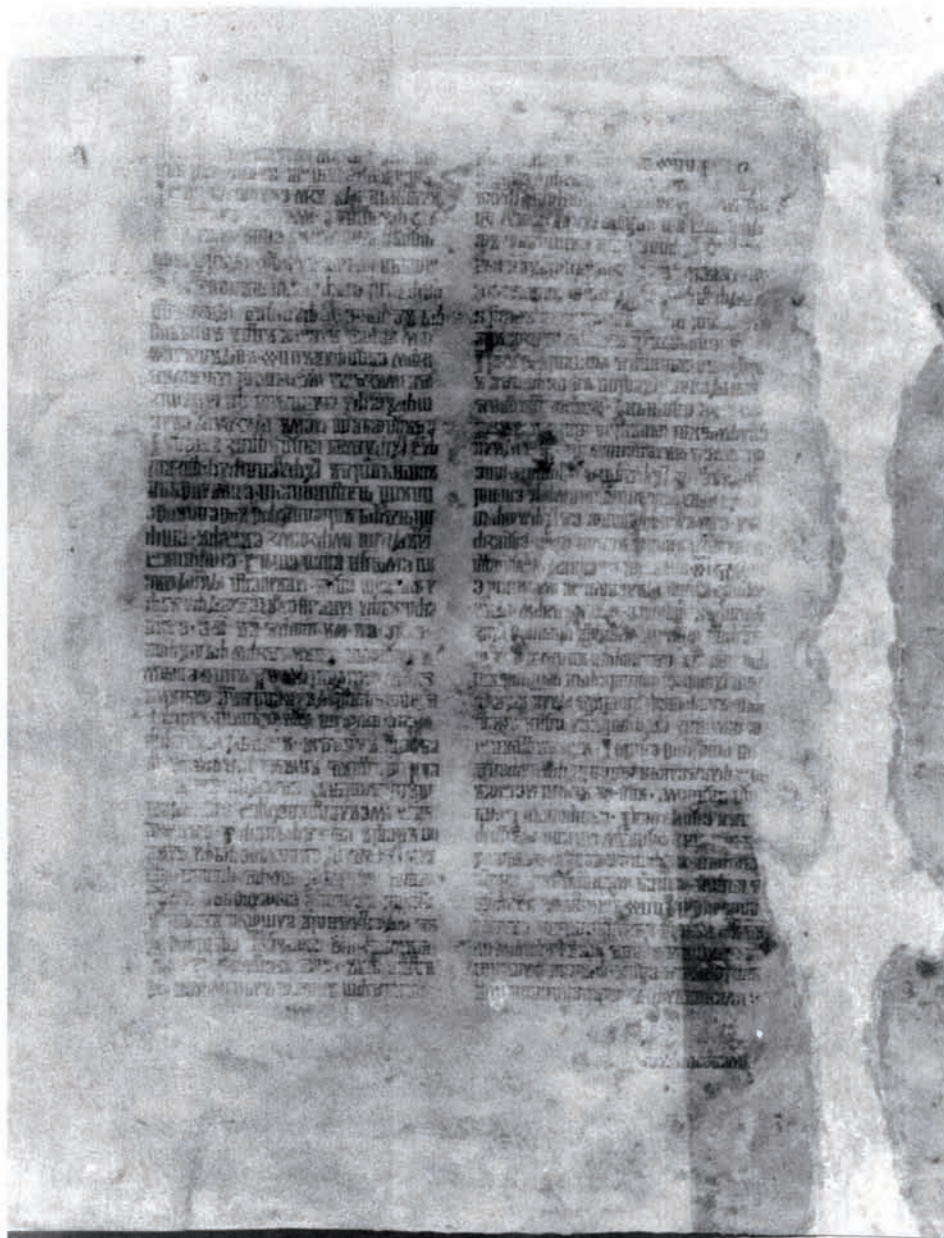

Slika 3: DVOLIST 1cd

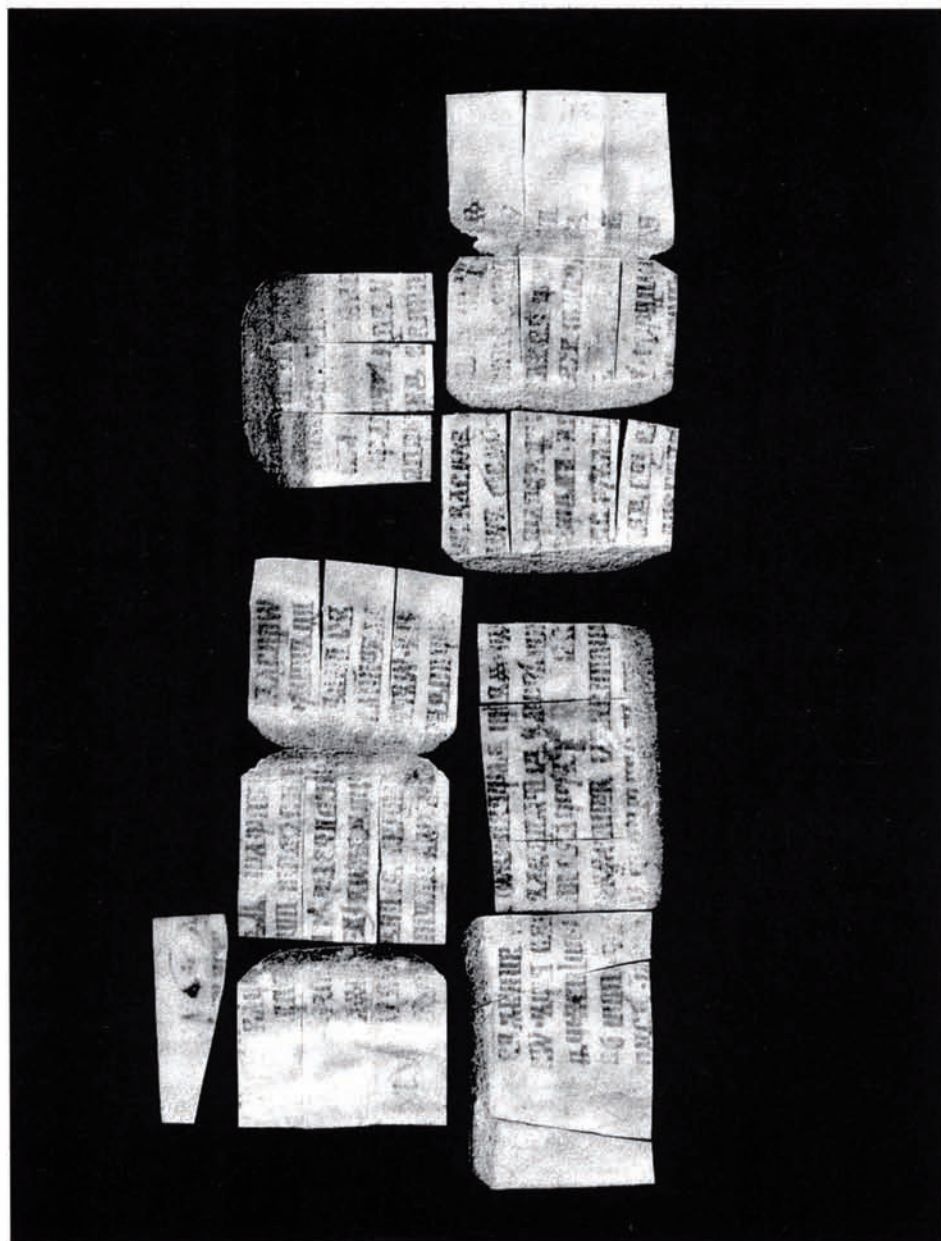

Slika 4: DVOLIST 2ab

Slika 5: DVOLIST 2cd

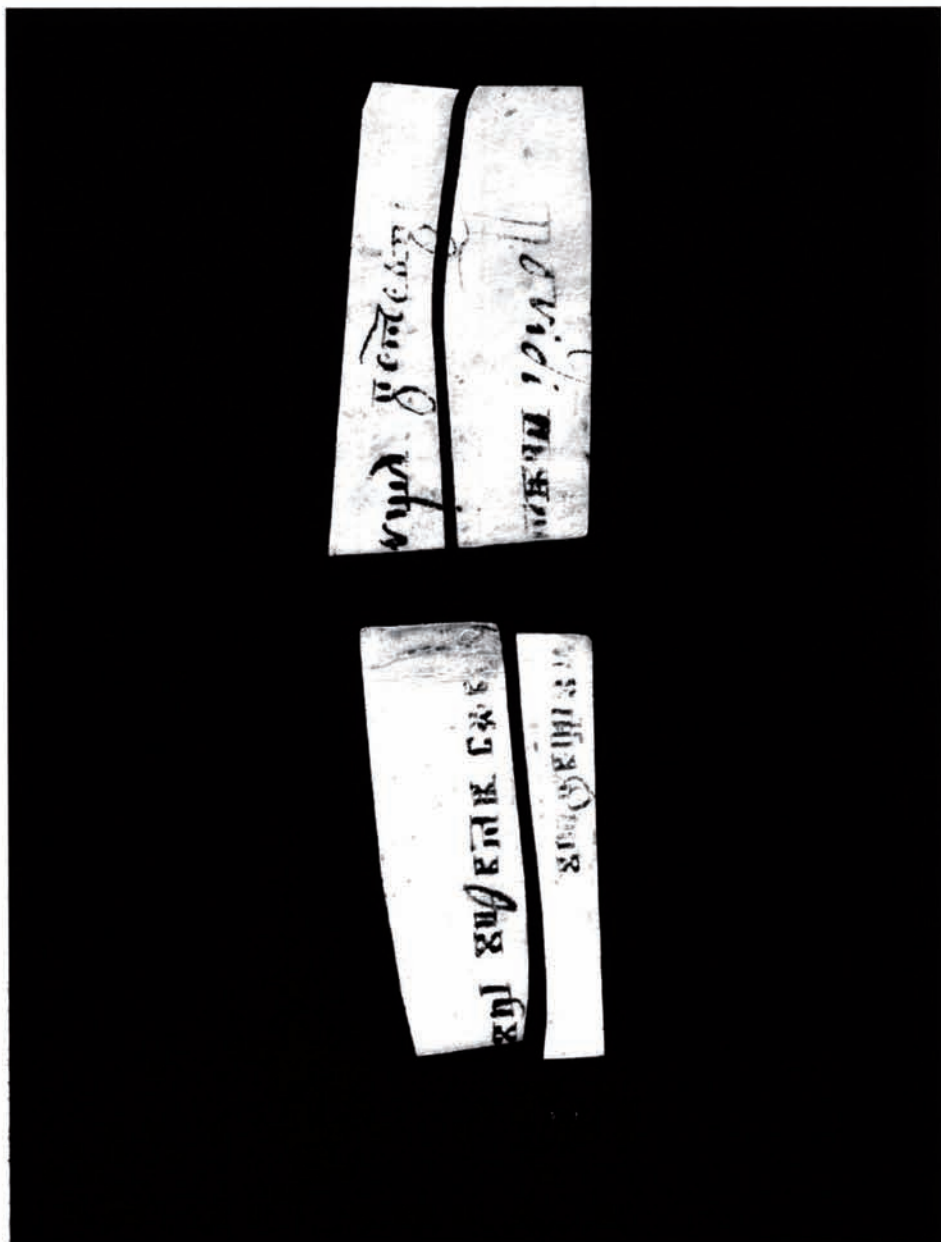

Slika 6: OSTRIŠCI 1–10 recto

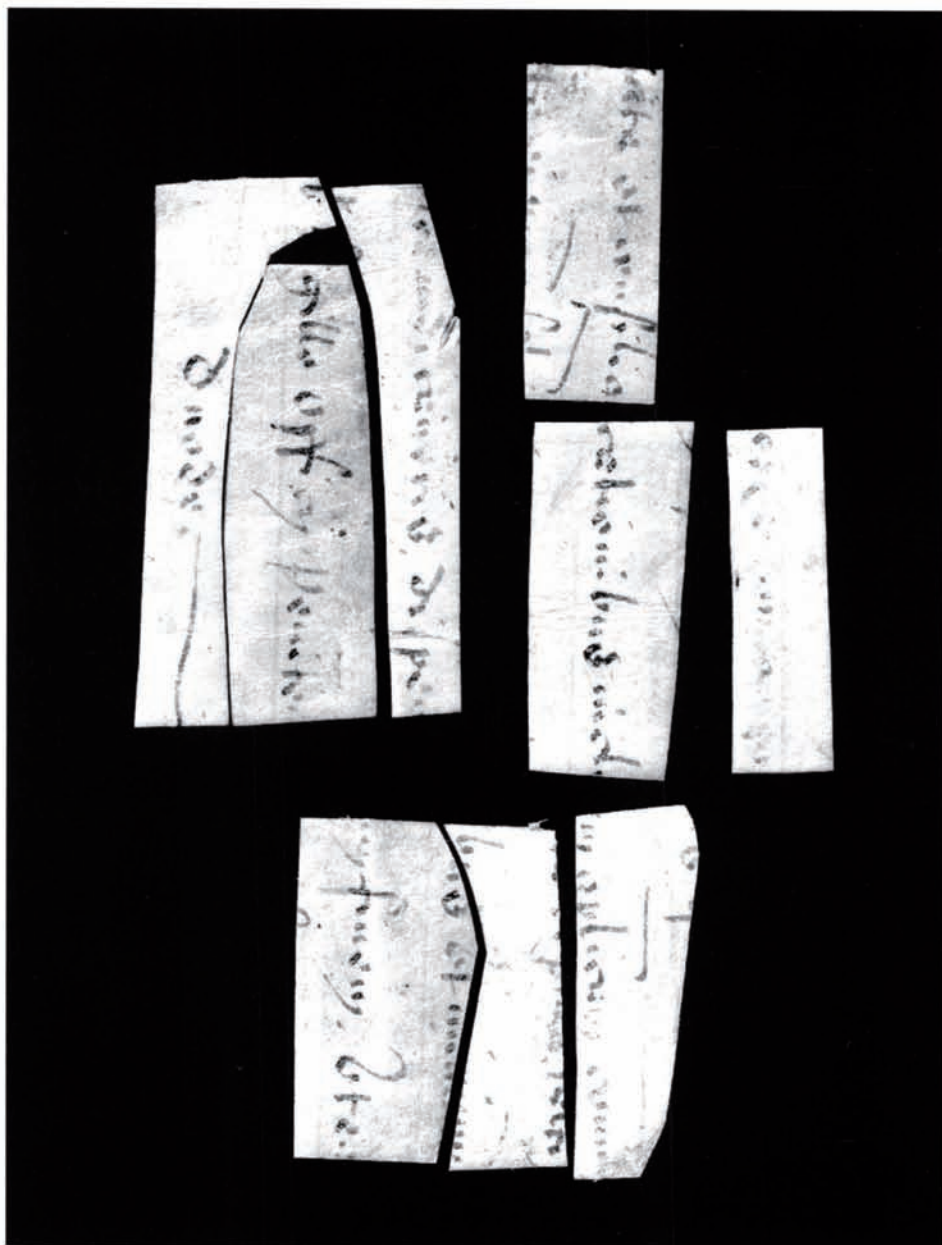

Slika 7: OSTRIŠCI 1–10 verso

Slika 8: OSTRIŠCI 11-14

Slika 9: LATINSKI OSTRISCI

S a ž e t a k

U članku je opisan jedan dvolist i četrnaest sitnih ostrižaka pergamene koji su izvađeni iz korica i skinuti sa strana *Karamanova* tiskanoga glagoljskoga *misala* iz 1741. koji je vlasništvo Župnoga ureda u Pašmanu. Dvolist i prvih devet ostrižaka odlomci su hrvatskoglagoljskoga rukopisnoga brevijara iz petnaestoga stoljeća iz dijela *proprium sanctorum*. Na prvom je foliju dvolista nastavak službe uz navečerje rođenja Blažene djevice Marije (07. rujna), a na početku drugoga folija kraj službe na dan svetoga Mateja evanđelista (21. rujna). U B stupcu drugoga lista počinje služba u čast svetomu Mauriciju i družini (22. rujna). Ostrišci 1-9 nalazili su se između listova dvolista u službi unutar osmine rođenja Blažene djevice Marije. Svih devet ostrižaka dio su istoga lista, a sadržajno su dijelovi *Pjesme nad pjesmama*. Na temelju podataka o jeziku i pismu autor zaključuje da je brevijar čiji su to ostaci pisan u okolici Zadra. Na to upućuje izgled i način oblikovanja slova, miješani (ikavsko-ekavski) refleksi jata, južnočakavski oblik *slze*, jedan primjer cakavizma i činjenica da je pisaru prefiks *vi-* arhaizam. Fragmenti potvrđuju postojanje još jednoga rukopisnoga hrvatskoglagoljskoga brevijara, a važni su i zbog izrazite jezične pravilnosti koja svjedoči o pisarevu eksplicitnom jzičnom školovanju. Nije bilo moguće jednoznačno utvrditi što piše na ostrišku 10. Ostrišci 11-14 dio su istoga folija pergamene i dio istoga teksta, posljednice koja se čita na Duho-ve. Pisani su (polu)kurzivnom glagoljicom sjevernodalmatinske škole 17. ili 18. stoljeća. Tekst nije sav pisan istim pismom, već na ta četiri mala ostriška možemo govoriti o najmanje dvije vrste pisma.

S u m m a r y

NEWLY DISCOVERED PAŠMAN BREVIARY FRAGMENTS

In the paper the author describes a double leaf and fourteen smaller parchment fragments taken out from the book covers and from the pages of *Karaman's* printed glagolitic *missal* of 1741, which belongs to the Pašman parsonage. The double leaf as well as the first nine fragments are pieces of the Croato-gлаго-

litic manuscript breviary of the 15th century from the part proprium sanctorum. The first folio of the double leaf contains a continuation of the office on the eve of the Nativity of the Virgin Mary (7th September), while the beginning of the second folio contains the end of the office on the day of Saint Mathew the evangelist (21st September). In the B column of the second folio begins the office in the honour of Saint Maurice and his company (22nd September). The fragments 1-9 were placed between the two folios of the double leaf in office within the octave of the Nativity of the Holy Virgin Mary. All nine fragments are a part of the same folio and their content is a part of *The Song of Songs*. On the basis of the data on the language and script, the author concludes that the breviary to which these fragments belonged was written in the vicinity of Zadar. This is implied by the form and ductus of letters, mixed (ikavian and ekavian) reflexes of jat, the south čakavian form *slze*, an example of a cakavism as well as the fact that the prefix *vi-* was an archaism for the scribe. The fragments confirm the existence of another manuscript Croato-glagolitic breviary. They are important because of the language regularity which bears witness on the scribe's explicit language education. It was impossible to determine unambiguously what was written on fragment 10. The fragments 11-14 are parts of the same parchment folio and of the same text which was read on Whitsunday. They are written in (semi)cursive glagolitic script of the north Dalmatian school of the 17th or 18th centuries. The text is not all written in the same script. On these four small fragments we can see at least two different scripts.

Izvorni znanstveni članak

Primljeno: 21. veljače 1993.

Autor: Milan Mihaljević

Staroslavenski zavod

Zagreb